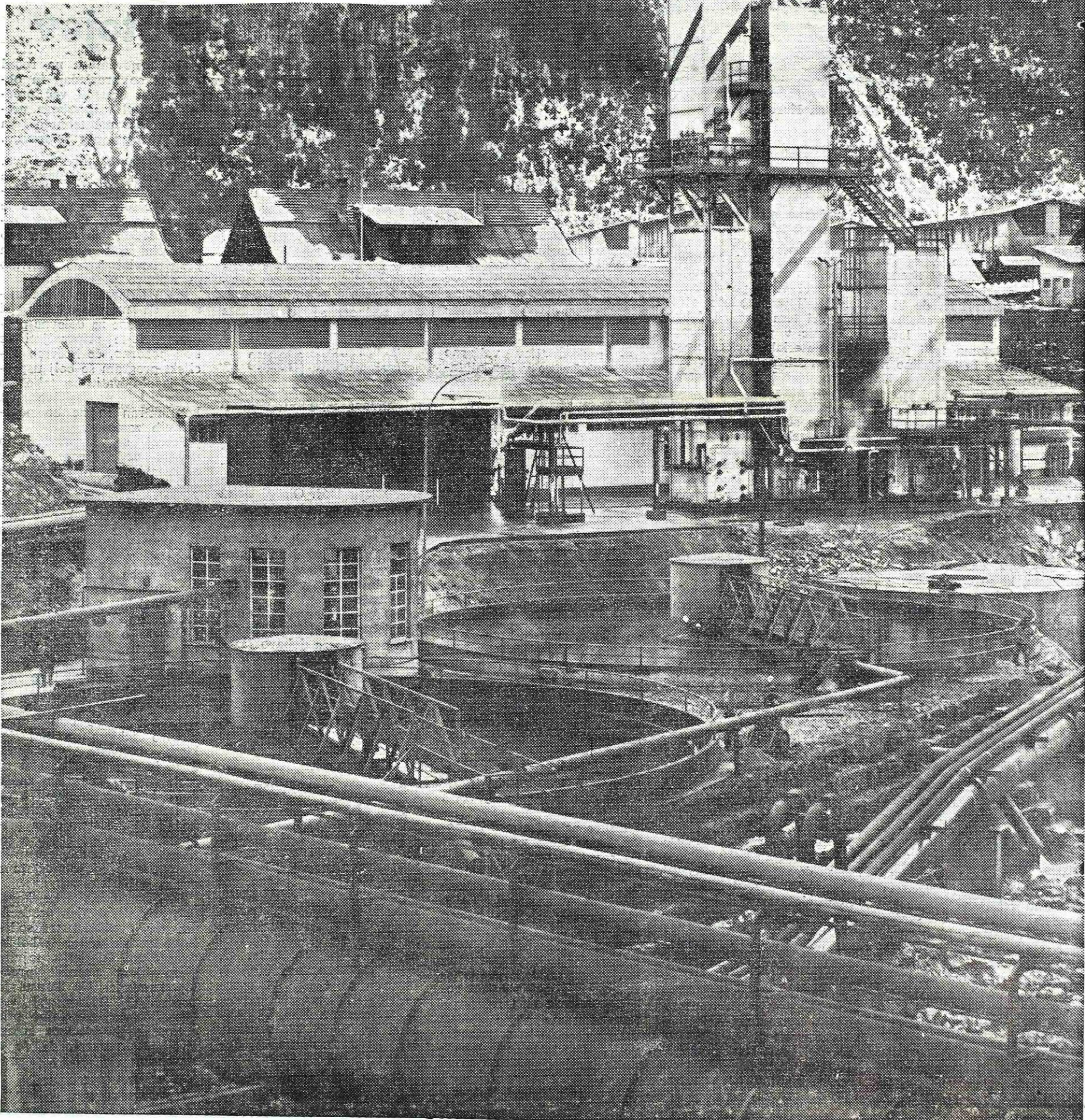
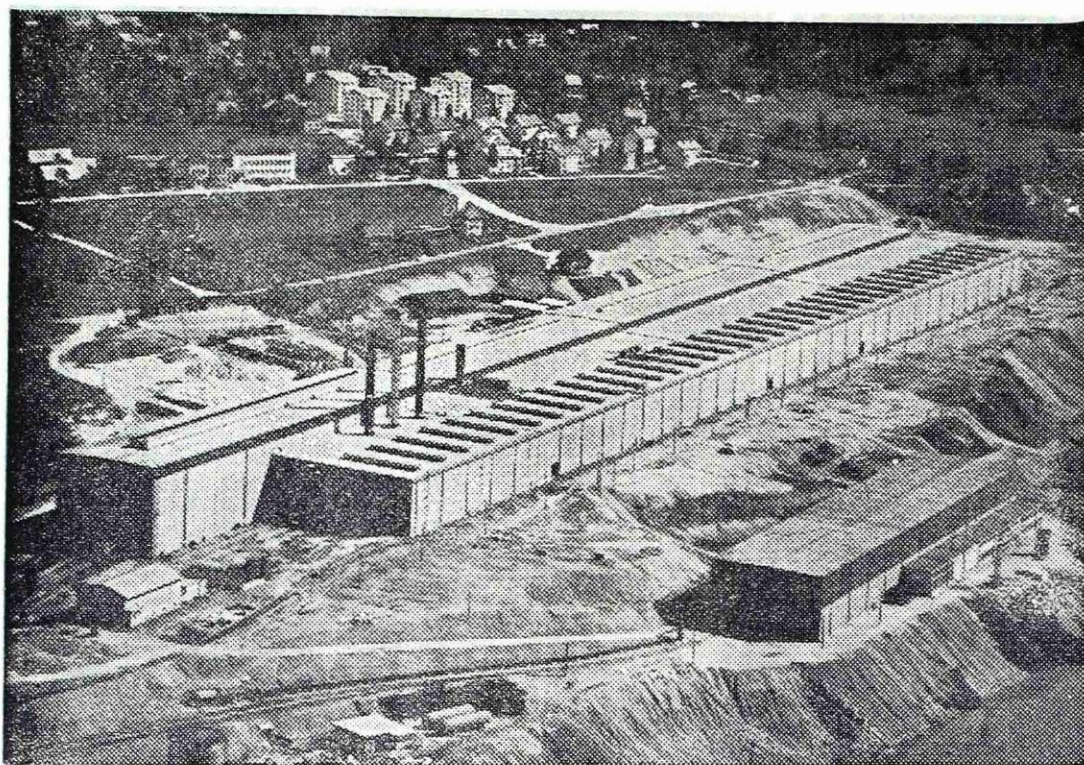

ŽELEZAR

JESENICE, 27. novembra 1965 ravnina pialana v gotovini
LETO VII Številka 48-49

Valjarna Bela, v ozadju nevi stolpiči na Koroški Beli

Rekonstrukcija železarne v luči gospodarske reforme

Za našo železarno se gospodarska reforma ni začela šele s 16. julijem letos kot se to smatra, temveč lahko trdimo, da se je začela z dnem, ko so bili postavljeni osnovni elementi naše rekonstrukcije. V okviru rekonstrukcije smo že takoj na začetku določili kot ekonomske elemente premik v boljše kvaliteto, specializacijo železarne, v prvi vrsti pa znižanje proizvodnih stroškov, da bi jih približali proizvodnim stroškom železarn v naprednih deželah. Pri tem smo se dobro zavedali, da predstavlja lokacija Jesenic v pogledu dovoza surovin in deloma tudi pomožnega materiala, veliko negativno postavko in le bližino nekaterih naših potrošnikov lahko smatramo kot pozitivno. Kot dobro stran lahko smatramo našo tradicijo in skoraj 100-letni obstoj naše železarne z odgovarjajočim kadrom. Pri tem pa moram takoj pripomniti, da ima tradicija včasih tudi svoje slabe strani zlasti takrat, ko v imenu tradicije branimo zastarele tehnološke postopke ali zastarel program, za katerega ekonomske računice jasno kažejo, da ga je treba opustiti. Tudi kadar nelopolnjevanje tehnoloških predpisov opravičujemo s tem, saj smo vedno tako delali pa je bilo dobro, nima tradicija ničesar opraviti z naprednim razvojem današnje železarne.

Če pogledamo gospodarski položaj naših železarn, moramo ugotoviti, da cene našim izdelkom, ki so bile v okviru predpisov odobrene, v glavnem odgovarjajo notranjim cenam v zapadnoevropskih deželah, ne pa izvoznim cenam teh dežel, zlasti ne današnjim. Izvozne cene so se v zadnjem polletju znižale skoraj za nadaljnjih 10% in so za 30% nižje od notranjih cen v deželah skupnega tržišča. Naše proizvodne cene pa so mnogo višje, kot so proizvodne cene v teh deželah in to zaradi slabših in dražjih surovin, zastarelih tehnoloških postopkov in razmeroma majhnih proizvodnih naprav, kakor tudi majhnih količin posameznih izdelkov. Zaradi tega je rentabilnost naših železarn razmeroma nizka in železarne, zlasti jeseniška, nimajo v svojih skladih sredstev, ki so potrebna za odgovarjajočo udeležbo pri izvajanju lastne razširjene reprodukcije.

S to slabo stranjo gospodarjenja se bojujeta tako ideja naše rekonstrukcije kot ideja gospodarske reforme.

Če pogledamo le nekaj najvažnejših stališč, ki jih vsebuje naša rekonstrukcija, je treba omeniti:

● Pri proizvodnji surovega železa:

- znižanje proizvodnih stroškov,
- modernizacija tehnološkega postopka z moderno pripravo rude in aglomeracije za samohodni sinter,
- vpihovanje tekočega goriva v plavž v zameno za visokovredni in drag metalurški koks,
- povečanje količine kisika v zraku,
- povečanje temperature zraka,
- povečanje zmogljivosti plavžev na letno količino 250 do 300.000 ton grodlja.

● V jeklarni:

- postavitev dveh 50-tonskih električnih peči, ki nam bosta dovoljevali izkoristiti višek električne energije oziroma olajšali elektrogospodarsko stanje ob primanjkljaju,
- uvajanje kisika za pospešitev procesa v martinarski peči,
- zamenjava večjega števila SM peči z enim proizvodnim agregatom — kisikovim konvertorjem,
- modernizacija in mehanizacija livne jame, pozneje uvedba kontinuiranega vlivanja;

— z vsem tem bomo znižali stroške predelave v martinarni za polovico ali še več.

● V valjarnah:

- nadomestitev starih profilnih valjarn in žične valjarne z moderno valjarno Bela,
- preskrba valjarne grobe pločevine in tanke pločevine z odgovarjajočim polizdelkom, kar bo povečalo njuno zmogljivost,
- nadomestitev valjarne tanke pločevine v končni fazi z odgovarjajočo hladno valjarno,
- prenos programa valjarne grobe pločevine, po uvedbi kontinuiranega vlivanja, na bluming, kar bo v veliki meri zmanjšalo stroške predelave v topli valjarni.

● V predelovalnih obratih:

- zoževanje programa proizvodnje v predelovalnih obratih in valjanje paličastega železa z opustitvijo nekaterih izdelkov (cevi, vzmeti),
- povečanje proizvodnje visokorentabilnih izdelkov (elektrode, vlečeno in brušeno jeklo, patentirana žica, hladno oblikovani profili), kar bo zelo povečalo povprečno vrednost naših končnih izdelkov,
- zmanjšanje programa navadnih kvalitet pri ploščatih izdelkih, to je grobi, tanki in fini pločevini,
- razširitev programa visokovrednih kvalitet do transformatorskih in nerjavečih pločevin.

Kakor na eni strani gospodarska reforma ne predstavlja samo kratkoročno ali začasno ukrepanje, temveč je to dolgoročno in bistvena sprememba v mnogih naših gospodarskih akcijah, seveda pod osnovnim pogojem socialističnega gospodarstva, tako predstavlja tudi rekonstrukcija in njene gospodarske osnove bistveno spremenjeno gospodarjenje v naši železarni. Zato moramo oboje gledati ozko povezano in si prizadevati za čim hitrejšo in uspešnejše izvajanje nalog v zvezi s tem.

inž. Matevž Hafner

OB DNEVU REPUBLIKE
ISKRENO ČESTITAMO
VSEM NAŠIM SODELAVCEM
IN JIM ŽELIMO
NOVIH DELOVNIH USPEHOV

Organi delavskega samoupravljanja, družbeno-politične organizacije, uprava podjetja in uredništvo
Železarnja

DE Javornik I

Najmanj zastojev

Delavski svet Javornika I je imel 12. novembra na redni 7. seji zelo obširen dnevni red. Člani so pregledali in obravnavali izpolnitev plana v oktobru in omenili več predlogov. Ugotovili so, da pri skrbni pripravi valjavskega programa in pozornosti vsakega posameznika pri tehnološkem procesu lahko marsikaj kljub starim napravam napravijo.

Tako je dnina Jurčič na progi 340 dosegla rekordno proizvodnjo v osmih urah, in sicer 56.222 kg. Prav tako so na tej progi dosegli mesečno proizvodnjo 1.115 ton. Tudi na vseh lahkkih progah so v oktobru dosegli s petimi posadami rekordno proizvodnjo s 5.866 tonami. Proizvodnost se je povečala

od 4,85 na 6,1 tone na uro.

Pri vseh teh rezultatih je razveseljivo, da je bilo zastojev le 10%. Do oktobra je znašal najnižji odstotek zastojev 11,3%. Po razpravi so navzočim sodelavcem lahkkih prog izrekli javno pohvalo za njihovo prizadevanje.

Člani delavskega sveta menijo, da morajo službe, ki so odgovorne za delovne programe, le-te pripravljati še bolj pozorno, če hočemo akcijski program še bolj uspešno izpolnjevati. Le tako bo tehnološki proces valjanja kontinuiran in ne bo nepotrebnih zastojev.

Železarski globus

ROMUNIJA — Če bodo v tej državi izpolnili petletni plan za obdobje 1966—1970, potem bo narasla proizvodnja surovega jekla na 6,3 milijona ton, kar je približno enkrat več kot je bila proizvodnja v letu 1964. Glavni delež na tem porastu proizvodnje bo imel novi železarski kombinat, ki ga gradijo v Galacu, saj bo predstavljal po končani izgradnji 70% vseh romunskih investicij v železarsko industrijo.

ZDA — Železarska družba Bethlehem Steel Corp. je dobila naročilo za dobavo 23.000 ton jeklenih cevi za cevovod zemeljskega plina. Pri tem je zanimivo, da je premer cevi 1067 mm, kar bo cevovod z doslej največjim premerom, kar so jih zgradili. Debelina stene bo 12,5 mm.

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Vod.: 1. promet, 7. kravar, 13. bramor, 19. revizor, 21. letalo, 22. Iravadi, 23. stek, 24. Ramona, 26. Ibadan, 28. les, 29. ton, 30. okvara, 31. znesek, 32. vaja, 33. Ir, 34. Kranj, 35. Brera, 36. Bojan, 37. Enare, 38. granat, 40. vlada, 42. pelin, 44. krilo, 45. kriza, 46. M(iroslav) V(ilhar), 48. uren, 49. Larisa, 51. oprava, 53. pes, 54. nag, 55. patina, 56. Trenta, 57. Iaso, 58. Atičani, 60. tloris, 62. advokat, 64. tokava, 65. aorist, 66. An-kara.

Navp.: 59. C(ehov) A(nton), 63. V(ladimir) N(azor).

O delu disciplinske komisije je poročal njen predsednik ter predlagal tri sodelavce za izključitev iz kolektiva. Člani DS so s tajnim glasovanjem potrdili predlog komisije. Na koncu je predsednik DS pozval vse člane, da naj z vsebino seje seznanijo ostale člane kolektiva in predlagal, da še v novembru skličemo zbor proizvajalcev.

Z. Č.

Perspektive jeklolivarne

Stalno povpraševanje po večjih odlitkih je vzbudilo določeno zanimanje v naši železarni. Konkretno so že v delu nekateri večji odlitki za zunanje naročnike, vendar tu še ni vse storjeno.

Če pogledamo našo bazično industrijo za proizvodnjo električne energije, vidimo, da so potrebe kapitalne izgradnje do leta 1975 po jeklenih odlitkih, posebno večjih dimenzij, izredno velike. Količina teh odlitkov (deli Peltonovih, Francisovih in ostalih vrst turbin) je velika in je trenutno treba uliti vsaj 20 rotorjev — tekačev Peltonove turbine, težkih od 14 do 17 ton. Za take odlitke je kapaciteta obstoječih peči, razen na Jesenicah, povsod premajhna. Poleg tekačev pa potrebujemo tudi še težje odlitke — do 50 ton.

Če računamo, da znaša cena legiranega jekla v obliki odlitka po konkretni ponudbi dveh svetovnoznanih nemških livarn Bochumer Verein in Schöller Blechmann 1,2 US dolarja za kg, potem je v tem primeru računica že narejena. To pomeni okrog 1.500 dinarjev za kg neobdelane litine in je za to potrebno zagotoviti še devizna sredstva. Tako bi na primer veljal tekač Peltonove turbine, ki tehta 16.000 kg, kar 24 milijonov dinarjev. Če upoštevamo riziko in ceno, ki bi bila lahko nižja, še vedno pridemo da zaključka, da se takega posla ne smemo otepati, pa če prinaša s seboj še take odgovornosti.

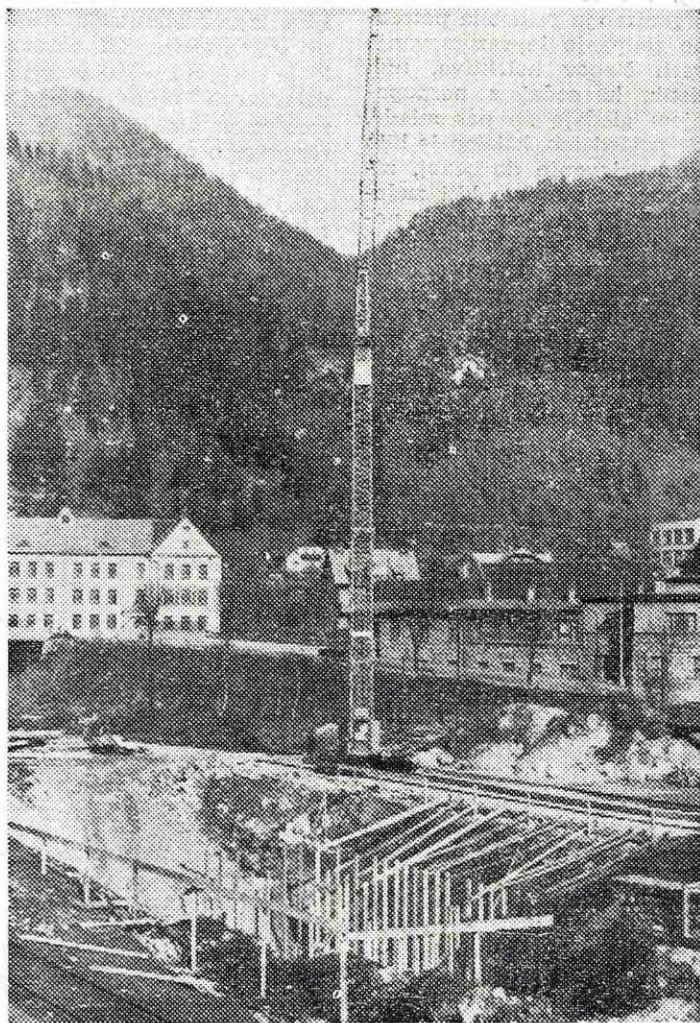
Smatramo, da si zaradi sedanjih pogojev in v interesu odkrivanja »notranjih rezerv« ne smemo dovoliti niti, da se postavljajo neke nove agregate z odgovarjajočo kapaciteto, niti da se to naroča iz inozemstva, ker je oboje, iskreno in milo povedano, razmetavanje družbenih sredstev. Izkoristili naj bi torej obstoječe

naprave — peči, saj bi jeklo, uporabljeno za take namene v livarnah, v valjarnah kot vložek prav lahko pogrešili, za železarno pa bi to pomenilo lep dohodek.

Razumljivo je, da bi bilo treba naši jeklolivarni zagoto-

oviti v prvi vrsti vsaj nekaj prostora, kar je osnovno za našo dejavnost. V kolikor pa bi našli (če se išče, se najde!) sredstva vsaj za manjšo modernizacijo, bi bila ta lahko kaj kmalu urejena, ker bi s tem lahko povečali proizvodnjo odlitkov za prodajo. Menim predvsem težje odlitke, ki jih v drugih livarnah v Jugoslaviji ni mogoče odliti.

T. R.

Aglomeracija — novo gradbišče v železarni

Prvi preizkusi

Šefa gradbišča valjarne Bela inž. Janka Perneta smo zaprosili za kratek razgovor o testiranju oziroma preizkušanju naprav v valjarni bluming.

Doslej so preizkusili tri skupine pretvornikov izmeničnega toka v istosmernega (motor generatorske skupine) v strojnici bluminga, obe ventilacijski komori in štiri valjčne mize. V bližnji prihodnosti bodo preizkusili še oljne sisteme in naprave za menjavanje valjev.

Pri dosedanjih preizkusih že omenjenih naprav so ugotovili, da je bila montaža zelo dobra in ni bilo nobenih problemov pri zagonu. To velja tudi za opremo, ki smo jo dobili iz ZDA in od domačih dobaviteljev.

Sedaj so v bluming valjarni vse sile usmerili na končna dela pri blumingu, medtem ko je montaža valjarne trakov nekoliko manj inten-

zivna. Globinske peči s tremi komorami bodo v kratkem kompletno obzidane, pričeli pa so tudi z obzidavo potisne peči.

Domača podjetja, to je Litostroj, Strojna tovarna Trbovlje ter Metalna Maribor so že zaključila z dobavo opreme, medtem ko tovarna »Rade Končar« iz Zagreba z dobavo opreme še vedno močno kasni.

Še pred začetkom poizkusnega obratovanja pa bo treba v železarni rešiti nekaj vprašanj. Predvsem bo moral kolektiv martinarne biti pripravljen na nove naloge, to je na vlivanje na vozove. Treba bo podaljšati normalni tir v livno jamo ter pospešiti dela pri parovodu Jesenice — Bela. Urediti bo treba tudi vsa ostala vprašanja organizacije pomožnih služb, ki lahko bistveno vplivajo na nemoten začetek poizkusnega obratovanja.

- or

OBVESTILO

Oddelek za gospodarstvo Skupščine občine Jesenice odreja ob praznovanju dneva republike naslednji obvezni minimalni poslovni čas:

TRGOVINE

V soboto, 27. novembra, so odprte vse trgovine do 19. ure, samopostrežne pa do 20. ure.

V nedeljo, 28. novembra, so odprte vse samopostrežne trgovine od 7. do 11. ure in po ena trgovina v Ratečah, Kranjski gori, Mojstrani, na Blejski Dobravi in v Zirovnici od 7. do 11. ure.

V ponedeljek, 29. novembra, so zaprte vse trgovine.

V torek, 30. novembra, so odprte vse samopostrežne trgovine od 7. do 11. ure in po ena trgovina v Ratečah, Kranjski gori, Mojstrani, Blejski Dobravi in v Zirovnici od 7. do 11. ure.

PEKARNE

V soboto, 27. novembra, so odprte do 19. ure.

V nedeljo, 28. novembra in v ponedeljek, 29. novembra, so vse pekarnice zaprte.

V torek, 30. novembra, poslujejo od 6.30 do 10.30.

Podjetju naročamo, da pripravi že v soboto, 27. novembra, dovolj kruha in z njim založi vso ostalo trgovinsko mrežo in gostinske obrate.

SLAŠČICARNE — poslujejo vse dni praznikov.

MESNICE

V soboto, 27. novembra, poslujejo do 19. ure.

V nedeljo, 28. novembra in v ponedeljek, 29. novembra so vse mesnice zaprte.

V torek, 30. novembra, so odprte po ena mesnica v Ratečah, Kranjski gori, Mojstrani in na Jesenicah, Javorniku in v Zirovnici od 7. do 11. ure.

TRAFIKE

V soboto, 27. novembra — običajni poslovni čas.

V nedeljo, 28. novembra — nedeljski poslovni čas.

V ponedeljek, 29. novembra, so vse trafike zaprte.

V torek, 30. novembra, poslujejo z nedeljskim poslovnim časom.

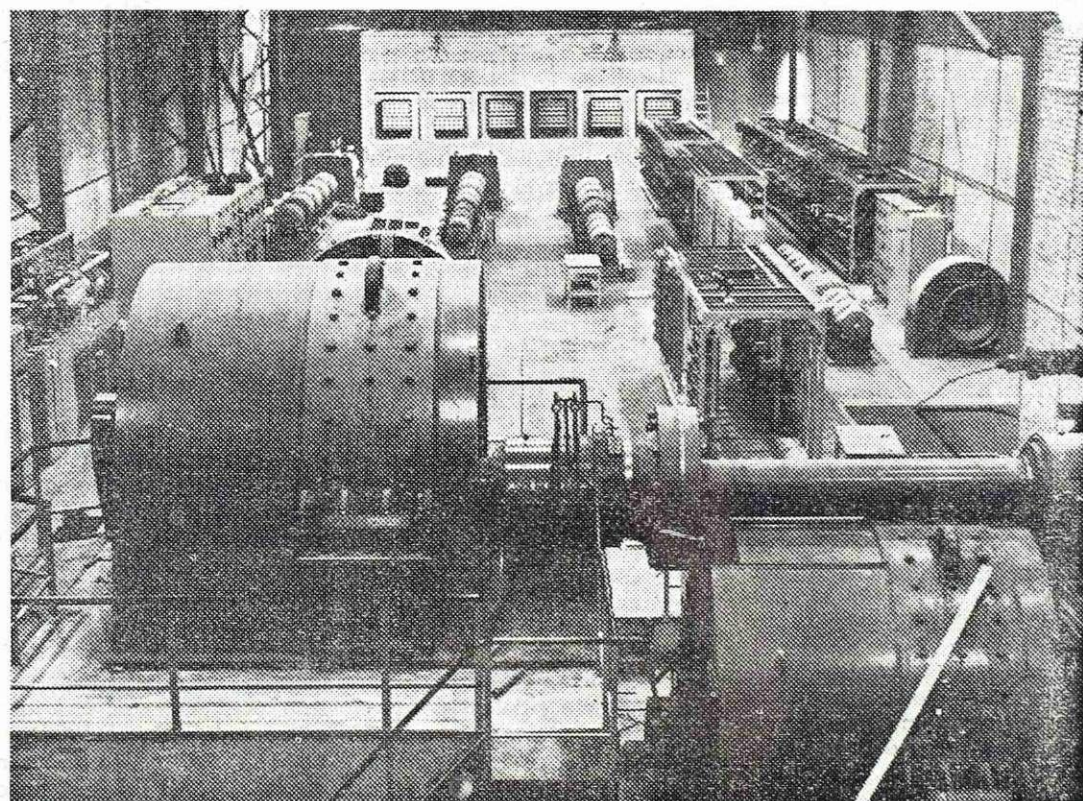
BRIVNICE IN ČESALNICE

V soboto, 27. novembra, poslujejo do 20. ure

V nedeljo, 28. novembra in ponedeljek, 29. novembra, so zaprte.

V torek, 30. novembra, od 7. do 12. ure posluje po ena brivnica na Jesenicah, Javorniku in v Kranjski gori.

Delovne organizacije pozivamo, da za praznik primerno okrasijo izložbe, uredijo zunanost poslovnih prostorov in okolico.

V minulih dneh so preizkusili posamezne naprave v strojnici bluminga na Belškem polju

Mladina in gospodarska reforma

Lojze Kambič, predsednik TK ZMS

Letošnje konference, ki je bila v veliki dvorani delavskega doma, se je udeležilo 70 od 90 izvoljenih delegatov iz vseh mladinskih aktivov v železarni. Razen delegatov je bilo na konferenci tudi več gostov, med njimi inž. Matjež Hafner, direktor železarne, Stanko Ravnik, direktor gospod. rač. sektorja, Tone Grošel, predsednik DS železarne, Zvone Labura, inž. Jaka Sranc, predsednik Izvršnega odbora sindikalne organizacije železarne, France Zvan, sekretar Občinskega komiteja ZKS Jesenice, predstavnik mladinskih organizacij »Metalne« Maribor in Železarne Štore ter predsednik centralnega komiteja Franček Rogelj.

Poročilo o delu TK ZMS Železarne in referat je prebral tov. Lojze Kambič. Iz

njegovega referata objavljamo kratek odlomek:

»Vsekakor je Zveza mladine organizacija, katere način dela, kljub istim ali podobnim ciljem, ni povsem enak kot pri ostalih organizacijah. Predvsem je v naši organizaciji poudarek na vzgoji. Pri tako zahtevnem in obširnem delu nam je vsekakor potrebna vsestranska pomoč drugih družbeno-političnih organizacij, ker le tako si bo naša organizacija pridobila potrebno zaupanje in razumevanje vseh članov kolektiva, tudi tistih, ki sedaj z nezaupanjem gledajo na nas mlade. Če pogledamo, kakšno je bilo to sodelovanje do sedaj, nikakor ne moremo biti zadovoljni. Ugotavljam, da je povezava med mladinskimi aktivnimi, osnovnimi organizacijami Zveze komunistov in sindi-

katom v ekonomskih enotah zelo slaba, ali pa je sploh ni. Res je, da so za tako stanje velikokrat krivi aktivni sami, ker povežave oziroma pomoči ne iščejo, res pa je, da je organizacija Zveze komunistov tista, ki je prva dolžna skrbeti za pravilno idejno vzgojo mladine in bi ji morala pri njenem delu vedno stati ob strani ter ji priskočiti na pomoč, če je potrebno. Zato je toliko bolj nerazumljiva izjava sekretarja osnovne organizacije ZK cevarne, ki je pred volitvami v organe delavskega upravljanja, ko smo imeli tudi v tem obratu razgovor o vključevanju mladine v te organe, izjavil, da današnja mladina ni sposobna za take naloge, da mladinec v delavskem svetu pomeni samo številko in podobno. Menim, da je taka izjava neodgovorna in jemlje mladim voljo do dela. Vprašujem se, ali bo tak član kolektiva, ki sedaj ni sposo-

ben za upravljavca same zato, ker je mlad, pozneje lahko opravljal tako odgovorno funkcijo, če ga že sedaj za to ne bomo vzgajali. Ni čudno, če potem slišimo razne nezaupnice na temo mladina — samoupravljanje. Zanimivo je tudi, da v nekaterih obratih predstavnik komiteja naleti na razumevanje, aktiv pa je deležen minimalne pomoči.

Nihče pa ne pozabi na mladinsko organizacijo, kadar je treba nekaj narediti. Tako je bilo tudi ob letošnji proslavi 20-letnice osvoboditve, 15-letnice samoupravljanja in 30-letnice stavke, ko so pri vsej organizaciji pozabili na mladino, spomnili pa so se nas, ko je bilo treba kuriti kresove. Ne mislim, da bi moral to delo opraviti nekdo drugi, smatram pa, da bi bilo delo v organizacijskem odboru velika šola za mladega človeka.

Odlomki iz obširne razprave

Janez Kavčič:

Delovna disciplina, materialni in osebni odnosi

Prihodnje leto bomo začeli s proizvodnjo v novi valjarni Bela, kjer bodo popolnoma drugačni delovni pogoji ter se bodo razlikovali od pogojev v starih obratih na Jesenicah. Razumljivo je, da bo organizacija dela zahtevala od proizvajalcev mnogo več in bo prišlo do sprememb. Toda vprašanje je, če bo spremenila tudi ljudi. Zelo pomembno je tudi vključevanje mladega kadra na delovna mesta, kljub temu da imajo manj izkušenj, toda pod dobrim vodstvom se bodo kmalu privadili spremembam pri svojem delu. Nove strojne naprave in organizacija dela bo zahtevala tudi večjo delovno disciplino, po drugi strani pa povečala materialno in osebno odgovornost.

Za tem je tov. Kavčič govoril o reorganizaciji vzdrževanja.

Ce se bomo hoteli približati razvitim državam na vzhodu ali zahodu, bomo morali spremeniti tudi način življenja. Veliko bo prispeval tudi 42-urni delovnik. Kako daleč smo s pripravami za realizacijo tega temeljnega zakona o uvedbi 42-urnega delovnika, ki v svojem 6. členu med drugim pravi:

»Najpozneje v enem letu od dneva, ko začne veljati ta zakon, mora delovna organizacija sprejeti načrt za prehod na 42-urni delovnik in predvideti ukrepe, s katerimi bo ta načrt in program izpolnila ter določiti, kako bo spremljala in analizirala uspehe svojega dela in poslovanja, ki jih bo dosegala v krajšem delovnem tednu.«

Potem ko je tov. Kavčič opozoril še na 7. člen tega

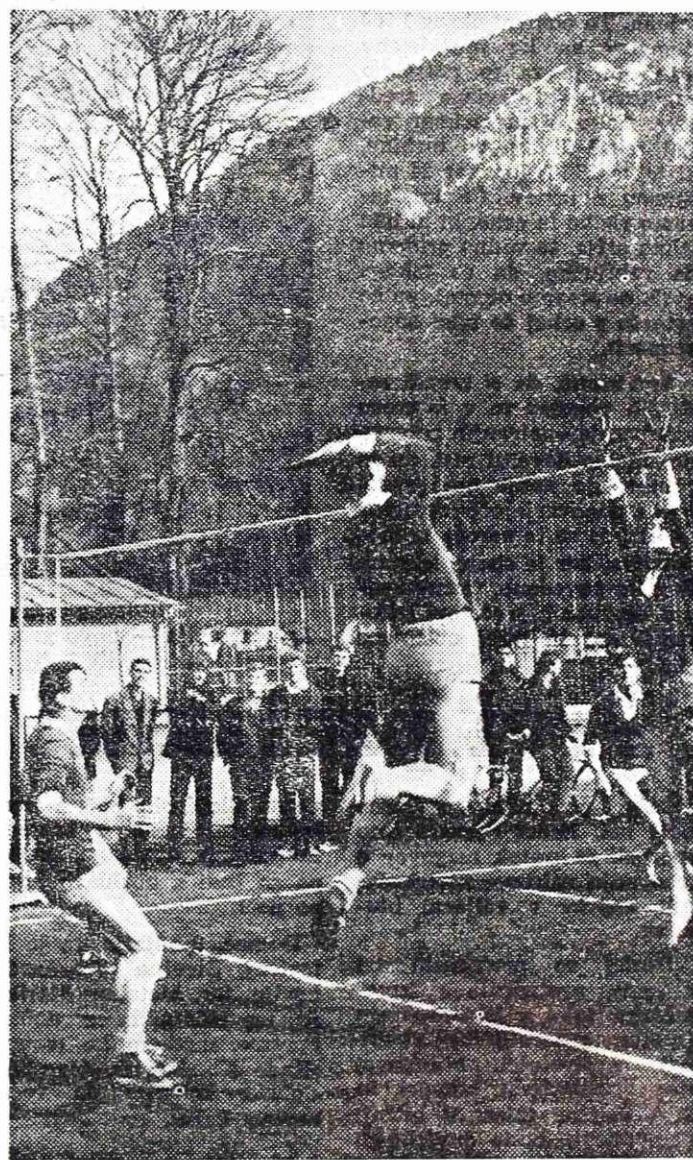
zakona, je poudaril, da zakon že velja od 18. febr. 1965, torej do izpolnitve 6. člena tega zakona manjkajo le še 3 meseci. Ko bomo uveljavili ta zakon, avtobusi ne bodo več vozili 5 ali 10 minut po znaku sirene in ne bomo prenehali z delom ob pol dveh, ali na popoldanski izmeni pričeli z delom ob 16.15 ali celo pozneje. Opozoril je še na menjavo generacij. Starejši odhajajo v zaslužni pokoj. Nekateri izmed njih so delali več kot 30 let in poznajo razvojno pot železarne. Še pred leti smo bili mnenja, da teh sodelavcev ne bi smeli siliti v pokoj in da bo že prišel čas za njihov odhod iz tovarne. Danes pa že pripravljamo nekakšen pravilnik s točkovnim sistemom in bo tako tudi to vprašanje rešeno. Smo v rekonstrukciji in obratovati bodo začeli novi stroji. Potrebujemo bomo več novih strokovnjakov in tehničnega kadra, ki bo izboljšal tehnologijo in pomagal uresničiti reformo, kot je dejal tov. Tito v Varaždinu.

Komisija, ki je delala analizo po zasedbi delovnih mest, je predlagala 53 delovnih mest za ukinitve. Kam bo pa šlo teh 53 sodelavcev? Člen 98. in 99. temeljnega zakona o delovnih razmerjih sicer predvideva tudi odpuščanje, seveda le v primeru, če je za delavca, ki mu preneha delo v delavski organizaciji brez njegove privolitve in delavska organizacija nima možnosti najti drugo ustrezno delovno mesto. Verjetno so to upoštevali na CDS

železarne in sprejeli sklep o nesprejemanju novih delavcev in uslužbencev. Kako pa je v resnici?

V »Železarju« še vedno bemo poleg obračunanih sodelavcev tudi o novo sprejetih članih kolektiva.

Tov. Kavčič je nato še obravnaval problematiko nesreč pri delu in med drugim povedal, da znaša izguba na bruto dohodkih 5.737.680 dinarjev. Na leto so to milijoni, milijoni. Zaradi premajhne osebne in materialne odgovornosti, slabe delovne discipline in drugih osebnih faktorjev se zgodi mnogo nesreč in nezgod, pa tudi škode je precej. Lomijo se nova orodja, pregorejo novi elektromotorji, namesto določene vrste kvalitete dobimo drugo itd. To je nekje registrirano, vendar pa pogrešamo ustreznih ukrepov. Na lanski konferenci smo dobili nezaupnico kot bodoči upravljalci in proizvajalci. Mi se zanimamo, ampak hočemo tudi sodelovati. Učijo pa nas starejši. Ko bomo prevzemali iz rok starejših soodgovornost, hočemo tudi vedeti, kaj smo prevzeli tudi materialno. Lahko smo veseli uspehov železarne kot celote in posebno posameznih obratov kot sedaj plavža in martinarne, toda marsikaj še ni v redu in zato smo poklicani vsi. Poklicani smo tudi, da uresničimo ustavno načelo, po katerem delo in njegovi rezultati opredeljujejo človekov položaj v družbi.

Za odbojko se na Jesenicah zanima tudi mladina iz železarne

OBVESTILO

V soboto, 27. novembra, bo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma otvoritev slikarske razstave del članov jeseniškega DOLIKA. Razstavo prireja DOLIK v počastitev dneva republike. Na otvoritvi bo sodeloval s krajšim glasbenim programom godalni kvartet Glasbene šole. Vabljeni!

Jaka Kleč:

Mladina in železarna

Ker ni mogoče vseh razprav objaviti v celoti, smo se odločili le za odlomek iz razprave Jaka Kleča, predsednika kluba mladih proizvajalcev v železarni.

Najprej je govoril o pestrem in dinamičnem razvoju naše družbe, ki narekuje intenzivno in nenehno poglobljanje v novo situacijo. Še posebej sedaj, ko prehajamo na nove realne cene, ko ukinjamo razne prednosti in izravnavamo devizno bilanco. Vse to imenujemo z drugo besedo gospodarska reforma. Nepoučeni na vse to gledajo nekoliko skeptično in se boje za svoj standard.

V nadaljevanju svoje razprave je tov. Kleč dejal, da že sedaj spoznavamo, da bo naš akcijski program uspel le s sodelovanjem nas vseh. Sleherni izmed nas ima nalogo, ki jo bo moral izpolniti. Razumljivo je, da si moramo proizvajalci prizadevati, da bo produktivnost čim večja. Smotrno gospodarjenje vključuje v ta proces tudi mlade, komite ZMS pa si prizadeva, da preko raznih oblik seznanja mlade s problematiko gospodarjenja v železarni. Ugotavljamo, da je bilo delo dru-

štvene komisije bolj uspešno kot n. pr. kluba mladih proizvajalcev. Kmalu po lanskem konferenci smo mladino preko našega časopisa seznanili s pomenom in načrti kluba mladih proizvajalcev, z namenom, da bi jih povabili k sodelovanju. Vendar, to nam ni uspelo in se je slaba aktivnost vlekla kakor rdeča nit na sejah DS. Biti predstavnik mladih v DS je lahko, toda svoje poslanstvo opravičiti z aktivnim delom, je nekoliko težje.

Včasih smo iskali vzroke za neaktivnost mladih v samoupravnih organih, predvsem zaradi pomanjkanja izkušenj in tudi zaradi represalij s strani delovodij, mojstrov itd. Organizirali smo vrsto sestankov, posvetovanj z namenom, da bi pripravili za delo v samoupravnih organih našo mladino. Posamezni mladinci so odigrali svojo vlogo, vendar so bili to le mladinci v glavnem iz vodstva ZMS. Če govorimo o samoupravljanju, potem misli-

mo na širšo aktivnost članov v osnovnih samoupravnih organih, kjer mlade še pogrešamo. Pri kadrovanju je pomembno, da mlade uvajamo na področja, ki so za njih zanimiva. Vedeti moramo, da ima mlad človek veliko hotenj in ambicij, ki si večkrat tudi nasprotujejo. Preden se izlušti določeno pojmovanje in veselje do nekega dela, je potreben čas in precej individualnega dela. Nujno je, da TK ZMS mladino

Jaka Kleč, predsednik kluba mladih proizvajalcev

seznanja z novimi gospodarskimi ukrepi, kajti šele potem si bomo na predavanjih in razgovorih o aktualnih problemih lahko zagotovili udeležbo. Mladina bo prišla do spoznanja, da je v njenem lastnem interesu, da se seznanja s problemi železarne ter si na delovnih mestih prizadeva za reševanje teh problemov.

Odlili bodo glavo turbine za hidrocentralo Srednja Drava

V okviru prizadevanj za hitrejšo elektrifikacijo in s tem več električne energije za slovensko industrijo in ostale potrošnike, spada tudi gradnja hidrocentrale Srednja Drava v okviru hidroenergetskega sistema na Dravi, ki bo še vrsto let zahteval ogromno naporov, da bo dolgoročni plan izgradnje teh objektov uresničen. Nujnost teh investicij vsekakor potrjuje kritična situacija z električno energijo, ki povzroča velike težave in zastoje v raznih panogah industrije in gospodarstva.

Pri izgradnji tega objekta v glavnem sodelujejo naša domača podjetja, za električno opremo pa bo poskrbelo podjetje »Rade Končar« iz Zagreba.

Litostroj, ki izdeluje vodne turbine, se je znašel pred velikim problemom, kako pravočasno izdelati strojno opremo za ta objekt. Zaradi izredno velikih dimenzij posameznih strojnih delov in delov turbine nekaterih odlitkov Litostroj v svoji moderni livarni ne bo mogel odliti, ker zmogljivost peči tega ne dovoljuje. Zato so se predstavniki Litostroja in Srednje Drave obrnili na našo železarno, ki ima edina v državi tehnično možnost in skoraj neomejeno kapaciteto glede teže odlitka, naj prevzame v delo te večje odlitke.

Zaradi tega in ker predstavljajo odlitki pomembno postavko v finančnem oziru ter bi bilo potrebno te odlitke, če bi mi odklonili naročilo, naročiti v inozemstvu, bomo v naši livarni odlili najprej dva odlitka — glave za turbino in s tem prihranili skupnosti lepo vsoto deviznih sredstev, posebno še, če vemo, da stane konkretno tak odlitek v inozemstvu 4 do 6 DM za en sam kilogram odlitka, to je 1200 do 1.500 dinarjev za kg litine.

Povedati je treba že vnaprej, da je v tem vračunan tudi izredno velik riziko, kajti že najmanjša livarska, tehnološka ali kvalitetna napaka lahko povzroči toliko očitani izmeček, ki pa se mu včasih ni mogoče izogniti, ker je veliko činiteljev, ki na to vplivajo. Torej s tem tako proizvajalec, kakor tudi naročnik že računata in je to tudi vzrok visokih cen jeklenih odlitkov, ki pa so iz

teh razlogov za obe stranki sprejemljive.

S tem naročilom smo si zadali zahtevno nalogo in se vključili v proizvodnjo z velikimi kvalitetskimi zahtevami. Treba bo izkoristiti vse možnosti, proučiti dobro tehnologijo izdelave, saj je odliček res zahteven in kompliciran.

Modelna mizarna je izdelala model za ta odlitek brezhibno in v zelo kratkem času. Iz fotografije je razvidno, da so dimenzije in stopnja kompliciranosti modela res izredne.

Trenutno je model že v jeklolivarni oziroma ob veliki ASEA peči, kjer smo pričeli s prvimi kaluparskimi deli. Razlog tej lokaciji je bila velikost oziroma teža kalupa, kalupnega okvirja in odlitka, kar bo tehtalo skupaj preko 65 ton. Jeklolivarna nima takega žerjava, po drugi strani pa ne moremo tvegati in prenašati kalupa pred odlitjem, ker so možne razne deformacije, odlitek pa bi prav gotovo izgubil dimenzijsko točnost.

Zaradi teh dejstev računamo na čim boljše sodelovanje glede prostora s sodelavci na ASEA električni peči, kjer bo pripravljeno tudi potrebno jeklo za odlitje.

Prva kaluparska dela so se torej že pričela. Za to delo je predvidenih 3200 kaluparskih ur. Delo bodo opravili najboljši kaluparji, da zagotovimo kvaliteten odlitek. Teža očiščenega odlitka bo znašala 34.000 kg, jekla za ta odlitek pa bomo zaradi napajalnikov, livnega sistema in odluskov potrebovali vsaj 55 ton.

Do sedaj je poleg valjčnega stojala za valjarno 2400 to največji odlitek, ki smo ga odlili v naši železarni.

R. Torkar

Obiskali so nas

● Predstavnik ambasade ZDA g. Harry A. CAHILL v spremstvu uslužbenca ambasade Milosavljevića in predstavnika zveznega sekretariata za finance Čolaka. Imenovanici so nas obiskali zaradi razgovorov delnega financiranja naših investicij s strani ZDA z dinarskimi sredstvi. Po razgovorih, ki so potekali zelo zadovoljivo, so si gostje ogledali naše obrate, med drugim tudi valjarno Bela in se izrazili zelo ugodno.

● G. KOLASCH, monter firme SHB Wildau iz Vzhodne Nemčije, ki bo ostal pri nas približno mesec dni zaradi montaže ravnalnega stroja v novem jeklovleku.

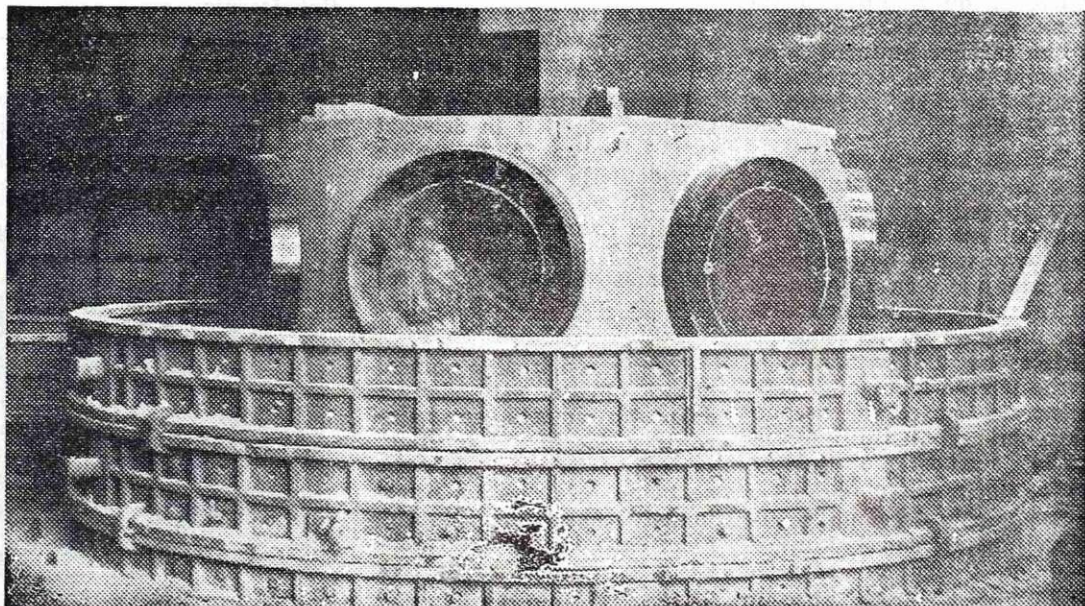
● G. Francois DANZEBRINK in g. Francois SCHAMBERGER, predstavnika firme BULL iz Pariza z namenom, da nas

seznanita z novimi dosežki na področju strojne obdelave podatkov.

● G. inž. Peter EBNER, predstavnik firme Ebner iz Linza, zaradi ponudbe naprave za cepljenje amoniaka oziroma naprave za proizvodnjo zaščitnega plina v konti pečeh za žarjenje dinamo pločevine. Ob tej priliki si je ogledal tudi novo konti žarilno peč v novem jeklovleku in v razgovorih o problemih proizvodnje hladno valjanih dinamo trakov, s posebnim ozirom na razogljčenje v odvisnosti od sestave zaščitnega plina, dal zelo koristne nasvete.

V INOZEMSTVO JE ODPOTOVAL

● tehnični direktor tov. Bogomil Homovec in sicer za 10 dni na Poljsko. V Varšavi bo kot član sekcije za valjarne v okviru SEV prisostvoval konferenci tega odbora.

Model glave za turbino je pripravljen za kaluparjenje

S primerno rekreacijo sproščamo delovnega človeka

Vedno večja pozornost rekreaciji in izkoriščanju prostega časa članov kolektiva železarnice izhaja predvsem iz razlogov, da:

- se nahajamo v dobi prehoda na skrajšani delovni čas,
- se istočasno s skrajševanjem delovnega časa (tedna) podaljšuje delovna doba,
- si člani kolektiva vedno bolj prizadevajo dvigniti storilnost dela in si s tem izboljšati življenjske pogoje.

Iz teh razlogov izhaja vedno večja zainteresiranost delovnega kolektiva, kakor tudi širše družbene skupnosti, da se omogoči rekreacijsko udejstvovanje vsem delovnim ljudem. Železarna podpira in razvija dejavnost vseh oblik rekreacije na področju kulture, tehnike, telesne kulture in druge oblike družbeno zabavnega življenja v času dnevnega in tedenskega počitka.

Kulturno rekreacijska dejavnost med kolektivom železarnice organizacijsko še ni širše razvita, vendar so železarji glavni nosilci kulturnega življenja v številnih kulturno prosvetnih društvih v jeseniški in tudi sosednjih občinah. Železarji so vključeni v pevske zборе, instrumentalne ansamble, v folklorne skupine, sodelujejo tudi v gledališču in v dramskih skupinah, v likovnih društvih oziroma kroških in drugje. Številčno niso močnejše zastopani, vendar tisti, ki to goje, vlagajo veliko prostega časa, nekateri celo ves prosti čas v to dejavnost. Pred leti so v okviru železarnice delovale posamezne kulturne skupine, sedaj teh skupin ni več, ker so bile z leti prenešene na teren, kjer delavci živijo. Na novo pa je letos zaživel pevski zbor martinjarjev, ki pridno vadi in tudi nastopa.

To obliko »duhovne« rekreacije bo treba poživeti in je namerna železarna, da nastavi v okviru referata za rekreacijo strokovnjaka, ki bo prevzel skrb nad vzbujanjem in razvijanjem interesa za različne kulturne dejavnosti med kolektivom, povsem pravilna.

Tehnika vključuje: šoferje — amaterje, fotografe, modelarje, radioamaterje, jadralce in padalce in mnogim delavcem železarnice predstavlja lepo in tudi koristno razvedrilo. Podobno kot v kulturni dejavnosti imajo tudi delavci, ki se udeležujejo v tehniki, možnost za udejstvovanje v okviru številnih društev ljudske tehnike v jeseniški in drugih občinah. Delavski svet železarnice ob zaključnem računu predvidi vsako leto tako za različne kulturne organizacije kot za organizacije ljudske tehnike podporo v obliki dotacij.

Telesna kultura se za razliko od prvih dveh iz leta v leto po svoji rekreativni dejavnosti vse bolj širi. Delavci železarnice vedno bolj množično prihajajo v času dnevnega in tedenskega počitka v športne prostore in na športna igrišča, pa tudi v naravo v svrhu telesne rekreacije. Zato železarna posveča posebno skrb pri vzbujanju interesa za te dejavnosti kot tudi za razvijanje novih oblik dela.

S pomočjo številnih organizacij za telesno kulturo v komuni, ki nudi pomoč železarni tako glede objektov in naprav kot glede kadra dosega kolektiv železarnice vedno

lepše rezultate v tej dejavnosti. Medobratne športne igre so vedno bolj priljubljene in iz leta v leto raste število sodelujočih tekmovalcev. V letu 1962 se je udeležilo tekmovanj v osmih panogah 762, letos pa je bilo v 15 panogah preko 2000 udeležencev. V zadnjih dveh letih in po športnih skupinah je bila udeležba naslednja:

panoga	1964	1965
streljanje	458	738
keglj. na asfaltu	382	710
kegljanje na ledu	302	441
balinanje	279	499
orientacijski pohod	194	84
odbojka	173	151
šah	159	216
namizni tenis	153	214
atletika	147	125
nogomet	140	146
sankanje	108	163
veleslalom	73	105
smučarski tek	55	31
plavanje	41	39
vlečenje vrvi	—	40

Prikazana udeležba nam dokazuje, da se resnično večja interes za rekreacijsko udejstvovanje. S posebnimi pozicijami za tekmovanje v okviru železarnice, v katerih je upoštevano predvsem to, da tekmovalni pogoji ne bi bili prezahtevni, temveč dostopni čim večjemu številu zaposlenih, je tekmovalni komisiji pri sindikatu in referatu za rekreacijo v kadrovskem sektorju železarnice uspelo izvesti letos vseh navedenih 15 različnih tekmovanj s preko 2000 udeleženci. Za tak uspeh zaslužijo vsi organizatorji posebno priznanje. Priznanje so dobili tekmovalci zmagovalci kot tudi najuspešnejši organizatorji na svečani razglasitvi rezultatov preteklo soboto v dvorani pri Jelenju.

Posebno priznanje bo dobil kolektiv, sindikat in delavski svet železarnice 26. novembra s podelitvijo Bloudkove plakete. To visoko priznanje je podelila Zveza za telesno kulturo SRS za izredne dosežke pri omasovljenju športne rekreacije med člani kolektiva železarnice Jesenice.

Podeljeno priznanje pomeni hkrati obvezo za nadaljnje delo. Ne smemo se zadovoljiti z doseženimi rezultati, saj rekreacije naših delavcev ne bomo rešili zgolj s prirejanjem tekmovanj. V zadnjem času se uveljavlja oblika stalne vadbe, za začetek na asfaltnem kegljišču, ki ga je že 30 sindikalnih odborov železarnice rezerviralo za dolo-

čen čas. Takrat se zberejo naši delavci in brez tekmovalne treme preizkušajo svoje moči, se krepijo, to pa je prav vsem istočasno v prijetno razvedrilo. S temi že uvedenimi novimi oblikami in z ostalimi, ki jih je še treba razviti, bo kolektiv železarnice ob pomoči samoupravnih organov in sindikalne organizacije lahko še dalje širil krog aktivnih udeležencev v športni rekreaciji. V to lahko upamo, če pogledamo akcijski program železarnice na področju rekreacije.

V železarni nameravamo v prihodnjem obdobju uresničiti predvsem naslednje sklepe delavskega sveta:

organizatorjev rekreacije iz obratov, od česa je odvisen uspeh na medobratnih tekmovanjih, kako ocenjujejo skrb podjetja in sindikalne organizacije za razvoj rekreativne dejavnosti in za morebitne pripombe k sklepom DSŽ v zvezi z akcijskim programom na področju rekreacije. Objavljamo le nekaj odgovorov, ki pa so skladni tudi z odgovori ostalih anketirancev.

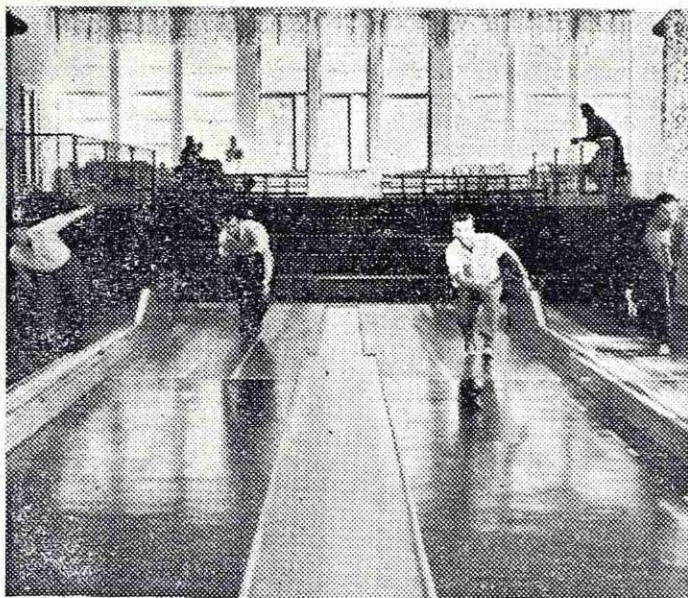
Kaj misli tov. BERNARD SVETLIN s plavža. Povprašali smo ga zato, ker je dolgoletni organizator mnogih masovnih športnih prireditev in je letos z aktivnim delom kot referent za rekrea-

mora pa pritegniti k sodelovanju zlasti mojstre, da zainteresirajo svoje delavce. Prav vodilni kader v obratu bi lahko še več pomagal pri agitaciji. Rekreacija namreč pomaga sproščati razne napetosti, ki jih delavec doživlja pri delu in v vsakdanjem življenju, zato je prav, da se srečujejo na športnih igriščih v naravi in v športnih dvorinah delavci z delovodji in ostalimi sodelavci iz obratovodstva, da se spoznajo in zblížajo. Prav v tem se odraža pravilna politika železarnice do razvoja rekreacije.

»Prav je,« je dejal tov. Svetlin, »da se ustanovi sklad za rekreacijo. Verjetno bomo iz tega lahko dobili nekaj sredstev za nabavo rekvizitov, pa še za kakšen izlet v naravo. Povedal je še, da imajo plavžarji vsako zimo tudi obratne sankaske tekme, ki se jih udeleži po 40 sodelavcev. Kot enega od pionirjev za izgradnjo Kresa smo ga še vprašali, kaj meni o gradnji rekreacijskih centrov. »Kres je treba še naprej razvijati,« je dejal tov. Svetlin, »na tem prostoru bi lahko zgradili igrišče za mali nogomet, odbojko, košarko, balinanje, odprte kegljaške steze in drugo. Za Jesenice pa priporočam teren za Savo (za Zvagnom).«

Še nekaj odgovorov Mirka Dimca iz projektivnega biroja. Projektivni biro je bil po udeležbi v tekmovanju najmočnejši (37 % kolektiva), poleg tega pa je tov. Dimc mnogo prispeval k dobri izvedbi najmasovnejše panoge, tekmovanja v streljanju.

Tov. Dimc je dejal, da je bilo letos delo prav posebno plodno na področju rekreacije. »Sem pristaš aktivne rekreacije,« je rekel, »saj je vsako razgibavanje, duševno ali telesno, za delavca zelo koristno. Človek ima namreč v današnjem tempu življenja toliko težav in opravkov, ki ga prekomerno utrujajo in povzročajo razne napetosti, le-te pa s primerno rekreacijo lepo sprostimo. Za razvoj in dejavnost rekreacije je treba nujno zagotoviti vsaj minimalna sredstva. V tej situaciji delavci sami ne morejo kriti vseh stroškov za nabavo raznih športnih rekvizitov,

Kegljanje na asfaltu je priljubljen šport na Jesenicah

1. Urediti organizacijsko strukturo rekreacije v železarni.
2. Izpopolnjevati službo za rekreacijo in ji omogočiti, da razvije nove oblike dela.
3. Ustanoviti sklad za rekreacijo.
4. Urediti stanovanjske okolišče, kjer živijo naši delavci, tako da bo možno izvajati dnevno rekreacijo ljudem, ki ne morejo obiskovati centralnih rekreacijskih objektov.
5. Urediti v bližnji prihodnosti enega ali dva rekreacijska centra v neposredni bližini Jesenic.

Ob zaključku letošnjih tekmovanj smo povprašali več

cijo v obratu plavž uspel, da so se s 15. mestu povzpeli na častno 7. mesto v letnem tekmovanju. Tov. Svetlin meni, da je ta oblika rekreacije dobra celo za težke obrate, kjer je kontinuirano delo. Prednost je v velikem številu panog, zlasti še, ker so uvedene nekatere nove panoge, ki so dostopne tudi tistim, ki nimajo vedno časa za treninge. Prav tako meni, da je uspeh na tekmovanjih odvisen od pravilne sestave ekipe in od dobre udeležbe, le-ta pa je odvisna od marljivosti referenta. Pri tem delu je referent močno obremenjen in porabi veliko prostega časa,

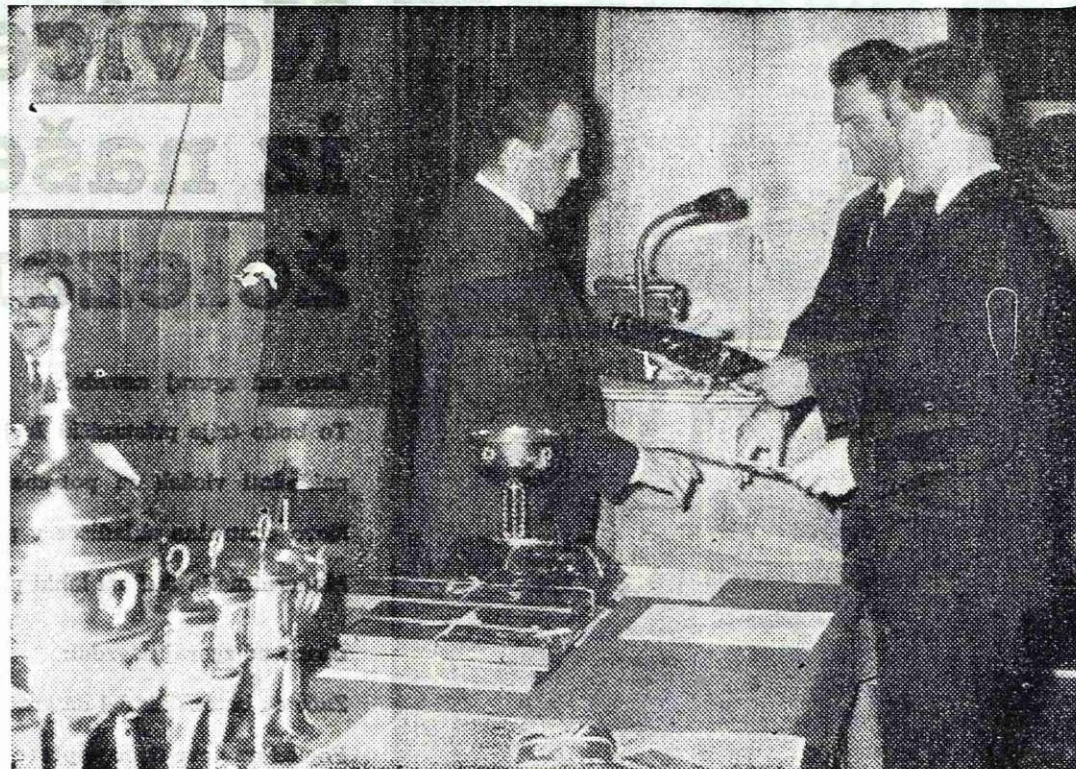
Medobratnih tekem v sankanju se je udeležilo letos 163 tekmovalcev

niti ne morejo kriti morebitnih stroškov v zvezi s tekmovanji. Poleg tega moram še pripomniti, da danes ni več navada, da bi posameznik vložil večja lastna sredstva za nabavo rekvizitov. Zelo pametna je ustanovitev sklada za rekreacijo in upam, da bo vsak razumen član kolektiva to podprl. V nadaljevanju je tov. Dimc še izrazil potrebo po iskanju novih panog rekreacije, ki bi bile dostopne starejšim članom kolektiva in ki bi privabile tudi večje število gledalcev. Letos je bila zelo posrečena ponovna uvedba vlečenja vrvi in blainanje. Morda bi v prihodnje poizkusili z medobratnimi dvoboji v raznih športnih igrah s šaljivimi nastopi. To bi verjetno uspelo in še poživilo dejavnost.

Tov. Dimc tudi meni, da bi kazalo ponovno uvesti medobratne hokejske tekme, saj so nudile polno razvedrila tudi gledalcem — tistim, ki si ne upajo na led.

O tekmovanju pa pravi, da ljudje radi nastopajo zlasti v panogah, kjer niso prevelike zahteve. Ljudje se radi združujejo, želijo pa imeti vse dobro pripravljeno. Slabo pripravljeno tekmovanje povzroča jezo. Za streljanje je bilo veliko zanimanja, ker to ne zahteva večjega fizičnega napora in rezultati niso tako važni. Prav to pa ljudi sprošča, po tekmovanju pa še dalj časa radi govorijo o doseženih uspehih.

Za nadaljnji razvoj rekreacije tov. Dimc meni, da je treba izbirati v obratih za organizatorja ljudi, ki bodo objektivni do vseh panog, da ne bodo propagirali le tistih, ki jih sami gojijo. Od agilnosti referenta je precej odvisen uspeh, zato je le-te treba primerno nagraditi. Svoj pogovor je tov. Dimc zaključil z upanjem, da bo rekreacija tudi v prihodnje uživala vso podporo podjetja, sicer pa meni, da je le-ta zelo odvisna od agilnosti odbora za rekreacijo in od sestava DSŽ. Če so razumni ljudje, naklonjeni rekreaciji, bodo vedno glasovali za predloge športne komisije, zlasti če so ugodni

V soboto so razdelili nagrade in priznanja najboljšim ekipam iz medobratnih športnih srečanj

rezultati dela, ki tudi vplivajo na razpoloženje v kolektivu in s tem tudi na proizvodne uspehe.

To so mnenja le dveh sodelavcev. Čeprav se mnogo ne razlikujeta od drugih, bi morda morali povedati še njihova mnenja. Povedati bi morali tudi še o tem, kako je poteklo letonšje letovanje, ki za naš kolektiv mnogo pomeni, povedati tudi, kako bo s tem v prihodnje. Vendar dovolite, da o tem spregovorimo kdaj drugič.

Zdravko Pogačnik

Za dobro voljo

»V nerodnem položaju sem,« razlaga France znancu v kavarni, »dobil sem pismo, v katerem mi pisec grozi, da me bo ubil, če ne bom pustil njegove žene pri miru.«

»No, pa opusti vso zadevo.«

»Saj bi, toda mož se ni podpisal.«

Na Jesenicah eno športno društvo?

V zadnjem času krožijo razne govorice o reorganizaciji telesne kulture v naši občini. Slišati je veliko konkretnih predlogov in vzpodbudnih besed in lahko z veseljem ugotovimo, da je pri vseh vedno več volje do reševanja problemov telesne kulture. Gre za reševanje problemov v taki smeri, ki si jo vsi želimo, predvsem za ureditev problemov o množičnosti telesne kulture, tekmovalnem sistemu in odnosu amaterizma in polprofesionalizma, predvsem pa o financiranju v prihodnje.

Mnogi danes kaj radi komentirajo zadnje dogodke v našem gospodarstvu tudi tako, češ da je sedaj konec telesne kulture v občini. Da so taka mnenja neutemeljena in brez osnove, ni težko dokazati. Število članov je v letošnjem letu skoraj enako kot lani in ni opaziti zastoja v kvaliteti, obratno, v nekaterih klubih lahko opazimo lep napredek. Nesmiselno pa bi bilo trditi, da ni bilo premikov v strukturi, ki so v osnovi pozitivni. Sredstva za telesno kulturo so se v zadnjem času precej povečala,

koliko jih je bilo vloženih za telesno kulturo, pa je težko reči. Nobenega dvoma ni, da se morajo tudi športno-kulturne organizacije zavedati skupnih nalog v zvezi z gospodarsko reformo. Ne smemo pozabiti, da je bil glavni vir dohodkov za telesno kulturo iz proračunskih sredstev, ki bodo v prihodnosti močno znižana.

V naši občini so v letošnjem letu sredstva znižana za 25%, kar je precej prizadelo klube, ki se ukvarjajo z letno dejavnostjo. Zimski klubi so nekoliko na boljšem, saj že začnejo sezono z manj denarja. Vedno bolj pogosto je vprašanje, kje dobiti sredstva za telesno kulturo. Pri takih vprašanjih ne smemo pozabiti na denar ali sredstva, ki bi jih morali ustvariti sami. Vsi klubi vse preveč podcenjujejo podporo članstvo, čeprav bi z dobro agitacijo in z zbiranjem podpornih članov pridobili lepe denarce, ki bi jim preko leta pomagali iz marsikaterih zagat. Približno enako je z

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA. V tej državi predvidevajo, da bodo železarne proizvedle letos okoli 90 milijonov ton surovega jekla, kar bo približno 5 milijonov ton več kot v letu 1964 in istočasno največje letno povečanje proizvodnje od leta 1960. Letos ne bodo zgradili nobene nove SM peči, pač pa tri nove kisikove jeklarne, in sicer v Novem Lipecku, Krivoj rogu in Ždanovu.

ZDA. Železarska družba Republic Steel Corp. bo zgradila v svoji železarni v Gadsedu namesto sedaj obratujočih SM peči dva LD konvertorja s kapaciteto po 135 ton. Delež jekla, proizvedenega v kisikovih jeklarnah v ZDA, se je v prvih sedmih mesecih povečal od 11% v istem obdobju preteklega leta na 16% in je s tem presegel proizvodnjo jekla v električnih pečeh.

vstopnino, saj se večkrat zgodi, da vstopnine sploh ne pobirajo. Končno pa gre tudi za prispevek tistih, ki se s telesno kulturo ukvarjajo.

Verjetno bo treba bolj paziti na športne objekte, posebno še na drage rekvizite. Nekoliko pa bodo morali prišpevati tudi starši, če gre za njihove otroke.

Lep primer reševanja finančnega problema je drsalno-kotalkarski klub, ki je za svoje člane uvedel obvezno odškodnino za društvene drsalke. S tem uporabniki na drsalke bolj pazijo, saj se zavedajo, da jih morajo po uporabi vrniti. Tudi v ostalih klubih bi lahko na podoben način rešili marsikater problem.

Morda bo treba spomeniti tudi tekmovalni sistem. Precej denarja potrošijo v klubih prav za potovanja in razne drage turnirje ter turneje. Poiskati bo torej treba nove vire in zagotoviti, da bo razvoj telesne kulture v prihodnje prav tako kvaliteten in masoven.

Prepričani smo, da predvidena organizacija telesne kulture v naši občini upošteva tudi vse navedene malenkosti in da bo telesna kultura imela v prihodnje mesto, ki ji v občinski strukturi pripada. P. K.

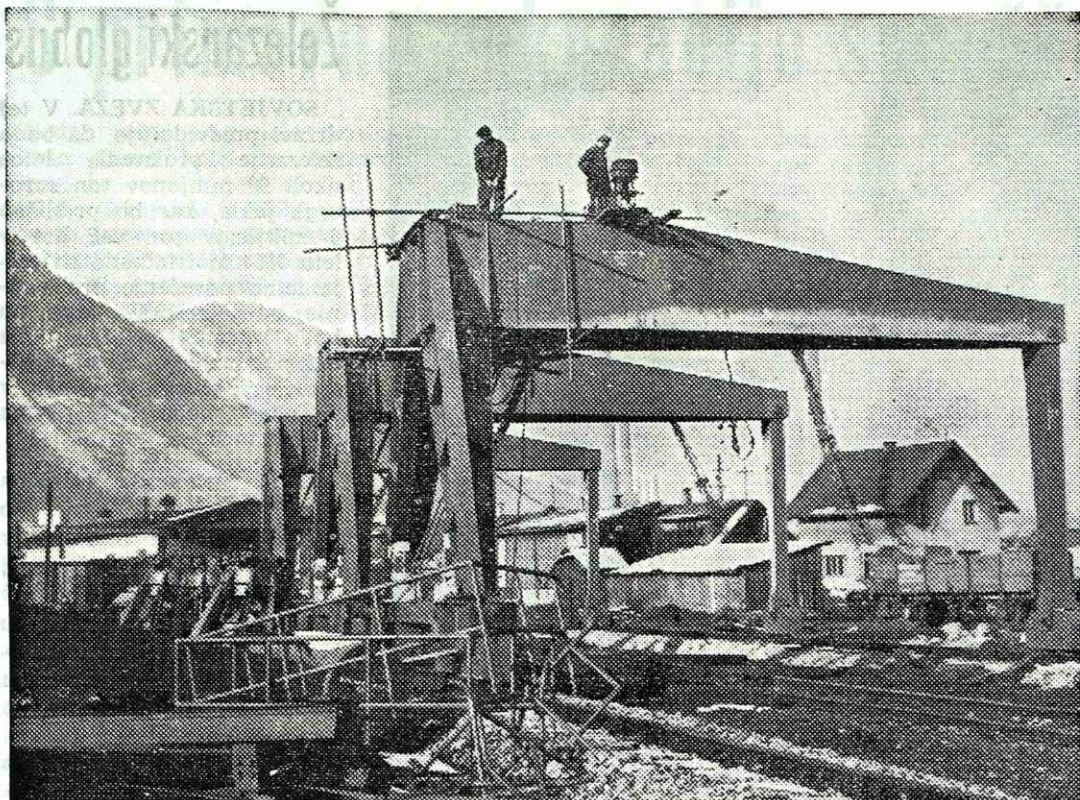

Prijetna vožnja z žičnico na Črni vrh

Jubilanti 50-letniki

V decembru bodo praznovali petdeset let rojstva naslednji naši sodelavci: MARIJA ARH, elektročni oddelek, 7. decembra; ANTON KOBENTAR, vzdrževanje Javornik, 8. decembra; MIROSLAV ABRAM, jeklovlek, 11. decembra; IVAN ŠMON, Javornik I, 11. decembra; VIDA JESE, GEŽ, 12. decembra; STANE MOHORČIČ, promet, 13. decembra; ŠTEFKA BCGATAJ, valjarna 1300, 15. decembra in ALOJZ PODGORNIK, žebljarna, 17. decembra. Iskreno čestitamo!

Novice v sliki iz naše železarne

Levo od zgoraj navzdol:

To bodo trije pristaniški žerjavi, ki bodo pomagali nakladati vložek za potrebe martinarne in elektropeči.

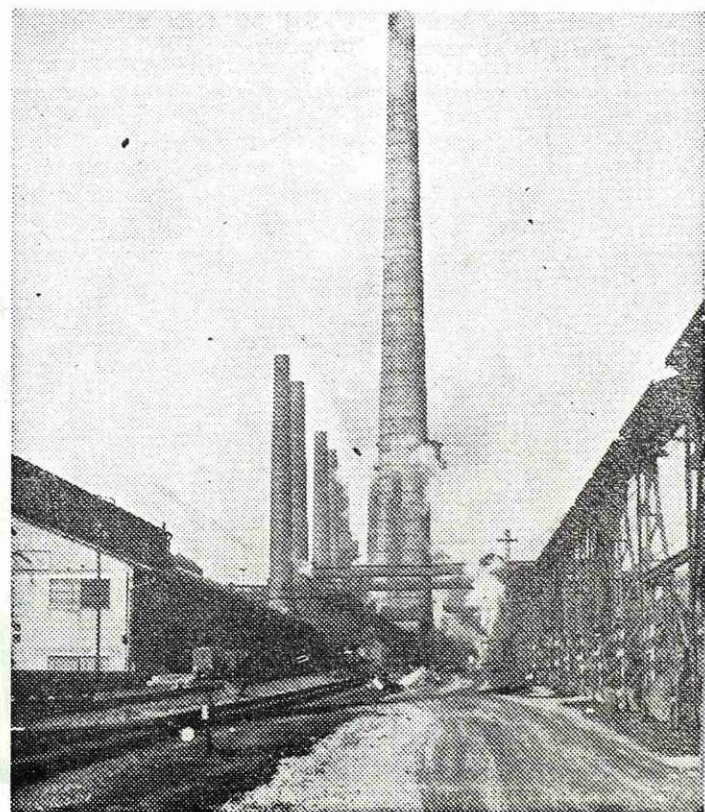
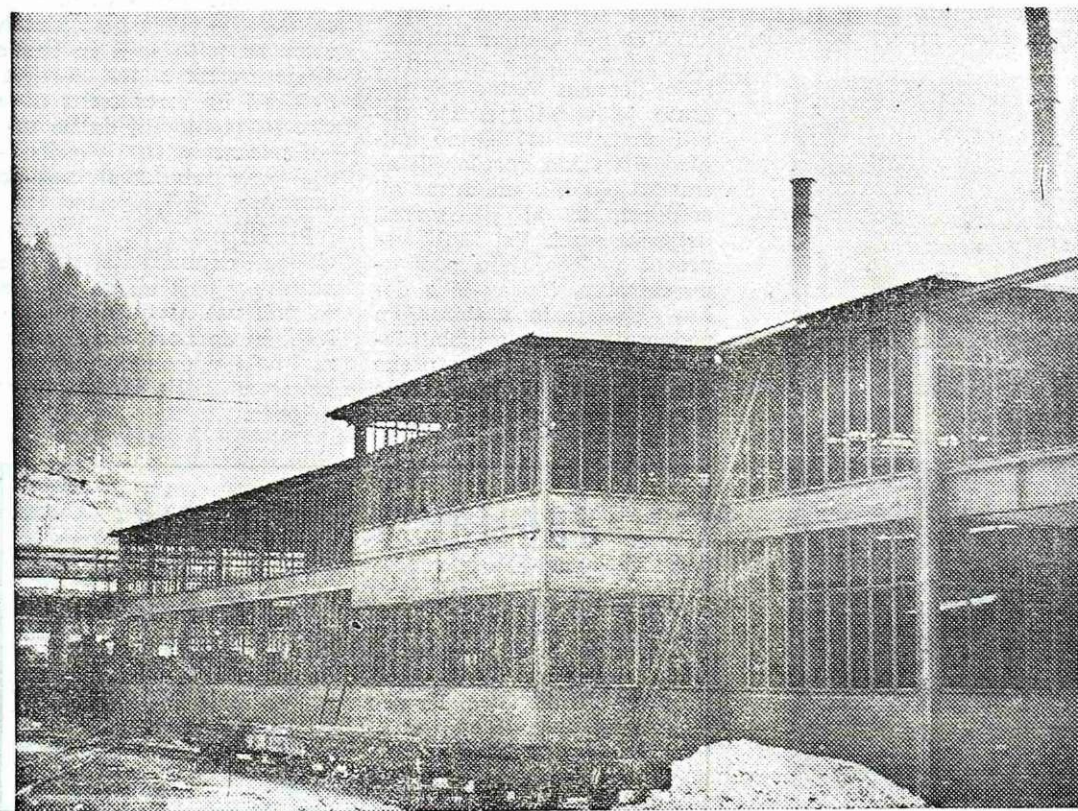
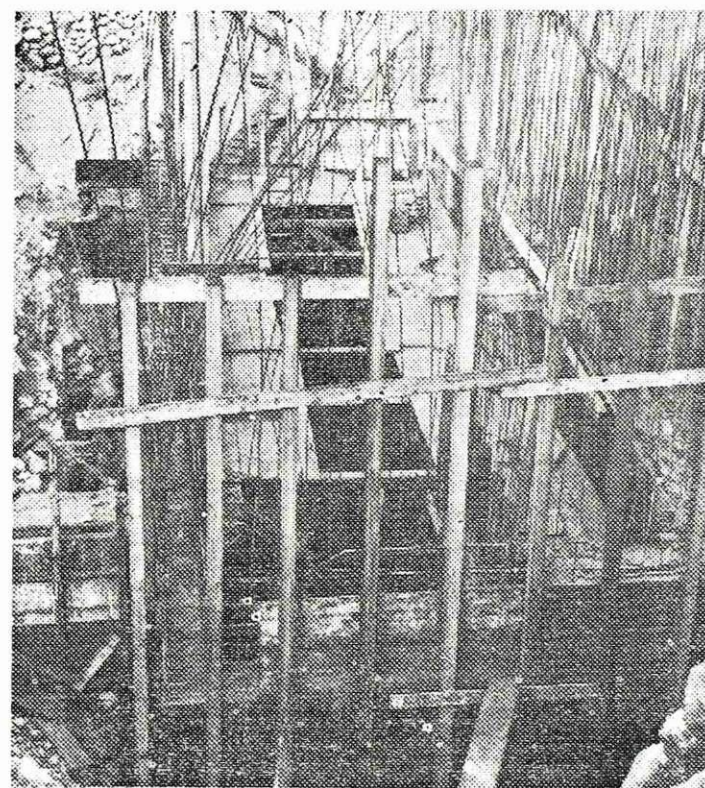
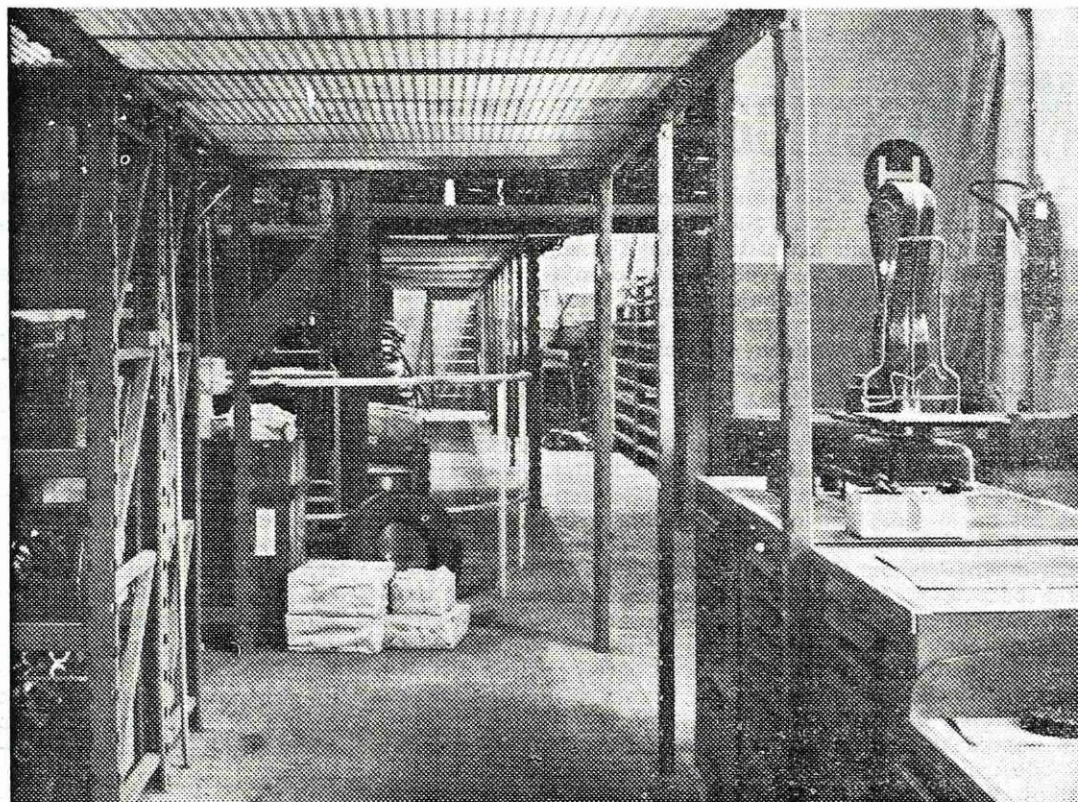
Novo centralno skladišče v prostorih nekdanje Kašte.

Modernizacija tudi na lahki progi na Javorniku.

Desno od zgoraj navzdol:

Začetek betonskih del na gradbišču aglomeracije.

Pogled na nove tirne naprave pri martinarni.

Kako izpolnjujemo akcijski program

Upravni odbor podjetja je zadalžil upravo, da organizira seminar za vodstveni kader in za predsednike samoupravnih organov v delovnih enotah, na katerem bo obravnavano izpolnjevanje nalog akcijskega programa. V ta namen je bilo izdelano poročilo o dosedanjem delu. V tem svojem prispevku bom skušal povezati najvažnejše ukrepe in uspehe, ki so bili do sedaj doseženi in o katerih nisem pisal v svojem prispevku v 43. številki »Železjarja« z dne 23. oktobra.

TALILNICE

Na plavžu so tudi v oktobru dosegli lepe rezultate. Porabo koksa so znižali na 805 kg na tono grodlja pri porabi mazuta 64,37 kg na tono surovega železa. Lep napredek so dosegli tudi pri izplenu in sicer 43,1 %, kar je 3,1 % več kot predvideva akcijski program. Dosežena proizvodnja je zelo visoka — 12.398 ton. Ti uspehi pri obratovanju peči se kažejo v visokih prihrankih, blizu 190 milijonov din v oktobru.

V martinarni so tudi v oktobru znižali porabo kalorij na tono proizvedenega jekla. Lanskoletna povprečna poraba je znašala 1.643.000 kalorij na tono, v oktobru pa le 1.433.000 kalorij na tono jekla. Martinarji računajo, da imajo tu še možnosti prihrankov. Lep uspeh je tudi v oktobru dosežena proizvodnja 28.392 ton jekla, kljub temu, da so pretežni del meseca delali le s 5 pečmi. Ko obravnavamo proizvodne uspehe martinarne, slišimo zelo pogosto pripombe valjavcev, da je lepo, da martinarna dosega visoko proizvodnjo, da pa bi morali martinarji najmanj toliko pozornosti posvečati kakovosti jekla. Valjavci niso zadovoljni in beležijo sorazmerno visok odstotek izmečka po križdi martinarne.

Delovna enota elektropeč v oktobru ni mogla doseči boljših rezultatov kakor v preteklem mesecu, ker peči zaradi električne energije niso obratovala.

VALJARNE

Pri obravnavanju rezultatov valjarn v septembru sem navedel, da doseženi rezultati niso bili preveč razveseljivi. Sedaj moram priznati, da so v oktobru dosegli v valjarnah lepe uspehe tako pri proizvodnji, kakor tudi pri znižanju stroškov. V oktobru so znižali stroške po knjigovodskih podatkih za okrog 112 milijonov dinarjev.

V profilnih valjarnah so tako na težki progi kakor tudi na lahkah progah, dosegli visoko proizvodnjo. To velja predvsem za lahke proge, kjer so dosegli proizvodnjo 5.184 ton, kljub temu, da so ukiniteli šesto posado.

Bolj slabo je z izplenom in pričakujejo od martinarn več skrbi za dobro kvaliteto jekla.

Omeniti moram, da so na težki progi začeli s 15. no-

vembrom zakladati vroče ingote iz martinarne in pričakujejo prihranke pri ogrevanju. Prav tako so v tej DE s 1. novembrom znižali normativ za 21 oseb.

V valjarni debele pločevine so imeli v oktobru najnižji odstotek zastojev — 15,4 %, proti prejšnjim 22 %, prav tako so v oktobru izboljšali izplen od lanskoletnega povprečja 66 % na 70,6 %. Ta uspeh pripisujejo predvsem ponovnemu fletanju bram.

Pri tanki pločevini naj omenim predvsem skrb za ureditev notranjih problemov v proizvodnji. Tako so preuredili sušilno peč v lužilnici in s tem odpravili ozko grlo. Drugi nič manj važen uspeh so dosegli pri razčlenitvi zadolžitve in odgovornosti po delovnih mestih posameznika in skupin. Uvedli so penaliziranje neizpolnjevanja nalog, po drugi strani imajo pripravljen osnutek pravilnika za udeležbo posameznika na ustvarjenih prihrankih.

Žična valjarna je z rekonstrukcijo peči prešla na kurjenje z mazutom. S tem imajo možnost doseči prihranke na stroških ogrevanja in kar je še važnejše, s predelavo peči so odpravili ozko grlo pri ogrevanju in bodo tako lahko povečali količinsko proizvodnjo, seveda, če bodo te možnosti tudi izkoristili.

Pri jeklovleku naj navedem predvsem dosežene rezultate pri poizkusni proizvodnji na novih napravah na Beli. Po trditvi obrata, so že dosegli programirane storitve, čeprav še ne dosegajo količinsko predvidene proizvodnje. Upoštevati moramo začetne objektivne težave, ki so povezane z novimi napravami posebno še, ker naprave še niso kompletirane.

PREDELOVALNI OBRATI

V hladni valjarni in žičarni posvečajo še vedno glavno skrb procesu proizvodnje na novih žičarskih strojih, kjer preizkušajo tudi nove praške za vlečenje. Tudi v lužilnici načrtno odpravljajo problem za problemom. Navedem naj, da so v oktobru dosegli v hladni valjarni lepe proizvodne rezultate, posebno pri izplenu in storilnosti.

V žebeljarni posvečajo največ skrbi notranji ureditvi obrata. Nekatere naloge akcijskega programa so že uresničili, druge izvajajo, nekaj nalog pa programirajo za prihodnje leto.

V elektrodnom oddelku so v oktobru poizkušali izdelovati varilni prašek v 1,5 tonski električni peči. Rezultati so pozitivni. Da bi plajšali delo rezalk žice, so v rezalnici montirali enostezni žerjav.

Za cevarno naj navedem, da je na osnovi sklepa delavskega sveta podjetja začela omejevati proizvodnjo varjenih cevi. Uspešno so opravili poizkus pocinkanja cevi iz železarnice Sisak. Vodstvo obrata aktivno dela na pri-

pravah programa za proizvodnjo profilov na Beli.

STROJNO ENERGETSKI OBRATI

Za vzdrževalne obrate težko navajam konkretne številke, ker je njihovo delo težko meriti s tonami, toda kljub temu so tudi ti obrati prispevali svoj delež k izpolnitvi posameznih nalog akcijskega programa v proizvodnih enotah. Na primer: izdelali so vse instalcijske naprave za vpihovanje mazuta in kisika v plavža, instalacije za kisik v martinarni, predelali ogrevne peči v žični valjarni itd. Skrbeli so za pravočasno in kvalitetno izvedbo remontov in popravil, prav tako so izboljšali odnos do dela v lastnih delavnicah.

V energetskih obratih imajo največ uspehov pri gospodarjenju z energijo, tako v lastnih obratih kakor tudi v proizvodnih. Posebno skrbijo za proizvodnjo pare le z odpadnim gorivom — katranom in plavžnim plinom, porabo premoga v toplarni pa so znižali na minimum. Na prometu in transportu so v oktobru posvetili naj-

več pozornosti neenakomernemu dovozu surovin, da ne bi bilo stojnin. To nalogo so še posebno uspešno reševali sedaj v novembru.

Na področju delovanja služb je bilo izvedenih več ukrepov. Na nabavi so skrbeli za pravočasno in enakomeren dotok surovin in materialov. Prodajna služba je pri sklepanju pogodb za prihodnje leto upoštevala premik v programu proizvodnje na bolj zahtevne in več vredne kvalitete.

Na področju delovnih razmerij so analizirali bolujoče in podrobno analizirali poškodbe pri delu, s posebnim poudarkom na vzroke poškodb. Pripravljajo več ukrepov za ureditev posameznih področij delovnih razmerij kot na primer: delovne discipline, delovnega reda, dopustov, izostankov itd.

Gospodarsko-računski sektor je svoje delo izven podjetja usmeril predvsem na ureditev vprašanja obratnih sredstev, odnosa do upnikov in dolžnikov. V podjetju pa v sodelovanju s sektorjem za ekonomiko izpopolnjuje sistem zasledovanja stroškov.

	avgust	september	oktober
skupna proizvodnja (v t)	79.010	80.183	93.688
realizacija (v dinarjih)	5.113.000.000	5.007.000.000	5.402.000.000
povpr. prodaj. cena (din/kg)	214,6	223,8	223,3
povpr. lastna cena (din/kg)	197,1	199,3	197,7
storilnost (kg/h/moža)	68,7	67,5	73,4

Torej oktober povsod izstopa. Zelo se je povečala proizvodnja in je za 14,3 % iznad lanskoletnega mesečnega povprečja. Realizacija je na eni strani rezultat popravljenih cen ob gospodarski reformi, po drugi strani pa odraz premika na vrednejše proizvode. Pozitivno gibanje kaže lastna cena; njena krivulja se je začela spuščati. Naš cilj mora biti, september—december 1964

junij 1965
julij 1965
avgust 1965
september 1965
oktober 1965

V oktobru se je osebni dohodek povečal, v primer-

da bomo to gibanje navzdol obdržali, če ne pospeševali.

Produktivnost dela je v oktobru vidno večja od prejšnjih mesecev in je za 11,7 % iznad lanskoletnega povprečja, ki je znašalo 65,7 kg/h/m.

Ti pozitivni uspehi so vplivali pozitivno tudi na gibanje osebnega dohodka:

59.704 din	100 %	100 %
65.337 din	109,4 %	109,4 %
69.033 din	115,6 %	105,6 %
68.981 din	115,5 %	105,5 %
73.528 din	123,4 %	112,5 %
82.871 din	138,1 %	126,8 %

javi z zadnjimi 4 meseci preteklega leta, za 38,1 %. V

Sektor za ekonomiko je izdelal osnutek sistema za penaliziranje izmečka, dela na sistemu priprave dela v HVŽ, valjarni Bela, revidira normativ delavcev po obratih in službah. Pripravlja sistem tehničnih norm za HVŽ. Izdelanih je tudi 387 kalkulacij za naše proizvode.

Vsi ti ukrepi in naloge, ki sem jih navedel, da so bile izpolnjene v okviru akcijskega programa, se kažejo v naslednjih rezultatih vsega podjetja.

Doseženi prihranki na stroških po mesecih:

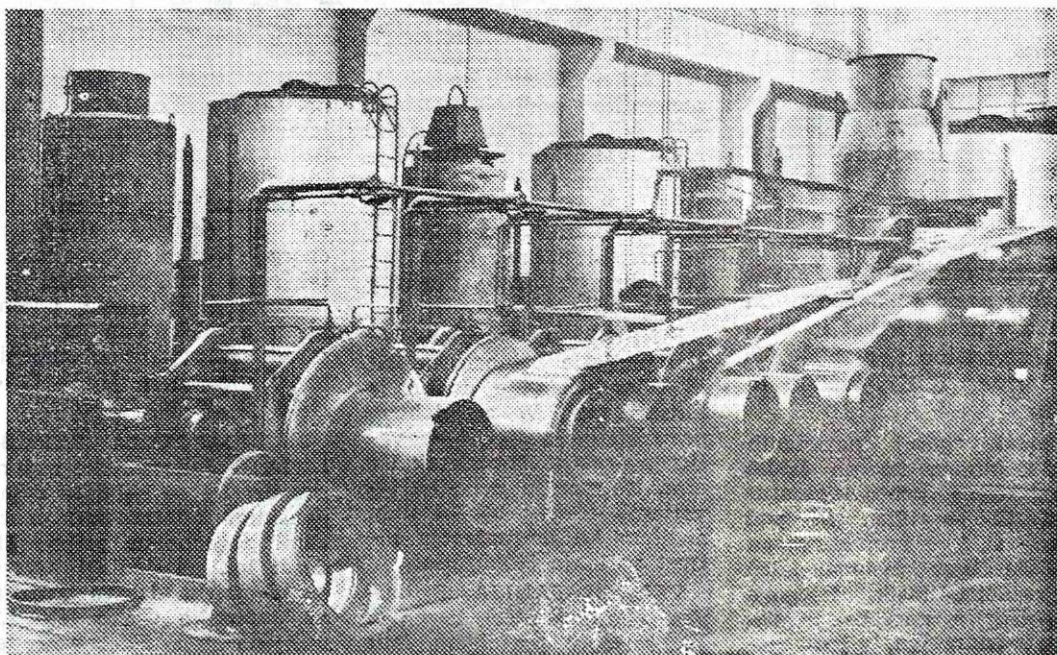
avgust	295 milijonov din
september	300 milijonov din
oktober	330 milijonov din

Ti rezultati vplivajo tudi na doseženi dohodek, ker čim nižji so stroški, tem višji bo dohodek. Sedaj, ko ni več družbenega prispevka iz dohodka, se vsak prihranek neposredno pokaže v dohodku.

Doseženi dohodek po mesecih:

avgust	1.002.000.000 din
september	1.280.000.000 din
oktober	1.593.000.000 din

Ta dohodek smo dosegli pri naslednjih proizvodnih rezultatih:

Novo žarilne zvonaste peči v hladni valjarni — žičarni

V svetu nizkih temperatur

V območju nizkih temperatur se lastnosti različnih materialov, ki jih poznamo pri normalni temperaturi, bistveno spremenijo. Plini se utekočinijo in kovine, ki jih poznamo kot zelo žilave, postanejo krhke kot steklo in druge postanejo bolj žilave in elastične. Nekatere kovine, ki so pri normalni temperaturi sorazmerno slabi prevodniki električnega toka, postanejo pri nizkih temperaturah najboljši prevodniki z minimalnim uporom.

Materiali, ki jih uporabljamo pri zelo nizkih temperaturah, so dobili tudi svoje skupno ime in sicer jih imenujemo »kriogeniki« (angleško cryogenics). Beseda ima svoj izvor v grški besedi »kryos«, kar pomeni hladen in latinski »genus« — rojstvo, izvor. Praktično nimamo točne temperaturne meje za to, kje imamo opravka s kriogeniki, vendar običajno smatrajo za območje kriogenikov temperature pod -100°C , tja do absolutne ničle pri -273°C .

Kadar danes omenjamo v praksi kriogenike, mislimo pri tem predvsem na utekočinjene pline. Poznamo 11 plinov, ki se lahko utekočinijo pri temperaturi pod -100°C in njihova imena ter temperature utekočinje-

tako, da utekočinimo z močnim ohlajevanjem zrak in ker imata oba plina, ki ga sestavljata — kisik in dušik — različno temperaturo utekočinjenja in sicer kisik višjo kot dušik, ju je možno ločiti z destilacijo. Če je kisik utekočinjen, zavzema samo 1/850 del prostornine kot če je v plinastem stanju. Iz tega razloga pogosto transportirajo kisik z mesta proizvodnje do mesta porabe v tekočem stanju, ker zavzema dosti manj prostora, čeprav ga potem uporabijo v plinastem stanju.

Drugo izredno važno področje kriogenikov, ki se danes vedno bolj uveljavlja, je možnost za transportiranje kvalitetnih plinastih goriv. Na naftnih poljih v alžirski Sahari so ogromna nahajališča zemeljskega plina. Vendar v Sahari tega goriva ne potrebujejo in transport do evropskih industrijskih središč, kjer bi ga lahko koristno uporabili, je bil do nedavnega ekonomsko nemogoč.

Z uveljavitvijo kriogenikov je bil problem transporta zemeljskega plina iz Sahare v Francijo, Veliko Britanijo in druge evropske države rešen. Zemeljski plin so ohladili v posebnih napravah do temperature -160°C , ga s tem utekočinili in zmanjšali njegovo prostornino na 1/600 prostornine v plinastem stanju.

Francoska družba »Gaz de France« je zgradila posebno ladjo za prevažanje zemelj-

skega plina iz alžirske Sahare, ki ga utekočinja v enem izmed alžirskih pristanišč in potem ponovno uplinja po prevozu v francosko pristanišče Le Havre. Ta ladja opravi celotno potovanje v 10 dneh ter lahko prepelje letno približno 424 milijonov m^3 zemeljskega plina, ki ima kalorično vrednost okoli 10.000 kcal/ m^3 . Dve drugi britanski ladji prevažata na enak način utekočinjeni zemeljski plin v Veliko Britanijo. Računajo, da bo do leta 1970 prevažalo v Evropo utekočinjeni zemeljski plin iz Sahare 50 takšnih ladij.

Tudi v drugih delih sveta že prevažajo utekočinjeni zemeljski plin ali pa to pripravljajo. Znaná družba rafinerij za nafto ESSO pripravlja prevoz tega goriva z naftnih polj v Libiji v Italijo in Španijo. Neka ameriška družba namerava zgraditi naprave za utekočinjanje zemeljskega plina v Nigeriji in ga potem prevažati v Evropo in Ameriko. Japonska uvaža utekočinjeni zemeljski plin iz Saudske Arabije in Kuvaite, pripravljajo pa se na to, da ga bodo uvažali tudi iz Venezuele in z Aljaske.

V zvezi s skladiščenjem in transportiranjem utekočinjenih plinov se odpira tudi tržišče za proizvajalce materialov za izdelavo rezervoarjev in transportnih sredstev. Na tem področju konkurirata aluminij in jeklo z 9% niklja, ki sta pokazala najboljše lastnosti pri nizkih temperaturah utekočinjenja. Jeklo z nikljem je cenejše, medtem ko je pokazal aluminij druge dobre lastnosti kot je npr. manjša teža.

Brez dvoma so kriogeniki odkrili novo, zanimivo in važno področje tehnike.

K.

IRAN — V Iranu bo zahodnonemško podjetje Demag AG iz Duisburga zgradilo prvo valjarno za valjanje drobnih profilov iz drugod kupljenih gredic. V tej valjarni, ki bo zaenkrat edina v tej azijski državi, bodo valjali okrogle, ogle, ploščate in T profile.

FINSKA — Zahodnonemško podjetje Schloemann AG iz Düsseldorfa je dobilo iz Finske naročilo za dobavo nove hladne valjarne za valjanje trakov, širokih do 700 mm. Najmanjša debelina izvaljanih trakov bo 0,1 mm, medtem ko bo največja hitrost valjanja 300 m/min.

VEL. BRITANIJA. Britanska železarna Steel, Peech & Tozer je v preteklem letu končala izgradnjo velike elektro jeklarne, v kateri obratuje šest obločnih elek-

tričnih peči s kapaciteto po 120 ton. Posebnost te železarne je, da posebni električni računski stroj razdeljuje tujo električno energijo po posebnem ključu, tako da je odvzem električne energije vedno najcenejši. Če takšnega razdeljevanja ta jeklarna ne bi imela, potem bi bila električna energija zaradi prevelikih obremenitev v konicah za proizvodnjo jekla predraga.

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA — Južnoafriške rudarske družbe so sklenile z japonskimi železarskimi družbami pogodbo za prihodnjih deset let, na podlagi katere bo ta afriška država izvozila na Japonsko vsako leto 1,2 milijona ton železne rude. Ruda bo zelo kvalitetna, saj bo vsebovala okoli 60% železa.

Vedno več sladke vode iz morja

Približno 60% kopnega na naši zemlji lahko označimo kot ozemlje s pičlimi zalogami sladke vode oziroma, da jo sploh primanjkuje. Tudi dežele, ki so dobro preskrbljene s sladko vodo in do nedavnega zaradi nje niso imele skrbi, nekoliko zaskrbljeno gledajo v prihodnost, ker vse kaže, da bo redno preskrbovanje z zadostnimi količinami vode vedno bolj problematično. Vzrok za to je v naglem večanju števila prebivalstva, stalnem porastu življenjske ravni in naraščajočih potrebah zaradi industrializacije. Takšen primer je mesto New York v ZDA, kjer je letos zelo primanjkovalo vode, čeprav so naprave še do nedavnega zadoščale za potrebe tega vele mesta.

Problem preskrbovanja z vodo kažejo tudi naslednji podatki. Nekaj manj kot dva litra vode dnevno je potrebno, da se ohranimo pri življenju. V puščavi Sahara porabijo domačini dnevno približno sedem litrov vode na osebo. V Hongkongu, kjer problem preskrbovanja mesta z vodo že dolgo poznajo, je odmerjeno 30 litrov vode dnevno na prebivalca. Na otoku Ceylonu znaša ta količina 180 litrov. V Evropi je poraba vode v mestih precej večja, in sicer povprečno 570 litrov, v ZDA pa okoli 1130 litrov. V industrijski državi kot je Francija porabijo skupno, všteta je tudi industrija, na prebivalca 1200 litrov vode, v ZDA pa celo 6400 litrov.

Ena izmed rešitev tega važnega vprašanja je v izkoriščanju morske vode s tem, da iz nje odstranimo sol. V zadnjih petnajstih letih so razvili več postopkov, ki omogočajo odstranjevanje soli iz morske vode in s tem njeno uporabo v gospodinj-

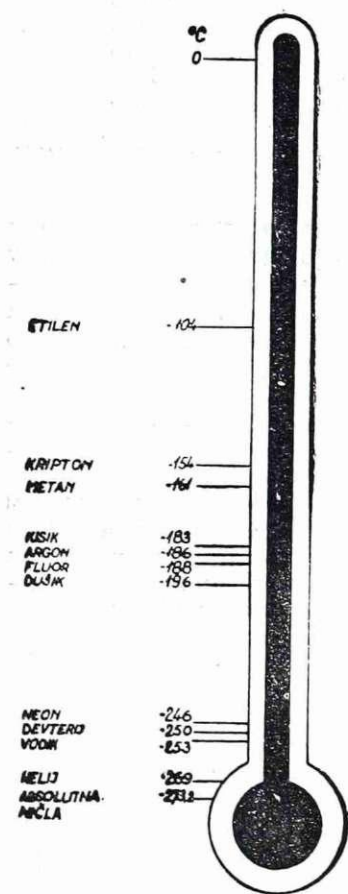
stvu in industriji. Vendar so šele sedaj postali nekateri postopki ekonomični v tistih krajih, kjer dejansko ni drugih možnosti za zagotovitev potrebnih količin vode. Vendar vse kaže, da bodo že v prihodnjih letih nekateri izmed teh postopkov tako izpopolnjeni, da jih bomo lahko uporabljali tudi tam, kjer danes še niso ekonomični.

V ZDA imajo pri vladi poseben urad, ki se ukvarja s problemi odstranjevanja soli iz morske vode, ki je za tovrstne raziskave porabil v zadnjem času približno 55 milijonov dolarjev. S temi sredstvi je pomagal razviti različne postopke odstranjevanja soli. Te postopke lahko razdelimo v tri vrste.

Pri prvi vrsti vodo sprememo iz tekočega v trdno ali plinasto stanje. Pri drugi vrsti izkoriščamo za izvajanje procesa posebne energetske vire, na primer atomsko energijo in pri tretji vrsti uporabljamo posebne vrste kemičnih ali elektrokemičnih reakcij. Skupno poznamo danes okoli 20 različnih postopkov, ki jih lahko uporabimo za spreminjanje morske vode v sladko.

Danes obratuje v svetu že več teh naprav, ki omogočajo v tistih krajih, kjer ni naravnih izvirov sladke vode, preskrbovanje prebivalstva in industrije s potrebnimi količinami vode. Največje so na otoku Arubi na Nizozemskih Antilih, pred obalo Venezuele, ki lahko proizvedejo dnevno 13 milijonov litrov vode, dve v Kuvaitsu, od katerih lahko vsaka proizvede 9,2 milijona litrov vode in ena v ameriškem oporišču na Kubi Guantanamo, ki lahko proizvede na dan 8,3 milijona litrov sladke vode.

K.

nja so razvidne iz skice. Vendar samo štiri med njimi lahko v praksi v večjih količinah koristno uporabimo. To so: kisik, dušik, vodik in helij.

Izmed zgoraj navedenih štirih plinov, ki jih lahko utekočinimo pri temperaturah, ki so blizu in pod -200°C , je z gospodarskega stališča brez dvoma daleč najvažnejši kisik. Njegova najvažnejša uporaba je danes v jeklarstvu, saj omogoča najcenejšo proizvodnjo surovega jekla v kisikovih konvertorjih. Proizvajamo ga

MADŽARSKA — V madžarskem raziskovalnem institutu za kurilno tehniko v Miskolcu so razvili nov način dodajanja zemeljskega plina v livarske kupolke kot nadomestilo za del koksa. S tem postopkom uporabe zemeljskega plina v kupolkah lahko prihranijo 60 do 70% koksa, medtem ko naraste storitev kupolke za 40 do 50%. Poleg tega je tudi temperatura raztaljene litine narasla za okoli 100°C .

JAPONSKA — Tretja največja japonska železarska družba Nippon Kokan je pričela v zalivu Fukuyame graditi novo veliko integralno železarno, za katero bo potrebno investirati okoli 250 milijonov funtov šterlingov. Do konca leta 1966 bodo zgradili koksarno, plavž s kapaciteto 3600 ton grodja dnev-

no, dva 150-tonska LD konvertorja in valjarne za valjanje debele pločevine in trakov. V prvi stopnji izgradnje bo imela valjarna kapaciteto 1,3 milijona ton, medtem ko nameravajo kasneje zgraditi še štiri plavže in štiri LD konvertorje. S tem bo imela ta železarna končno letno kapaciteto 7,6 milijona ton surovega jekla.

ZAHODNA NEMCIJA — V zahodnonem. železarni Mannesmann AG v Hucklingenu je pričela obratovati nova hladna valjarna, ki je zgrajena po najmodernejših principih. Lahko proizvaja hladno valjano pločevino debeline 0,4 do 2,5 mm in največje širine zaenkrat 1530 mm, ki pa jo bodo kasneje lahko še razširili. Hitrost valjanja je 1264 m na minuto.

Stari avtomobili - vložek za jeklarne

V ZDA, državi, kjer imajo prebivalci največ osebnih avtomobilov na svetu, predstavljajo odsluženi avtomobili določen problem. Njihova priprava, da so primerni za vložek v SM in električnih pečeh, zahteva precej dela in tudi stroškov. Zato podjetja, ki kupujejo, pripravljajo in prodajajo staro železo železarnam, če niso za predelavo starih avtomobilov v vložek posebej opremljena, le-teh ne kupujejo.

Posledica tega je, da se pečni, hladilniki, pralnimi stroji, bojlerji in podobno, ki jih naprava prav tako raztrga kot sam avtomobil.

so ga uporabili tudi že kot celotno težo vložka in ugotovili, da je proces potekel normalno.

Brez dvoma pride takšen način predelave odsluženi avtomobilov v vložek za potrebe jeklarne v poštev le v ZDA in morda še v kateri deželi, kjer je teh avtomobilov vsako leto veliko na razpolago.

K.

Avtomobili se po traku premikajo do naprave, ki jih raztrga na majhne kose različnih dimenzij

stavnega postopka. Pustijo ga namreč na cesti svoji usodi, da imajo potem delo z njim uprava za ceste in druge podobne ustanove. Statistika kaže, da pustijo samo prebivalci mesta New York na svojih cestah mesečno okoli 2.000 odsluženi avtomobilov.

Poleg stiskalnic za izdelavo paketov iz avtomobilov so v ZDA razvili tudi posebno napravo, ki pripravlja odslužene osebnih avtomobile za vložek tako, da jih dobesedno raztrga na drobne koščke. Prej, ko spustijo avtomobil v napravo, odstranijo nekatere dele kot akumulator, dinamno, zaganjač, blok motorja, razno okrasje, skratka, vse tisto, kar lahko odmontirajo brez velikega truda in posebej prodajo. Z odstranitvijo teh delov olajšajo tudi proces v napravi, ker je količina različnih neželeznih materialov in barvastih kovin precej manjša. Istočasno, ko odstranijo iz avtomobila te dele, pa lahko napolnijo njegovo notranjost z drugimi manjšimi nerabnimi deli kot

S pomočjo transportnega traku se premikajo avtomobili eden za drugim do naprave, kot je razvidno iz slike št. 1, ki jih raztrga v majhne kose različnih dimenzij. Nato ločijo z magnetom različni material, ki ne vsebuje železa kot steklo in podobno ter barvaste kovine, kar nanesse običajno okoli 20 % celotne teže avtomobila. V končni fazi klasira naprava ves raztrgani material, ki vsebuje železo z ozirom na težo tako, da loči težje kose, ki jih lahko takoj uporabijo, od tistih, ki so lažji. Približno 95 % tako pripravljenega materiala ima dimenzije med 100 in 10 mm. Kako izgleda avtomobil, ko pride iz te naprave, je razvidno iz slike št. 2.

Material, ki ga dobijo iz takšne naprave za raztrganje avtomobilov, uporabljajo za vložek obločne električne peči velikih dimenzij. Navadno predstavlja ta material del vložka, za poskušnjo pa

Tako izgleda avtomobil, ko pride iz naprave, ki ga je raztrgala na majhne kose

Japonska - uvoznik železarskih surovin in izvoznik jekla

Japonska železarska industrija je med vsemi državami na svetu napravila v zadnjih letih največji vzpon, saj se je v letu 1964 s 40 milijoni ton proizvodnje surovega jekla povzpela na tretje mesto v svetovnem merilu, takoj za ZDA in Sovjetsko zvezo.

Pri tem je najbolj zanimivo to, da mora ta dežela veliko večino potrebnih železarskih surovin uvažati iz različnih prekomorskih dežel po morju tisoče kilometrov daleč. Zato bo zanimivo pogledati, od kod in v kakšnih količinah uvažata Japonska te surovine in gorivo.

Podatki se nanašajo na fiskalno leto 1964, to je od 1. aprila 1964 do 31. marca 1965. V tem obdobju so uvozile japonske železarne za skupno vsoto 990 milijonov dolarjev železarskih surovin in goriva. V tej vsoti je za 430 milijonov železne rude, 190 milijonov premoga za koksanje, 210 milijonov starega železa in 160 milijonov dolarjev grodja.

Železne rude so uvozile železarne skupno 31,8 milijonov ton. Iz spodnje razpredelnice vidimo, katere države so bile največji dobavitelji:

Malezija	24,5 %
Indija	20,4 %
Čile	17,9 %
Peru	10,8 %
ZDA	6,5 %
Kanada	5,7 %
ostale države	14,2 %

Premog za koksanje je nabavljala Japonska največ v ZDA in Avstraliji in sicer je bil skupni uvoz 11,8 mili-

jonov ton. Razpredelnica kaže, kakšne količine so dobavile posamezne države:

ZDA	46,2 %
Avstralija	38,7 %
Sovjetska zveza	7,2 %
Kanada	6,2 %
ostale države	1,7 %

Staro železo so uvažale japonske železarne daleč največ iz ZDA. Vendar je njegova poraba pričela v zadnjem času upadati iz razloga, ker je vedno več kisikovih konvertorjev v obratovanju, kjer je količina starega železa v vložku omejena na največ 30 %.

Japonska se vedno bolj uveljavlja tudi kot izvoznik različnih izdelkov železarske industrije v vse dele sveta. V omenjenem obdobju so izvozile japonske železarne skupno 7,7 milijonov ton svojih izdelkov na posamezne kontinente, kot je razvidno iz razpredelnice:

Severna Amerika	42 %
Azija	32 %
Evropa	9 %
Južna Amerika	7 %
Avstralija z Oceanijo	6 %
Afrika	4 %

Vrednostno pomeni ta izvoz železarske industrije 1,09 milijarde dolarjev. K tej številki pa lahko prištejemo še 370 milijonov dolarjev v obliki indirektnega izvoza preko ostale japonske industrije, kjer sta najmočnejši postavki izvoz ladij in različnih vozil.

Iz zgornjih števil lahko vidimo, da predstavlja Japonska industrijsko velesilo, ki je kljub pomanjkanju lastnih surovin uspela z visoko produktivnostjo in nizkimi proizvodnimi stroški doseči kakor v celotni industrijski dejavnosti tudi na področju proizvodnje jeklarskih izdelkov v zadnjih letih izredne uspehe.

K.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA — Neko britansko podjetje je zgradilo novo napravo za merjenje debeline sloja kositra na beli pločevini. Naprava, ki deluje na principu kombinacije delovanja rentgenskih žarkov z radioaktivnimi snovmi, lahko izmeri debelino sloja kositra do 1 % natančno v območju 0,28 do 1,63 mg/cm².

Kako smo gradili novo kisikarno »S AVA«

Pogodba za dobavo naprave za proizvodnjo plinastega kisika — 100 ton dnevno (obstoječa stara kisikarna na Jesenicah je proizvedla 14 ton kisika dnevno, na Javorniku pa 7 ton dnevno), argona 64 Nm³ na uro in dušika 500 Nm³ dnevno, je bila sklenjena 28. septembra 1962 s firmo Air Products iz ZDA. Pogodba je začela veljati 5. marca 1963, ko so bili urejeni vsi kreditni posli. V decembru 1963 smo prejeli dokumentacijo, ki nam je služila za izdelavo situacijskih načrtov razporeditve in vskladitve opreme iz ZDA z domačo električno opremo, razvodov na potrošna mesta, dovodov energetskih medijev ter postavitve kompresorjev Ingersoll in Dingler v okviru tega objekta.

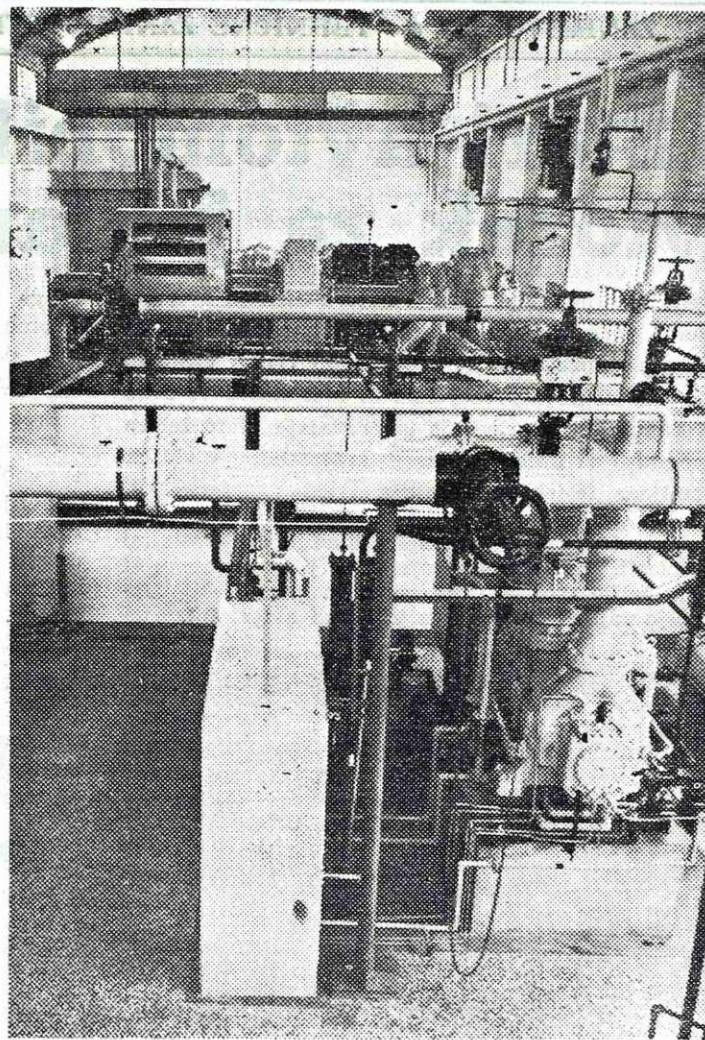
Ta situacijski načrt nam je služil kot predloga za gradbeno projektiranje. Pred tem smo imeli težave glede določitve lokacije, ker predpisi zahtevajo, da mora biti tak objekt najmanj 50 metrov oddaljen od ostalih industrijskih, prometnih in drugih važnih zgradb. Ta pogoj izpolnjuje samo lokacija, kjer je nova kisikarna sedaj.

Pravzaprav je ta lokacija kar primerna, saj je nekako na sredi med potrošniki kisika (jeseniški obrati in talilnice) ter dušika (predelovalni obrati za žarilne peči).

Z gradbenimi deli za plato nove kisikarne in dovozno cesto smo začeli 16. marca lani. Do konca leta 1964 je bila stavba toliko zgrajena, da smo lahko začeli graditi te-

melje za napravo znotraj stavbe, medtem ko so bili temelji za zunanje kolone zgrajeni že v oktobru 1964. Gradbeni dela je opravilo podjetje SGP »Sava« z Jesenic. Hiteli smo zato, ker je oprema iz ZDA že od avgusta 1964 čakala v skladiščih na Jesenicah na montažo. V novembru 1964 smo sami začeli nameščati zunanje kolone za kisik, argon in toplotni izmenjevalec, saj smo vedeli, da mora biti to narejeno pred zimo in pred prihodom vodilnega monterja iz ZDA.

22. januarja letos je prispel montažni inženir firme Air Products, ki je vodil montažo celotne opreme. Montažna dela je v celoti opravilo podjetje EM Maribor. Visokoletno protipožarno napeljavo pa je namestilo pod-

Prvi rezultati poizkusnega obratovanja so dobri

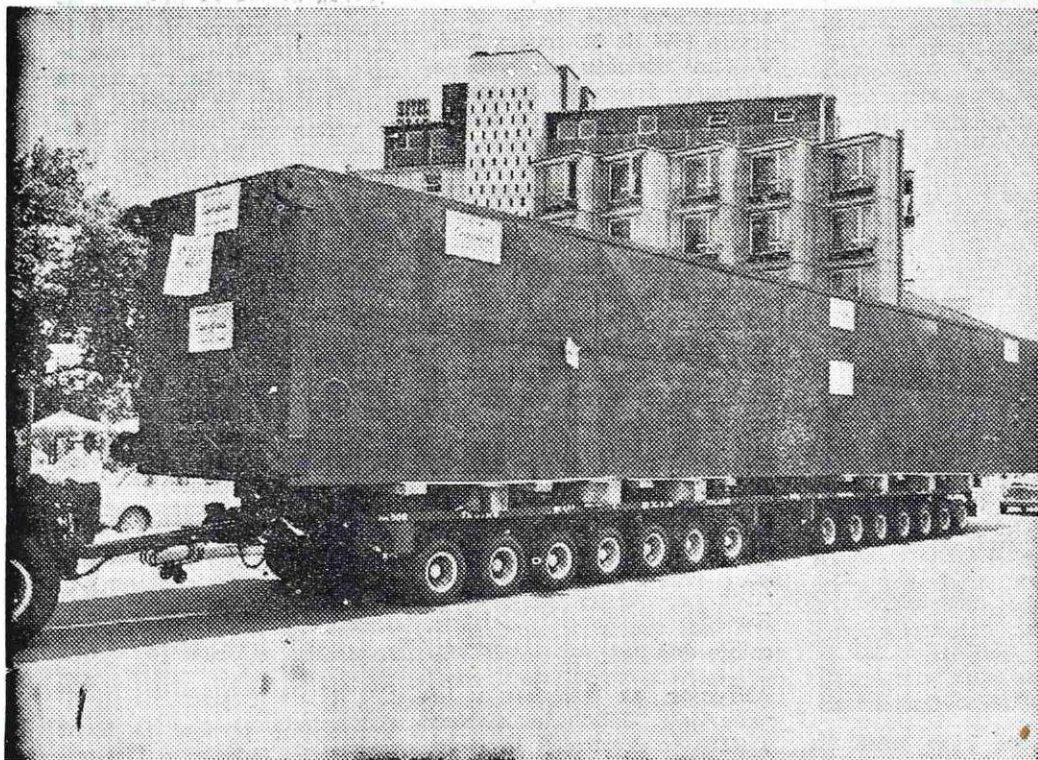
jetje vodovod z Jesenic. Pri tem delu smo imeli precej težav, saj je montaža, potekala prav v času največjega pomanjkanja vsega materiala. Poleg tega je tak objekt glede čistoče, matančnosti in tehnične popolnosti zelo zahteven.

Pri montaži in preizkušanju glavnega zračnega in kisikovega kompresorja je bil navzoč tudi monter dobavitelja teh kompresorjev firme Clark Bross iz Londona.

V sredo, 27. oktobra, so prispeli trije operaterji firm

V »Železarju« smo ročali o prvih rezultatah kusnega obratovanja izvodnje kisika. Do smo dosegli že 10 obrate. Proizvodnja p kisika do 12 at je že pri poizkusnem obr 3200 Nm³ na uro, po proizvodnja je znaš: Nm³ na uro; po ugo ša proizvodnja 3000 uro. Pri tem smo do stočo kisika 99,6 %; godbi 99,6 % najmanj vedli smo tudi 540 M nastega dušika na pogodbi 500 Nm³ na čistočo dušika proti 99,9997 %, po pogod manj 99,9 %.

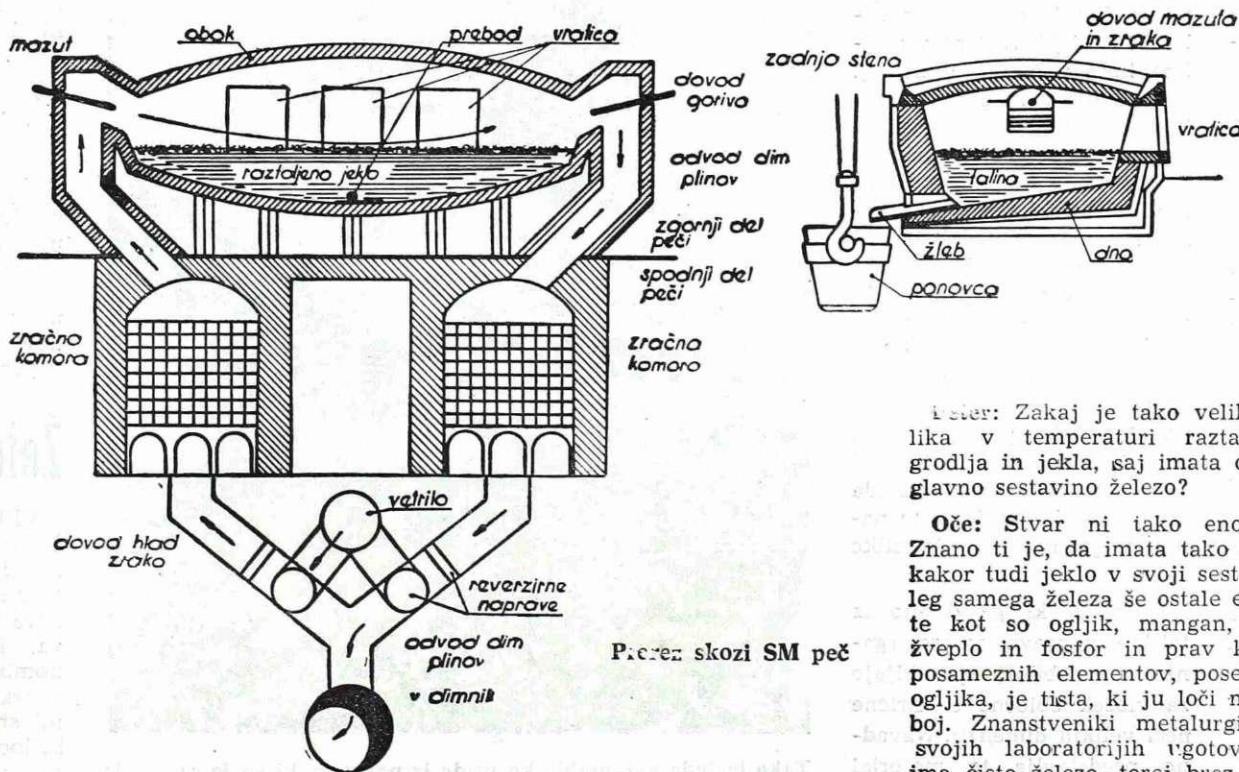
Pripravljamo tudi 1 no proizvodnjo tekoče ka in argona. Po obratovanje vse nap priložnosti operaterjev bo trajalo še do kor 1965.

Kisikova kolena na poti iz Trsta v Postojno

13. nadaljevanje

Peter: Zakaj je tako velika razlika v temperaturi raztaljenega grodlja in jekla, saj imata oba kot glavno sestavino železo?

Oče: Stvar ni tako enostavna. Znano ti je, da imata tako grodelj kakor tudi jeklo v svoji sestavi poleg samega železa še ostale elemente kot so ogljik, mangan, silicij, žveplo in fosfor in prav količina posameznih elementov, posebno še ogljika, je tista, ki ju loči med seboj. Znanstveniki metalurgi so v svojih laboratorijih ugotovili, da ima čisto železo, torej brez vsakih primesi, tališče 1528° C. Čim do-

damo čistemu železu posamezne primesi, potem se njegovo tališče zniža in to tem bolj, čim več je. Ker veš, da ima grodelj pršane večje količine primesi kot jeklo, ima tudi nižje tališče. Tudi razlog, da ima grodelj, ko iz plavža, za približno 300° C temperaturo kot jeklo, ki ga splošno skozi prebodno odprtino Siemens-Martinove peči.

Peter: Vendar mi še nista jasno. Zdaj si mi povedal, da čisto železo tališče, torej temperaturo, kjer se pričneja taliti, 1528° C. Pred tem pa si mi razložil, da ima raztaljeno jeklo ob koncu procesa v Siemens-Martinovi temperaturi okoli 1620° C. Če števam, da jeklo ni čisto železo, tem je njegovo tališče 1500° C celo nižje. Zakaj mora biti temperatura raztaljenega jekla v Siemens-Martinovi peči toliko višja?

Oče: Ko sem govoril o temperaturi raztaljenega jekla, sem namreč rekel, da je okoli 1620° C zato, ker se pri različnih vrstah jekla, ki imajo tudi različno kemikalno sestavo, spreminja navzgor ali navzdol. Da mora biti ta temperatura vsaj za 100° višja od tališča, je vzrok v tem, da moramo raztal-

13

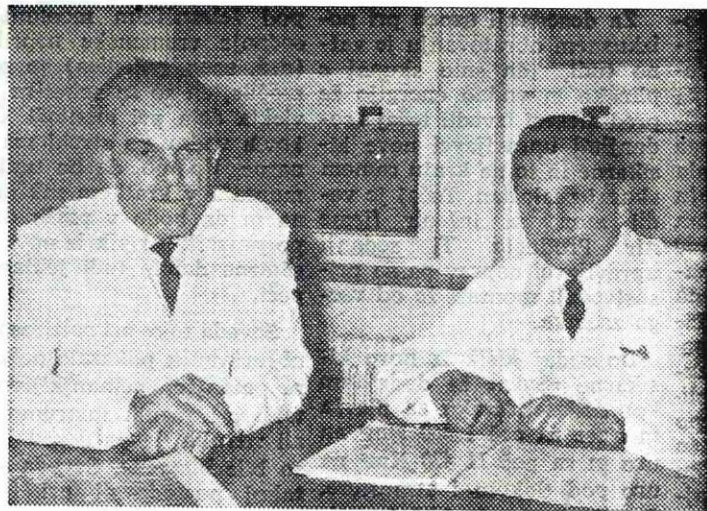
Kaj menijo o novem zdravstvenem domu

Že več kot mesec dni je, odkar so se posamezne ambulante preselile v novi zdravstveni dom. Zato smo se odločili, da povprašamo na upravi, pri zdravnikih in pri pacientih, kako se počutijo v novih prostorih, kakšne so prednosti, kakšne morda pomanjkljivosti. Kje naj začnemo z našim obiskom? Verjetno bo najbolje, da kar v pritličju v šolski ambulanti, ki jo vodi dr. Jelka Brudarjeva:

»Sicer je šele nekaj dni, odkar smo se preselili v te nove prostore, vendar lahko zatrdim, da bo naše delo v prihodnje veliko lažje. V nekdanjih prostorih poleg kina »Radia« pri železnih vseh preiskav sploh nismo mogli opravljati. Tako zaradi ropota nismo mogli preizkušati sluha, zaradi premajhnih prostorov pa tudi vida ne. Vse to nam bo sedaj mogoče. Naš namen je, da dosežemo sporazum s šolami, ki naj bi nudile za zdravniški pregled prost dan, da bi bili ti pregledi res kvalitetni in opravljeni tako kot je treba. Na Jesenicah je to posebej potrebno, da bi tako čimprej

časa. Poudarim naj, da si zelo želim zajeti pri teh preventivnih zdravniških pregledih tudi strokovne šole, vsaj za prvi pregled pri vstopu v šolo in zadnji pregled pred zapustitvijo šole. Izdelujemo namreč statistiko o anemijah in bronhialnih obolenjih, ki prav gotovo ne bi bila popolna, če ne bi zajeli vsaj vseh prvih razredov. Pri tem se pojavlja druga ovira — finančna sredstva. Upam, da bo tudi to ugodno rešeno in da bomo uspeli pri svojih namerah. Poseben problem predstavljajo tudi zdravstvene kolonije, ki naj bi bile v prihodnje res strogo zdravstvene in naj bi ne omejevali

»Z novim zdravstvenim domom smo veliko pridobili. Imamo sodobne prostore in skoncentrirano vso dejavnost v eni stavbi. Lahko rečem, da je sedaj mnogo lažje za osebe, paciente in mene. Bil je pa tudi že skrajni čas, saj je minilo deset let od prvih načrtov, ko sem še sam posredoval v Kranju in se boril za to, kar sedaj imamo. Takrat je znašal proračun blizu 240 milijonov dinarjev, no, v vseh teh letih je ta vsota narasla skoraj na 800 milijonov. Res pa je, da je sedaj dom po obsegu večji, mima pa dvigal, ki so bila prvotno predvidena. Kakšne so pomanjkljivosti? Prav bi bilo, da bi imela vsaka splošna ambulanta svoje prostore zaradi menjav, posebno v sobotah, ko sta obe ambulanti v dopoldanskem času. Menim, da bo sedaj tudi naše delo lahko bolj smotno in učinkovito. V starih prostorih je bilo včasih

Dr. Alojzij Jenko (levo) in Janko Burnik

pomeni novi zdravstveni dom za Jesenice veliko pridobitev. Zelo so zadovoljni, ker čakajo v sodobno urejenem prostoru. Beti Zajčeva pravi, da je že obiskala veliko bolnišnic in ambulant, toda da tako urejene še ni videla. Urediti pa bo treba, po mnenju tov. Čelesnika, prinašanje knjižic iz centralne kartoteke.

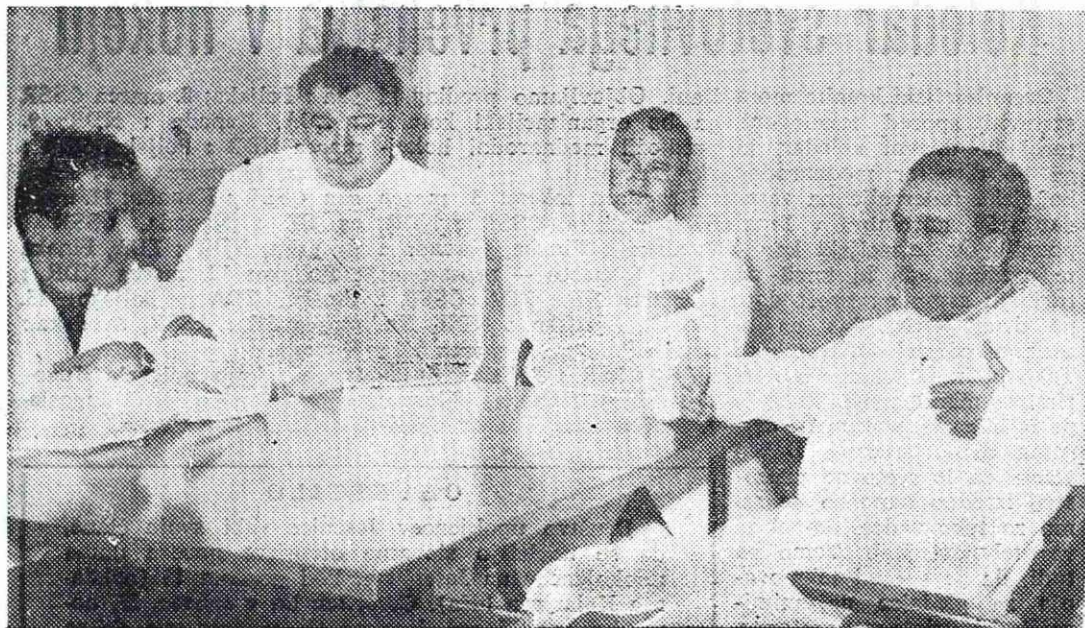
Napotili smo se prav na vrh, kjer ima sodobno urejene prostore zobna ambulanta. Zelo so zadovoljni z novimi prostori, zato ni čudno, da po njihovem mnenju ni pomanjkljivosti oziroma če so, so tako malenkostne, da jih ni vredno omenjati. Pogovarjali smo se s šefom zobne ambulante, dentisto Hočevarem, stomatologoma dr. Emilom Čelesnikom in dr. Antonom Polcem ter dentisto Francem Kučino. Poskusimo združiti njihova mnenja:

»Delo je lahko sedaj bolj strokovno in tudi organizacijsko boljše. Terapevti smo razdeljeni po kabinah, ki so opremljene z najnovejšimi napravami. Izboljšali smo lahko svoje delo ne samo po obsegu, temveč tudi po kvaliteti. Sedaj sprejemamo vse paciente, ki jih najprej pregleda stomatolog v tako imenovani triži — oddelku za sprejem. Zdravnik ugotovi, kakšno zdravljenje in kakšni posegi so potrebni in potem pacienta določi k terapevtu, ki si ga sam izbere. Začeli smo tudi s čeljustno kirurgijo in ortodontijo, kar nam je

bilo prej skoraj nemogoče. S takim načinom dela oziroma sprejemanja novih pacientov odpade tudi čakanje, saj je vsak pacient lahko sprejet točno ob uri, ki mu je določena, ker terapevti nimajo opravka z novimi pacienti, oziroma s pacienti z bolečinami.

V novih prostorih je sedaj tudi šolska zobna ambulanta. S pravočasnim pregledom in popravilom zob namreč lahko preprečimo ne samo mnogo višje finančne stroške pri poznejšem zdravljenju, ampak tudi marsikatero bolezen. Na Jesenicah je posebno zanimiva predšolska mladina, kar pa je bilo do sedaj zaradi neustreznih delovnih pogojev nujno. Sedaj imamo pogoje, da tudi pri predšolski mladini uvedemo preventivne preglede in popravila, seveda pa bo treba za delo odpraviti normo, ki zavira uspešno delo na tem področju. Verjetno ni treba posebej omenjati, da vprašanje financiranja teh preventivnih pregledov predšolskih otrok ne bi smelo biti problematično. Tudi šolsko mladino zagememo pri preventivnih pregledih. Res je, da se udeležiti teh pregledov le okoli 50 % vse mladine, imamo pa sedaj možnost, da bi pregledali vsako leto vse šolarje.

Do sedaj nismo imeli pogojev za tako razvejano dejavnost. Za to tudi ni bilo kadrov. Oboje sedaj imamo in upamo, da bodo tudi sredstva za financiranje zobozdravstvene dejavnosti, ki bo v

Dr. Čelesnik, dent. Kučina, šef zobne ambulante dent. Hočevar in dr. Polc (od leve proti desni) so soedlovali v razgovoru o zobni ambulanti

odkrivali razna bronhialna obolenja in anemije, ki so zelo pogoste. Skratka, imeli bomo več možnosti za pravočasno odkrivanje bolezni in pa tudi več uspeha, ker upamo, da bomo zajeli večje število učencev in da bomo vsakomur lahko posvetili več

števil, ampak poslali na tako zdravljenje res vse, ki so tega potrebni.

Tako torej dr. Jelka Brudarjeva. Naš naslednji obisk je veljal splošni ambulanti, ki jo vodi dr. Viktor Marčič. Prisluhnimo še njemu:

res težavno, posebno za osebe, ki je bilo od pacientov ločeno samo z zaveso.

Tako meni dr. Viktor Marčič. Iz njegove ordinacije smo se napotili v čakalnico. Pacienti Viktor Novšak, Johan Čelesnik, Beti Zajčeva in drugi so prav tako menili, da

Dr. Jelka Brudarjeva

Dr. Viktor Marčič

V zobni ambulanti si sedaj pacienti lahko izbirajo terapevta

novih pogojih lahko še bolj uspešna.»

Kaj naj dodamo k temu? Prostori so res lepo urejeni. Tehniki so dobili sodobno urejene laboratorije, tudi za rentgensko slikanje zob je posebna sobica, kjer so na voljo vsa zaščitna sredstva, potrebna za tako delo, zdravnik stomatolog, ki sprejema pacienta, ima za to posebno kabino, v kateri bo opravljal tudi čeljustne operacije. Torej mnogo pridobitev. Toda ne le za osebje, temveč tudi za paciente, ki imajo prostorno sodobno čakalnico, in je sploh ni mogoče primerjati s prostori v nekdanjem zdravstvenem domu.

V novem zdravstvenem domu pa niso samo ambulantne oziroma zdravstvene službe, ki smo jih obiskali. Vsa dejavnost Zdravstvenega doma Jesenice je sedaj združena pod eno streho. Seveda pa s tem, da so dobili nove prostore, še niso rešeni vsi problemi. Kaj več o tem bosta povedala sedanjí šef Zdrav-

delovnih mest? Stipendiste imate, jih boste lahko namestili?»

»Naš zavod je štipendiral v različnih zdravstvenih šolah več učencev. Večina njih je šolanje že končala in so že nameščeni, nekaj pa jih študij končuje. Zanimivo je, da letos lahko dobimo kadre za določene poklice, ki smo jih doslej uspeli pridobiti le s stalnim štipendiranjem (zobozdravstvo).«

»Odhajate na specializacijo. Kdo vas bo nadomestil?«

»Odhajam na rentgenski inštitut. Te zdravstvene dejavnosti na Jesenicah in v Radovljici nimamo, je pa potrebna. Prostori in oprema je pripravljena. Nadomestil me bo dr. Gabriel Hrušovar, specialist za medicino dela.«

Na nekaj vprašanj je odgovarjal tudi pomočnik upravnika tov. Janko Burnik:

»Imamo nov zdravstveni dom; s katerim dogodkom bi po pomembnosti lahko primerjali to pridobitev?«

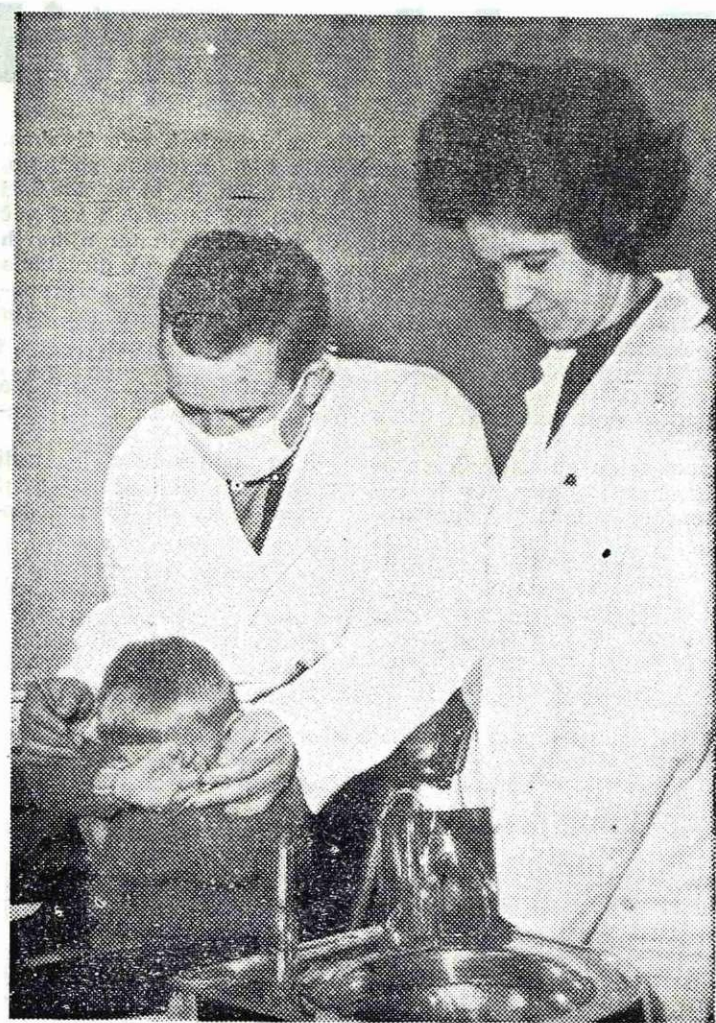
nevrolška ambulanta ter vsa uprava. Sedaj se kažejo določene pomanjkljivosti izvajalcev, ki pa jih sproti odpravljamo.«

»Kakšni so izgledi za dokončno zgraditev zdravstvenega doma?«

»Prav bi bilo, da sploh ne dvomimo v dokončno izgradnjo, ker je možnost, da bi bil objekt dograjen do konca maja prihodnjega leta, saj gre bolj za zaključna dela — pleskarska, instalaterska, parketarska in tako dalje. Nekoliko več dela bo morda z dvorano, ki bi jo prav tako morali dograditi, saj bi jo poleg nas koristno uporabljale tudi družbeno politične organizacije za razna zborovanja, sestanke, zbornice volivcev in podobno. Za take namene je bila namreč ta dvorana tudi programirana. V interesu vseh je, da objekt vsaj v šestem letu gradnje dogradimo.«

»Ali se bodo zdravstvene usluge, z ozirom na večje vzdrževalne stroške, podražile?«

»Na to vprašanje težje odgovorim, ker ne morem navesti konkretnjših podatkov. Menim, da bodo na vsak način cene storitvam v novih pogojih dela višje. Naš zavod je imel na območju mesta dejavnost v osmih raznih stavbah s približno 800 m² površine, sedaj pa razpolagamo z nad 5000 m² uporabne površine. Zato bo tudi amortizacija temu primerna, ki je do sedaj na objekte sploh ni-

Pol ure truda toda usta tega malčka so ostala zaprta

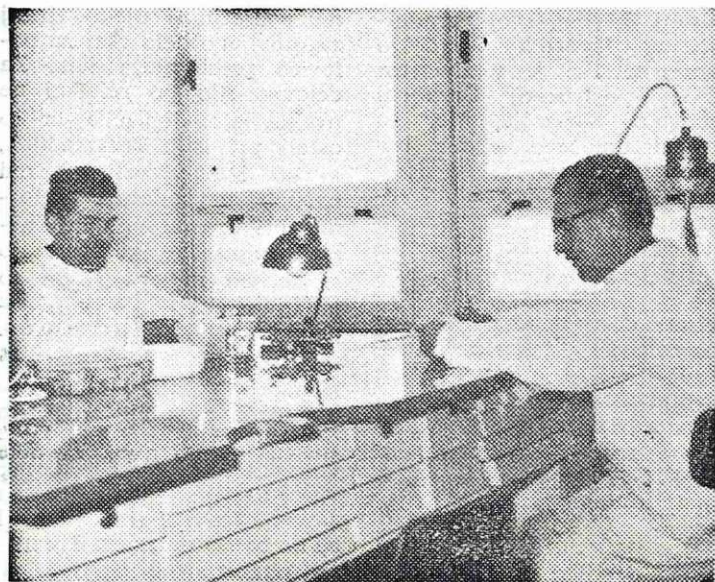
smo imeli. Precej zadev pa še ni rešenih. Zavod je res nosilec investicije, toda do danes še nismo plačali niti

dinarja za anuitete dolgoročnih in kratkoročnih posojil. Te je plačevala Skupščina občine Jesenice. Če jih bomo morali prevzeti, bo tudi iz tega razloga cena višja. Sploh se bodo stroški režije precej povečali, tako za kurjavo, razsvetljavo, vodo, zunanjo ureditev, več bo zaposlenih na pomožno-tehničnih delih itd.«

»Ali ima novi dom pomanjkljivosti, ki lahko bistveno vplivajo na uspešnost dela?«

»Nekdo mi je rekel: Veš, dve hiši sem si sezidal, pa če bi še tretjo, bi bila notranja razporeditev spet drugačna. Zaenkrat nam takšna razporeditev in funkcionalnost prostorov odgovarja. Kaj bo čez čas, ne vem. Prepričan sem, da dolga, dolga leta ne bodo potrebni notranji premiki z raznimi adaptacijami.«

-ju

Tehnika Mežik in Štravs v novem laboratoriju

stvenega doma Jesenice dr. Alojzij Jenko in pomočnik upravnika Janko Burnik. Kaj je odgovoril dr. Jenko:

»Kako si predstavljate sodobno urejeno zdravstveno službo na Jesenicah sedaj, ko imamo za to pogoje?«

»Po investicijskem programu novega zdravstvenega doma delajo vse ambulantne poliklinične enote pod eno streho. Te so: vse splošne ambulantne (razen obeh obratnih ambulant železarne), vse specialistične ambulantne, ki delajo tudi za področje radovljške občine (razen kirurške ambulantne) in vse zobne ambulantne mesta Jesenice. S tem smo preprečili nepotrebno iskanje posameznih ambulant po Jesenicah, dosegli hitrejšo in temeljitejšo medicinsko obdelavo in kar je tudi važno, prostori in oprema so bolj izkoriščeni.«

»Ali bo občina zagotovila sredstva za preventivne preglede šolske in predšolske mladine?«

»Sredstva za preventivne predpreglede šolske in predšolske mladine smo dobili vsako leto. Tudi program dela Zdravstvenega doma za prihodnje leto jih vsebuje.«

»Kakšni so izgledi za dokončno strokovno izpopolnitev kadrov oziroma zasedbo

»Primerjati novi zdravstveni dom s kakršno koli drugo pridobitvijo se pravzaprav ne da. To je zelo važen objekt, v katerem bo vsa javna služba zdravstvenega varstva in bo vsekakor predstavljal središče te dejavnosti ne samo v občinskem, temveč tudi v širšem merilu.«

»Kakšne težave so bile ob preseljevanju najbolj občutne?«

»Težav pravzaprav ni bilo, saj smo pri selitvi minimalno izgubili efektivnega delovnega časa. Enote niso poslovale le tisti dan, ko so se selile. Izreči je treba vse priznanje članom našega kolektiva, ki so zelo požrtvovalno in vestno pomagali pri selitvi lastnih enot. Najvažnejše pa je, da smo imeli prekrasno vreme, ki je bilo pogoj, da smo selitev opravili v enem tednu.«

»Težave, ki vas trenutno najbolj tarejo?«

»Nekaj težav je z uvajanjem pacientov, da se v novih prostorih sploh znajdejo. Označbe na vratih so le začasne. Nekatere delovne enote trenutno poslujejo v prostorih drugih enot, ker njihovi lastni prostori še niso dograjeni. Tako na primer dispanzer za žene, otolška in

Dolgega čakanja ni več. Tudi pacienti so z novim domom precej pridobili

Konferenca SZDL na Blejski Dobravi

Delovna konferenca krajevne organizacije SZDL na Blejski Dobravi, ki je bila 15. novembra v šolski dvorani, je nakazala vrsto vprašanj, s katerimi se družbene in politične organizacije že dalj časa srečujejo.

Obširno poročilo predsednika krajevne organizacije SZDL je vsebovalo smernice in izvajanje gospodarske reforme, probleme vasi in okolice ter tesno sodelovanje z vsemi krajevnimi organizacijami in društvi. Prav to sodelovanje je odraz razgibanega društveno-političnega delovanja na Blejski Dobravi.

Živahna razprava se je morda le preveč omejila na predvideno izgradnjo nove ceste skozi Dobravo in na

predvideno gradnjo žičnice — vlečnice, medtem ko morda tudi drugi važni problemi kraja v razpravi niso bili omenjeni. Udeležence konference je seveda najbolj zanimala ureditev ceste skozi vas, ki je v zelo slabem stanju in za katero že nekaj let obljublajo, da bo popravljena in asfaltirana. Zastopnik občinske skupščine je na konferenci pojasnil, da je kredit za cesto zagotovljen in da je že sklenjena pogodba s cestnim pod-

jetjem iz Kranja, ki bo dela izvajalo. Pojasnilo, da bo do 29. novembra otvorena nova samopostrežna trgovina, če ne bo posebnih zadržkov, so udeleženci z zadovoljstvom sprejeli. K pojasnilu o poteku priprav za gradnjo žičnice — vlečnice v neposredni bližini postaje so se strinjali, da se še nezazidani prostor nad cesto nasproti »Cokle« rezervira za športne namene. Predvidena žičnica — vlečnica bi ne služila le domačinom, ampak tudi športnikom — smučarjem z Jesenic in Javornika, saj je Dobrava v neposredni bližini in zato najlažje in z malimi stroški dostopna.

S.S.

Problematika in perspektiva

Letošnja gradbena sezona je bila na Jesenicah zelo živahna. Nedvomno so svoj delež prispevala tudi gradbena podjetja, ki so se kljub številnim težavam potrudila, da bi se čim bolj približala izpolnitvi nalog za leto 1965. Da bi zvedeli kaj več o problematiki gradbenih podjetij na Jesenicah ter njihovih načrtih za prihodnje leto, smo obiskali najprej direktorja gradbenega podjetja »Sava« tov. Ogrina in sekretarja podjetja Aleksandra Kovača. V zanimivem pogovoru sta nam povedala:

»Skozi vse leto smo pri izpolnjevanju planskih nalog imeli največ težav zaradi pomanjkanja osnovnih gradbenih materialov, to je betonskega železa, pločevine,

je, kajti letos smo imeli na gradbiščih več drobne mehanizacije.

Zelo pomemben je tudi prehod na izboljšan klasični sistem dela, saj tako posto-

samo nekatere: zdravstveni dom, ki je delno že izročen svojemu namenu, tribuna na drsališču pod Mežakljo, kjer so dela v zaključni fazi. Pri gradnji severne tribune je sodelovalo tudi podjetje »Gradiš«, ki je iz svoje betonarne dovažalo beton, položili pa so tudi 50% armature; razen tega imamo v gradnji tudi poslovno stavbo nasproti železniške postaje, trgovski paviljon »Prehrane«, kjer je uveden montažni sistem in bo gradnja trajala 105 dni, tako da bomo z gradbenimi deli gotovi že letos. Dva stolpiča na Plavžu sta bila dograjena že spomladi, naslednja dva bosta do konca letošnjega in trije v prvi polovici prihodnjega leta.

Tudi pri izgradnji objektov v železarni nismo zaostajali.

S sodelavci in mehanizacijo smo sodelovali pri izgradnji kisikarne »Sava«, pri cevovodih, trafo postaji, pri črpalni postaji na jezu, ki smo jo gradili pod zelo težkimi terenskimi pogoji. Naša gradbišča smo imeli tudi izven Jesenic, kjer smo pri Stari Fužini v Bohinju gradili restavracijo, industrijski objekt v Lescah za tovarno Veriga, 50-stanovanjski objekt v Ljubljani, kjer je bil investitor Litostroj in še razne druge manjše gradnje.

Že sedaj se pripravljamo na novo gradbeno sezono: in ne bo odveč, če opozorimo na nekatere objekte, ki jih bomo gradili: vodovod Pe-

ričnik — Jesenice, potrošniški center v Kranjski gori, kjer bo imela svoje prostore tudi pošta, 25-stanovanjski stolpič (za trg), ki ga gradimo tik ob zdravstvenem domu, dograditi bo treba še zadnji trakt zdravstvenega doma in zgraditi dva 50-stanovanjska objekta v Ljubljani. Razen naštetih del smo prevzeli tudi gradnjo objektov 01 in 02 za aglomeracijo železarne. Ob koncu naj omenimo samo to, da doslej prevzeta gradbena dela predstavljajo le 50% zmogljivosti podjetja. Zaradi tega se bo vodstvo našega podjetja trudilo, da prevzame še nekaj gradbišč, tako da bodo izkoriščene vse zmogljivosti oziroma kapacitete, s katerimi razpolaga podjetje.

Poslovno-stanovanjska stavba v izgradnji

Kje so osnovni gradbeni materiali

Na Javorniku smo obiskali šefa gradbišča »Projekt« tov. Marinčka. Naši prosnji se je rad odzval in takoj opozoril na težave, ki jih imajo skoraj vsa gradbena podjetja z grosti, pri katerih nabavljajo osnovne gradbene materiale. Največ težav so imeli z betonskim železom, pocinkano in rebrasto pločevino. Zaradi pomanjkanja gradbenega materiala so imeli manjši zastoj pri izgradnji valjarn Bela na Belškem polju pri gradnji temeljev za strojne naprave. Najbolj pogrešajo profile v debelini od 8 do 14 mm. Zadeva je toliko manj razumljiva, ker primanjkuje takšnih materialov celo pri izgradnji tovarne, ki jih sama izdeluje. Vse našteje in tudi druge gradbene materiale dobivajo pri »Merkurju«, »Metalk«, vendar so nabave problematične, ker nikoli ne vedo, kdaj in v kolikšni meri jih bodo dobili. Gradbeno podjetje »Projekt«

Kranj, ki ima svoje gradbišče na Javorniku že dolgo vrsto let, se je v zadnjem času pridružilo Gradbeni zbornici Slovenije, kjer so plačali določene količine betonskega železa, ki ga bodo dobili iz uvoza. Predvidene plana za leto 1965 ne bodo dosegli in jim bo do izpolnitve primanjkovalo le kakih 10% glede na predvideni obseg dela. V zadnjem času so zmanjšali obseg del in zaradi tega premestili nekaj svojih delavcev na druga gradbišča, ki jih ima podjetje. Vendar pa računajo, da bodo lahko 100 delavcev še vedno obdržali na Javorniku. Da so zmanjšali obseg gradbenih del, je vzrok tudi v tem, ker so gradbena dela že v zaključni fazi.

Gospodarska reforma podjetja ni prizadela in imajo zaposlene na svojih gradbiščih še vse delavce, razen tega pa imamo precej objektov v gradnji, tako da je celotne-

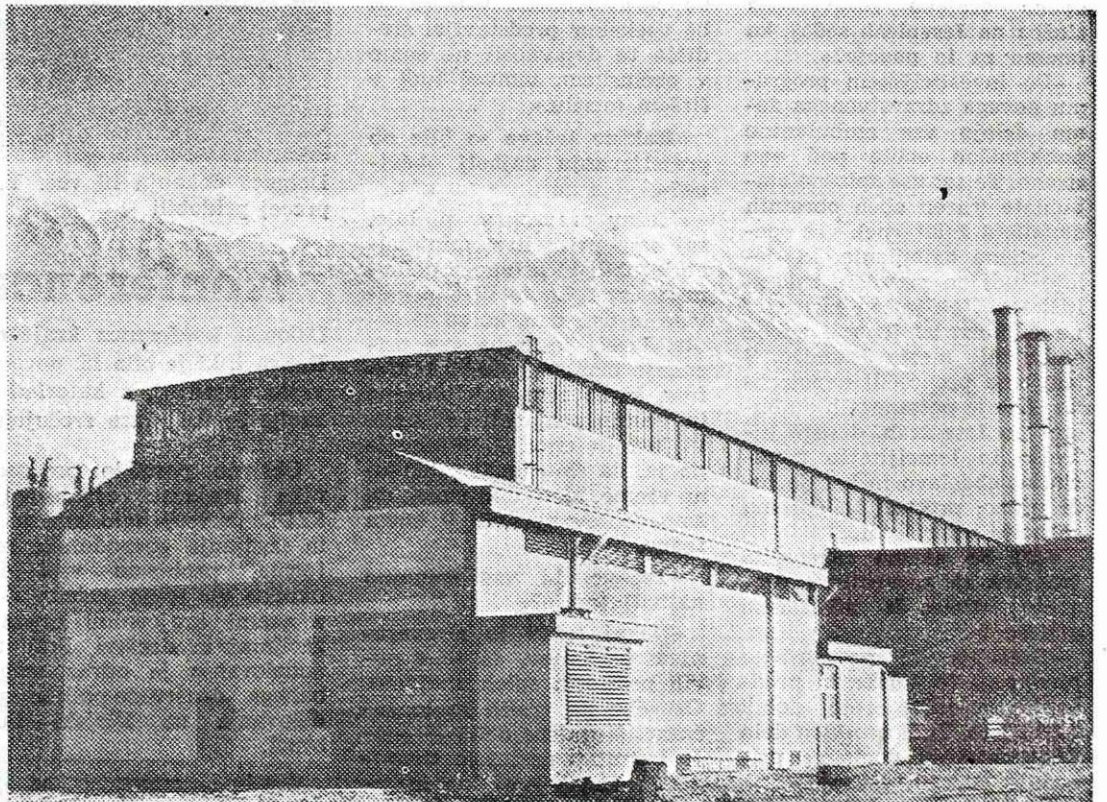
mu podjetju »Projekt« Kranj zagotovljeno delo vsaj za polovico prihodnjega leta. Za delovno silo po reformi ne uveljavljajo doplačila in so ostali pri istih kalkulacijah, ki so bile v veljavi pred uvedbo gospodarske reforme. Pri investitorjih uveljavljajo le razlike, ki nastajajo pri cenah materialu. Da so lahko povečali osebne dohodke po gospodarski reformi, so vzeli denar iz lastnih skladov podjetja. Osebnih dohodkov so povečali predvsem delavcem z nižjimi kvalifikacijami, tako da znaša povprečni osebni dohodek na zaposlenega na gradbišču od 50 do 55.000 dinarjev. Trenutno imajo svoje delavce zaposlene pri izgradnji mazutne in energetske postaje in temeljev za strugarno valjev na Belškem polju. Nekaj svojih delavcev imajo tudi na Breznici, kjer adaptirajo nekdanjo šolo in gradijo prizidek za tovarno »Planika«

lesa, cementa itd. Kljub temu, da so imeli tudi investitorji težave zaradi zmanjševanja investicij, pa bomo planske naloge izpolnili in celo presegli za okrog 10%. Tudi plan finančne realizacije, ki smo ga predvidevali v višini 2 milijardi 50 milijonov dinarjev, bomo po dosedanjih predvidevanjih presegli za 200 milijonov dinarjev. Za naše gradbeno podjetje je tudi pomemben podatek, da smo za 15% povečali fizični obseg del pri istočasnem zmanjšanju zaposlenih delavcev za okrog 6%.

Rezultati, ki smo jih dosegli letos, so torej zelo ugodni, še posebej, če jih primerjamo s preteklim letom ter z republiškim povprečjem gradbene dejavnosti. Na naše delo je v veliki meri vplivala dobra priprava del in na drugi strani kontinuiteta del iz preteklega leta. Na posameznih gradbiščih so bili delovni uspehi odvisni od razporejanja mehanizaci-

poma odpravljamo težko fizično delo. S tem v zvezi naj omenimo še spremembe v organizaciji dela in tehnologiji pri nekaterih gradnjah. Z izboljšanjem klasičnega načina uvajamo hkrati tudi nove načine dela na posameznih gradbiščih, razen tega pa se načrtno pripravljamo na industrijsko gradnjo stanovanjskih in drugih objektov. Naše podjetje je tudi član Združenja gradbenih podjetij Slovenije (GIPOSS). Gre za kompleksne gradnje, omenimo pa naj še, da smo izdali javno ponudbo za cenejšo gradnjo stanovanj. Tako je naša cena nižja za okrog 20% od cen pri klasičnih gradnjah. Sedaj se že pripravljamo, da bomo osvojili tehnologijo dela tovrstnih gradenj, po drugi strani pa moramo pripraviti dokumentacijo za gradnjo na našem teritoriju.

Med objekti, ki smo jih letos gradili, naj omenimo

Projektovci so gradili energetska postajo na Belškem polju

gradbenih podjetij na JESENICAH

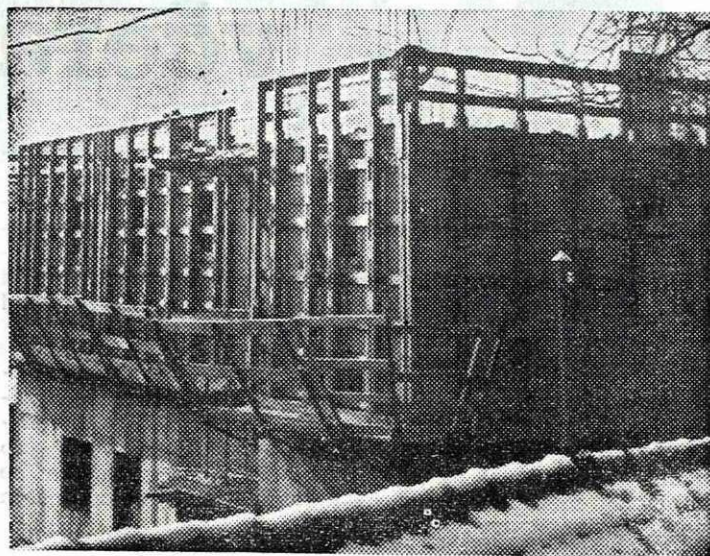
Kranj. V bodoče pa bo treba poskrbeti za nova naročila na licitacijah, ki jih sklicujejo investitorji gradbenih del.

Že dalj časa prosijo skupščino občine Jesenice za odobritev lokacije, da bodo lahko na Javorniku začeli z izgradnjo dveh objektov za lastne potrebe. Lokacija je končno odobrena, razlastitev

lastnikov parcele pa v postopku. Gradili bodo na parceli pod spomenikom na Javorniku. V pritlični stavbi bo menza in uprava gradbišča, v trinadstropni stavbi pa stanovanja za samske delavce. Razen teh dveh objektov bodo zgradili še skladiščne lope in avto garažo. Gradnja bo etapna in računajo, da bodo gradili dve do tri leta.

V železarni je dovolj dela za „Gradisove“ delavce

Šef gradbišča »Gradis« na Jesenicah tov. Vovk nas je seznanil najprej z izpolnjevanjem njihovega delovnega načrta in povedal, da bo letošnja realizacija za okrog 400 milijonov manjša tudi zaradi zmanjšanja investicijskih del v železarni. Finančni plan gradbišča znaša 1.750 milijonov, od tega odpade na gradbena dela 1.500 milijonov ter 250 milijonov na obrtna dela. Primanjkuje jim sposobnih kvalificiranih delavcev. Pomanjkanja osnovnih gradbenih materialov ne občutijo tako kot pri ostalih gradbenih podjetjih, ker imajo direktne pogodbe z železarno ter s Cementarno v Anihovem. V kontejnerjih dobivajo remfuzo cement. Med glavne probleme gradbišča sodi poleg pomanjkanja kvalificirane delovne sile tudi priprava tehnične in finančne dokumentacije, ki jo morajo pripraviti investitorji takoj po prevzemu gradbenih del na licitaciji. Večkrat so problematična tudi obrtniška dela. Že pred uvedbo gospodarske reforme jim je bilo znano, da takih investicij kot v letu 1964 na Jesenicah ne bo in so zaradi tega že v osnovi zmanjšali plan. Gospodarska reforma jih ni preveč prizadela, ker so bila določena dela v polnem razmahu. Na srečo so imeli tudi dela, ki jih ni bilo treba ustaviti in so imeli pripravljeno vso potrebno dokumentacijo. Z

Najmodernejša stanovanja bodo v stolpnicih za gimnazijo

ozirom na zmanjšanje investicij v letu 1966 bodo vsa prevzeta dela morali izvajati z zelo konkurenčno ceno. Tudi v prihodnjem letu bodo morali skrbeti za povečanje proizvodnje, predvsem z boljšo organizacijo dela in iskanjem notranjih rezerv. Tu so mišljeni prihranki na materialih, večkrat uporaba opazov itd. Dovolj dela bodo imeli v prihodnjem letu v železarni — tako na Belškem polju, kjer so dela v zaključni fazi, gradijo novo patentirnico v Hrenovici, veliko dela in nalog pa bodo imeli tudi pri izgradnji aglomeracije. Razen teh del je treba omeniti še tri stolpnice za gimnazijo, ki bodo 14-etažne. Sklenili so pogodbo za odprodajo stanovanj s stanovanjskim skladom, gradnjo pa so začeli z lastnimi sredstvi. V teh stolpnicih bodo zgrajena najbolj komfortna stanovanja na Jesenicah, kjer bo centralno ogrevanje, priključki za velenjski plin, hišni telefon itd. Cena za

1 m² površine bo enaka ceni kot je bila pred reformo, 127.000 dinarjev s komunalnim prispevkom. Tudi pri »Gradis« so iz lastnih skladov povečali osebne dohodke.

Takšna je torej problematika naših gradbenih podjetij. Z ozirom na zmanjšanje investicijskih sredstev ni preveč rožnata. Iz pogovorov s predstavniki raznih podjetij smo lahko ugotovili, da imajo gradbena podjetja na Jesenicah težave predvsem zaradi pomanjkanja gradbenih materialov, pomanjkanja delavcev itd. Tako kot pri nas v železarni bodo tudi oni morali reševati problematiko z boljšo organizacijo dela, z iskanjem notranjih rezerv. Razen tega pa se bodo morali truditi, da bodo na svojih gradbiščih imeli čimveč sposobnih delavcev. Zelo prizadevni bodo morali biti tudi na licitacijah, če bodo hoteli obdržati svoja gradbišča in si zagotoviti stalno zaposlitev na Jesenicah.

-or

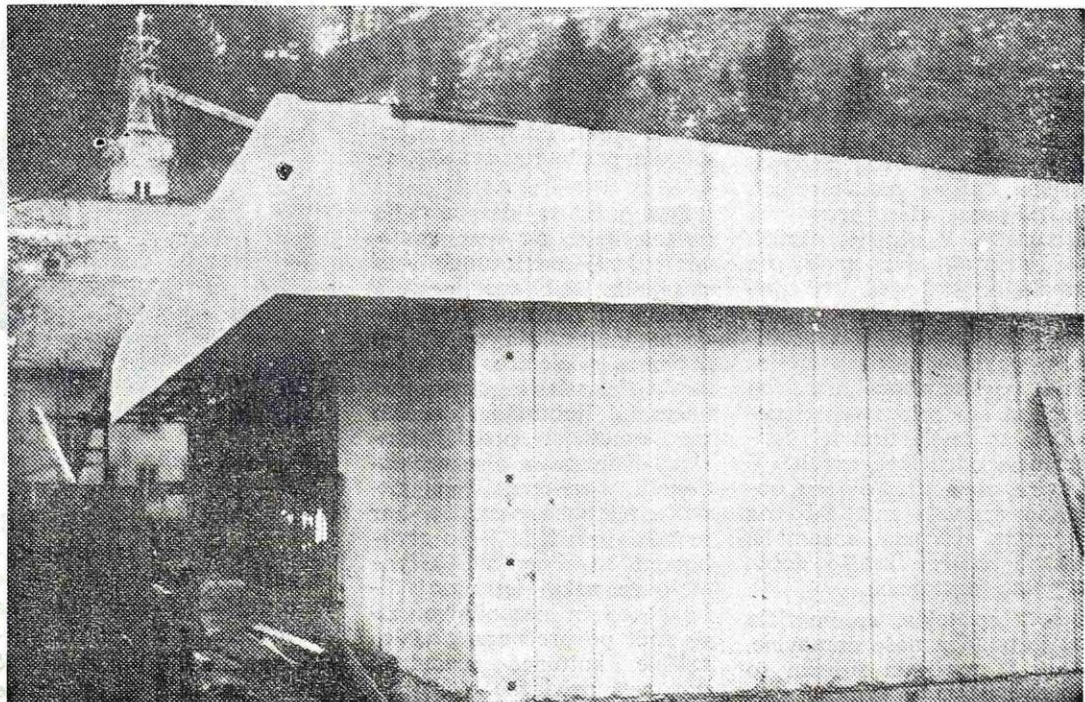
Nadzidavo 16. bloka so zaupali GP »Gorica«

Tudi pri „Gorici“ manjši obseg del

Gradbeno podjetje »Gorica« iz Nove Gorice ima svoje gradbišče na Jesenicah že 13 let. Pri gradbenih delih imajo zaposlenih 120 ljudi, in sicer pri izgradnji stolpcev na Koroški Beli in objektu družbene prehrane za železarno. Predvidevajo, da bodo gotovi z gradbenimi deli pri nadzidavi 16-stanovanjskega bloka na Plavžu, začeli pa bodo tudi s popravilom streh na treh stolpnicih. Pri tej gradnji bodo uporabili tako imenovane I nosilce. Šef gradbišča, tov. Benuti, nam je povedal, da so kritični vsi gradbeni materiali, ki jih potrebujejo, največ težav pa imajo z betonskim železom, cementom in opeko, težko pa dobijo tudi instalacijski material, to je kadi in drugo opremo za kopalnice.

Primanjkuje tudi podometne žice. Njegov plan znaša za 1965. leto 360 milijonov in ga bodo izpolnili, če bodo vremenske razmere v decem-

bru ugodne. Po uveljavljanju gospodarske reforme so iz lastnih skladov namenili sredstva za povišanje osebnih dohodkov zaposlenim delavcem v višini 17%. Za prihodnjo gradbeno sezono imajo sklenjenih pogodb za 116 milijonov dinarjev, proste zmogljivosti pa imajo še v višini od 120 do 130 milijonov dinarjev. Predvidevajo, da bodo na Plavžu gradili še dva stanovanjska objekta, to je stanovanja za trg po ceni 86.000 dinarjev za m² brez komunalnega prispevka, vendar še ništa v planu. Zaradi zmanjšane obsega del so morali odpustiti 11 članov kolektiva, to je 7 zidarjev in 4 delavce. Zanimajo se za gradnjo stanovanjskih objektov na Bregu in jim je zaenkrat znano le to, da so v pripravi načrti in da bodo do tam gradili objekte z uporabo odpadne žlindre ter posebnih elementov, kakršnih pri nas še ne poznamo.

Trgovski paviljon »Prehrane«, ki ga gradijo nasproti hotela »Pošte«, bo zgrajen v 105 dneih. Izvajalec del je gradbeno podjetje »Sava«

Prihodnja številka 11. decembra

Glasbeno življenje na Jesenicah včeraj, danes, jutri

Glasbena dejavnost ima na Jesenicah bogato in staro tradicijo. Znano je, da so v obdobju med obema vojnama delovala na Jesenicah različna politično obarvana kulturna društva, katerih člani so se zelo aktivno udeleževali na glasbenem področju. Godbe na pihala, pevski zbori, orkestri različnih zasedb, spevoigre in operete, povsod je bilo čuti bogat in nenehen utrip glasbenega življenja, katerega osnova je bil čist, prizadeven in požrtvovalen amaterizem.

Tudi v prvih letih po drugi svetovni vojni je doživela amaterska glasbena dejavnost na Jesenicah in v neposredni okolici bogat razmah. Ob močni moralni in mate-

nje. Spreminjali so se postopoma življenjski pogoji naših delovnih ljudi in življenjski standard je iz leta v leto naraščal. Istočasno s tem so naraščale tudi materialne in

kulturne dejavnosti — amaterja. Borba za standard, avtomobile in ostale potrošniške dobrine, ki pomenijo danes sestavni del našega življenja, je prinesla s seboj tudi pomanjkanje časa. Zato marsikateri amater, ki mu je bilo poseganje pevskih vaj ali gojitev kakšne druge kulturne dejavnosti dolga leta nepogrešljiv konjiček, v zadnjem času nima za to več časa. Če hoče zadovoljiti

Vse te spremembe, ki smo jih doživeli v zadnjih desetih letih, so pustile svoj neizprosni pečat tudi na glasbeni dejavnosti v naši občini, kajti ta je doslej temeljila na čistem amaterizmu. Edina profesionalna ustanova je Glasbena šola, ki pa je s svojimi pedagogi in gojenci delovala pri glasbeni dejavnosti v naši občini prav tako na amaterski osnovi. Posledice spremenjenega stanja, ki sem jih prej navedel, čutimo že nekaj let in jih lahko navedem kar konkretno.

Jeseniška godba na pihala, ki je bila še pred leti na zelo visoki kvalitetni ravni, ima težave s svojimi kadri in njena kvaliteta ne raste, temveč pada. Pevski zbor jeseniške Svobode se je zaradi pomanjkanja pevcev zreduciral na komorno zasedbo. Plesnega orkestra že nekaj let ni več. Zadnji čas tudi nismo bili več sposobni uprizoriti odrsko glasbeno delo, operete ali celo opero kot je bil to primer leta 1961. Orkester Glasbene šole z veliko težavo pripravlja svoj obilnat koncert ob koncu šolskega leta in je tem težavam tudi primerna njegova kvaliteta.

Na Javorniku ni stanje praktično nič boljše. Godba na pihala deluje pod podobnimi pogoji kot jeseniška. Pevski zbor, ki je bil še pred časom na kvalitetno precej visoki ravni in tudi številčno močan, ima prav sedaj podobne težave.

Ker se, žal, ne nahajamo v Ljubljani, kjer so na voljo različne in kvalitetne kulturne ustanove, nam vendar ne more biti vseeno, da bi tako pomembna kulturna veja, kot je glasbeno udejstvovanje na Jesenicah, počasi popolnoma zamrla. Tudi od drugod ne moremo pričakovati pomoči in nasvetov, kjer je to stanje več ali manj specifično za posamezno področje. Zato smo se dejansko tudi po svoje lotili reševanja in že v bližnji prihodnosti bomo videli, če smo ubrali pravo pot. Vse kaže, da smo jo, ker druge izbire tudi ni bilo.

Na Jesenicah imamo Glasbeno šolo, ki že dvajset let uči naš mladi rod glasbenih veščin. Ne moremo trditi, da Glasbena šola že do zdaj ni močno pomagata na področju splošne glasbene dejavnosti v naši občini, saj smo to njeno prizadevanje občutili ob vseh mogočih prilikah. Vendar istočasno pa je tudi res, da je Glasbena šola smatrala kot svojo prvo nalogo glasbeno vzgojo in je temu podredila vse ostalo. Ta njena vloga je do nedavna tudi lepo odgovarjala stanju v občini na tem področju, ker sedanje težave niso bile znane. Danes, ko smo praktično zašli v slepo ulico, pa se je postavilo vprašanje, ali ne bi bilo pravilno nameniti Glasbeni šoli drugo vlogo, ki bi bolj odgovarjala nastalim zahtevam. Končno je logično, da nihče drug v občini ni

Iz naše glasbene šole

rialni podpora ljudske oblasti so pričela rasti kulturno prosvetna društva in DPD Svobode kot gobe po dežju. Poleg drugih kulturnih dejavnosti so gojila tudi glasbeni amaterizem v pevskih zborih, godbah na pihala, orkestrih in drugih glasbenih ansamblih. Tudi glasbena odrska dejavnost je močno cvetela, saj so bile tako pri izvajalcih kakor tudi pri občinstvu zelo priljubljene spevoigre in operete domačih ter tujih avtorjev.

Posebno močan razmah je doživela glasbena dejavnost po osvoboditvi v obeh delih mesta Jesenic, to je na samih Jesenicah ter na Javorniku. Tu sta tekom let zrasli dve osrednji DPD Svobodi »Tone Čufar« na Jesenicah in »Franc Mencinger« na Javorniku. V njunem okrilju sta delovali dve godbi na pihala, ki sta pred leti zasedali na okrajnih revijah godb na pihala vedno v kvalitetnem pogledu najvišja mesta. Tudi pevski zbori teh dveh Svobod sta zelo živahno delovala in imela tudi na koncertnem odru lepe uspehe. V okviru obeh društev sta občasno delovala tudi zabavna orkestra oziroma ansambla, ki sta, čeprav krajšo dobo, uspešno nastopala.

Leta so tekla, spreminjala se je podoba naše domovine, kajti iz povojnih ruševin so se dvigale nove tovarne, modernizirale stare, gradili smo stanovanja, nova naselja in z vsem tem tudi novo življe-

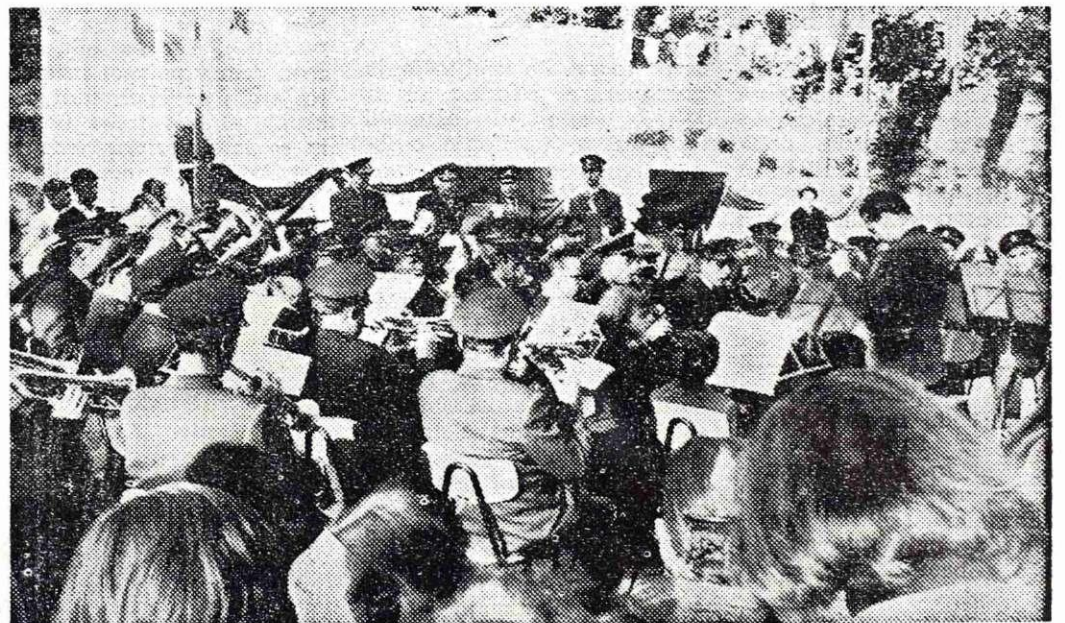
kulturne potrebe prebivalcev. Število radijskih sprejemnikov se je iz leta v leto povečevalo in proti koncu prejšnjega desetletja je tudi televizija nastopila svojo zmagovito pot v naša stanovanja. Skratka, naš način življenja se je posebno v zadnjih letih temeljito spremenil in je z vedno večjim razvojem današnje tehnike in motorizacije postal takšen, da si ga pred 10 ali 15 leti nismo niti predstavljali.

Jasno je, da je takšna velika sprememba v celotnem življenju naše družbe morala imeti tudi odgovarjajoče posledice pri kulturnih potrebah in življenju naših delovnih ljudi. Pri tem sta izstopala predvsem dva činitelja.

Prvi je bil ta, da sta radio in televizija, pa tudi gostovanje kvalitetnih umetniških skupin iz Ljubljane, izostrila okus tudi povprečnemu gledalcu in poslušalcu. To je imelo za posledico, da amaterski in včasih diletantski nastopi ljubiteljev raznih vrst umetnosti pred jeseniškim občinstvom niso več zadovoljili zahtevnejšega gledalca ali poslušalca. To, kar je bilo v prvih letih po osvoboditvi kar imenitno, je postalo že nekaj let nazaj diletantsko in nezanimivo, zato tudi povprečnega gledalca takšne kulturne prireditve niso več privlačile.

Drugi činitelj pa je imel oziroma še ima vpliv na samega ljubitelja določene

vedno večje želje za dvig življenjske ravni samemu sebi in svoji družini, potem se mora tudi v svojem prostem času pogosto potruditi za to, da dela tisto, kar mu lahko

Naši godbeniki na koncertu

prinese materialne koristi. Tako pa seveda zmanjka časa za konjička oziroma ga je tako malo na razpolago, da za redne obveznosti na pevskih vajah ali podobno več ne zadošča. To pa seveda ne pomeni, da ne ljubi več svojega konjička in da ga ne bi želel še naprej gojiti.

V ostalih krajih občine je stanje še dosti slabše. V Zirovnici in na Hrušici živitarita dve godbi na pihala, tu in tam še kakšni poskusi na tem ali onem področju, vendar splošna slika je slaba in drugačne z ozirom na sedanje stanje tudi ne moremo pričakovati.

bolj poklican, da s svojimi strokovnimi kadri pa tudi obstoječimi finančnimi možnostmi prevzame v svoj okvir celotno glasbeno dejavnost v občini in nudi vso svojo, predvsem strokovno pomoč. Pri tem ne gre, da bi svojo vlogo vzgoje mladega rodu zanemarila ali celo opustila, temveč samo, da to svojo

vlogo še dopolni z izvenšolskim delovanjem. Tu gre pri sami šolski vzgoji samo za zaostretev resnosti v tem smislu, da jo obiskujejo tisti učenci, ki vzamejo to resno in vračajo stroške, ki jih za to žrtvuje družba predvsem z dobrim uspehom v šoli ter sodelovanjem v posameznih šolskih ansamblih.

Enostavno povedano: Glasbena šola mora postati osnovna gonilna sila vse glasbene dejavnosti v občini in v svoje okrilje mora sprejeti tisto, kar k njej tudi spada! Znano je, da je to novo koncepcijo dela na Glasbeni šoli letos poleti sprejela tudi naša občinska skupščina.

Z novim šolskim letom je začela Glasbena šola po začetnih težavah ta novi koncept dela tudi praktično uveljavljati. Ustanovila je simfonični orkester, ki šteje 45 članov in v katerem sodelujejo pedagogi in učenci šole ter lepo število ostalih jeseniških ljubiteljev. Ta orkester bo imel trdno organizacijsko strukturo in bo z vztrajnim delom skušal dvigniti svojo kvaliteto na našim pogojem primerno raven. S samostojnimi koncerti, pri katerih bodo sodelovali vokalni, instrumentalni solisti in pevski zbor, se bo v letošnji sezoni poskušal predstaviti jeseniškemu občinstvu trikrat in bo tudi program takšen, da bo odgovarjal njegovim sedanjim zmogljivostim in željam občinstva. Nastopal pa bo tudi pri različnih proslavah, akademijah in podobnih prireditvah. Če bo tehnično in kvaliteto tako napredoval kot z ozirom na dane pogoje predvidevamo, potem lahko že v prihodnji sezoni pričakujemo poleg koncertov tudi njegovo sodelovanje pri uprizoritvi odrskega glasbenega dela, to je operete ali celo tehnično manj zahtevne opere.

Lansko leto smo na Jesenicah ustanovili mladinski pevski zbor, ki šteje 100 pevcev in pevk ter ga uspešno vodi njegov dirigent tov. Janko Pribošič. Tudi ta zbor, ki se je že z uspehom predstavil našemu občinstvu ter bo imel letos več nastopov, samostojno in z orkestrom, bo odslej naprej deloval v okrilju Glasbene šole.

Izredno važno vprašanje, ki ga bomo morali v najbližji prihodnosti rešiti, so godbe na pihala v naši občini. Redno delujeta dve, na Jesenicah in na Javorniku, medtem ko v Žirovnici in na Hrušici bolj životarita ter imata pri svojem delovanju, kolikor to sploh lahko imenujemo delovanje, velike težave.

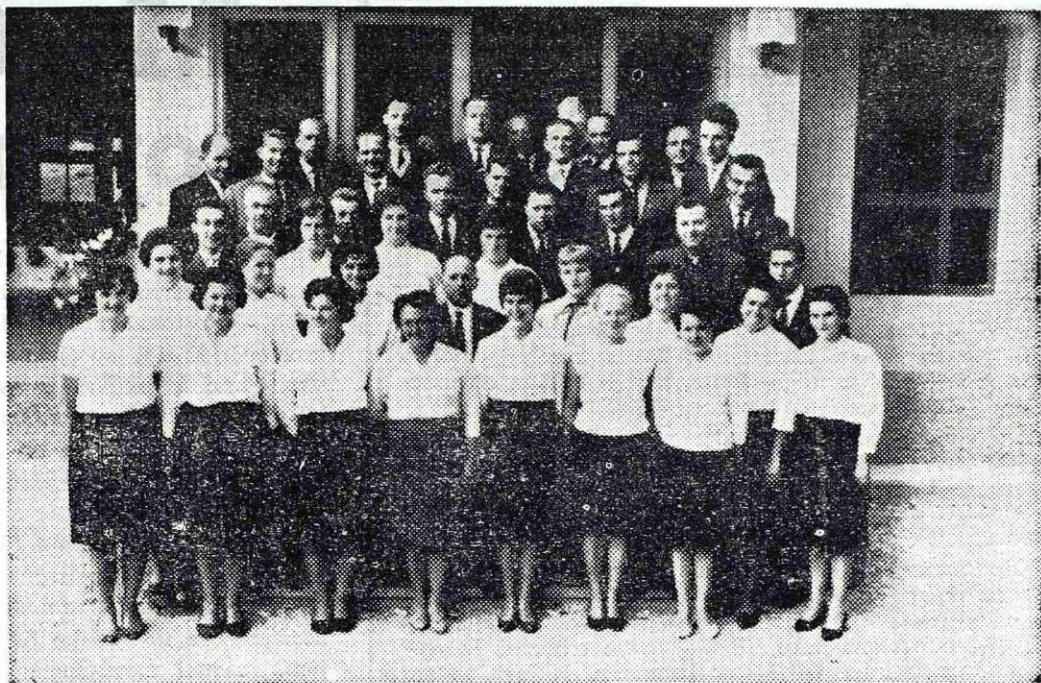
Kot prvo je treba razčistiti vprašanje, ali godbe potrebujemo in kakšna je njihova vloga v našem glasbenem življenju. Odgovor je brez vsakega dvoma pritrdilen. Kvalitetne pihalne godbe potrebujemo tako za koncertno delovanje kakor tudi ob raznih manifestacijah, proslavah in podobnih prilikah. Na drugo vprašanje, ki se glasi, koliko in kakšne pihalne godbe potrebujemo, pa je odgovor tudi jassen, vendar bolj neoprejen. Na razdalji od

Hrušice do Žirovnice, to je 13 km, so najbrž štiri godbe na pihala ob sedanjem stanju res preveč in to samo povzroča drobljenje že itak pičlih sredstev ter kadrov. Z ozirom na potrebe bi prav gotovo zadostovala v naši občini ena godba ali največ dve, katerima bi se lahko priključili godbeniki iz vse občine, saj ob današnjih prometnih zvezah to ne bi povzročalo težav pri posezanju vaj in nastopov.

S tem zadnjim stavkom sem tudi že odgovoril na vprašanje, ali potrebujemo na Jesenicah dve godbi na pihala, oziroma če postavim vprašanje nekoliko drugače, ali lahko obe obstojata in delujeta. Mnenja so bila različna, vendar praksa je pokazala, da imata obe godbi svojo tradicijo, svoje kadre in svoje privrženke tako na Jesenicah kakor tudi na Javorniku. Poleg tega sta bili obe že na zavirljivi kvalitetni ravni, ki tudi danes ne bo nedosegljiva. Treba bo samo upoštevati spremenjene pogoje in jim prilagoditi njuno delo. Posledica tega bo brez dvoma postopna in nepretrgana kvalitetna rast.

Obstojata predvsem dve vprašanji, ki sta bistveni za njun obstoj in normalno delovanje. Prvo je vprašanje kadrov, kajti sedanja kvaliteta raven godbenikov je v povprečju sorazmerno nizka, na Jesenicah pa tudi povprečna starost godbenikov že precej visoka in bo nujno potrebna postopna vzgoja mlajših kvalitetnih godbenikov. Menim, da bo tu spet lahko odigrala svojo vlogo Glasbena šola, ki bo s privlačnim in res strokovnim šolanjem ter s primerno politiko štipendiranja lahko vzgajala potrebni kader. Predhodno bomo seveda morali razčistiti vprašanje, ki se že dolgo vleče in povzroča določeno trenje med Glasbeno šolo in godbo na pihala. Gre za to, da obstoja med vodstvenim kadrom predvsem jeseniške godbe trdno mnenje, da Glasbena šola ni sposobna vzgajati kadre za godbo na pihala, oziroma da bolje rečeno, noče prilagoditi svojega sistema šolanja tako, da bi bolj odgovarjal potrebam godbe. Menim, da trditve o sposobnosti najbrž ne bo na mestu, kajti pedagogi s srednjo ali celo višjo glasbeno izobrazbo bodo najbrž znali vzgajati učence tudi na instrumentih, ki jih potrebujejo godbe na pihala. Brez dvoma tu ni pravega skupnega jezika in treba se bo z obeh strani potruditi in bo tudi ta problem rešen. Vsekakor bi bilo čudno, da bi pri 16 pedagogih, kolikor jih zaposluje naša Glasbena šola, ušli kadre za potrebe godb na pihala ljudje, ki za to niso kvalificirani, čeprav imajo brez dvoma tudi svojo prakso in mnogo dobre volje. Brez dvoma pa je Glasbena šola dolžna v prvi vrsti vzgajati kadre za pihalne godbe, ki združujejo v svojih vrstah največ glasbenih amaterjev in imajo tudi največ nastopov.

Drugo vprašanje, ki je tu-

Javorniški pevski zbor vabi k sodelovanju mlade pevke in pevce

di zelo važno in zaenkrat ni rešeno, je vprašanje financiranja obeh godb. Dejstvo je, da na čisti amaterizem iz že navedenih vzrokov ne moremo več računati. Tudi ideja, da prevzame financiranje Glasbena šola, ni izvedljiva, saj je izračun pokazal, da to finančno ni mogoče, ker obstoja problem financiranja obeh godb in ne samo ene. Zato ostaja to vprašanje zaenkrat odprto, vendar je že napovedan sestanek, ki ga bo sklical občinski odbor SZDL, na katerem bomo obravnavali vsa vprašanja, povezana s kulturnim življenjem na Jesenicah. Tam se bomo morali pogovoriti tudi o tem, kako rešiti financiranje obeh godb. Ideje o tem so že nakazane in na tem sestanku jih bomo skušali konkretizirati in nato spraviti v življenje.

Pri reševanju problema godb na pihala bo sodelovala tudi Glasbena šola. To na strokovnem področju, da bodo njeni pedagogi poleg vzgoje mladega kadra tudi sodelovali aktivno pri vodenju sekcijskih vaj in po potrebi tudi na koncertih. Lahko bo financirala tudi dirigenta in štipendirala gojenca — člane godb ter sodelovala pri reševanju različnih strokovnih ter tehničnih problemov.

Z ozirom na dane pogoje se bo moralo v prihodnje naše glasbeno življenje razvijati v takšni smeri kot jo zahteva razvoj. S kvalitetnim delom in žrtvovanjem določenih finančnih sredstev, ki so za takšno delo potrebna, bomo spet navadili naše jeseniško občinstvo, da bo zahajalo na koncerte in druge glasbene prireditve. Če bodo naši delovni ljudje spoznali, da so prireditve na dostojni kvalitetni ravni, istočasno pa bo programska politika takšna, da bo združevala koristno s prijetnim, lahko polni zaupanja gledamo v prihodnost in smo prepričani, da naše kulturno življenje na glasbenem področju ne bo zamrlo. V današnjem stehiziranem atomskem veku je naš človek še kako potreben tudi kulturne hrane, treba ga je sa-

mo na to navaditi, mu jo približati in nuditi v primer- ni obliki. Ker živimo na Jesenicah in nimamo profesionalnih kulturnih ustanov, moramo pač prirediti naše lastne zmogljivosti sedanjim zahtevam, ki niso majhne. Vendar pri tem ne smemo pozabiti, da so za to potrebna tudi določena finančna sredstva, ki ne smejo biti vedno na zadnjem mestu, čeprav se tudi pri nas glede tega ne smemo ravnati pritoževati. Prepričan sem, da smo še vedno našli sredstva, če je bilo to potrebno, in jih bomo tudi sedaj, naša osnovna skrb pa mora biti, da jih bomo čim bolj koristno uporabili.

Taka naj bi bila torej rešitev za godbe na pihala oziroma instrumentalno glasbeno dejavnost. Omenil sem, da je tudi vokalna dejavnost, razen mladinskega pevskega zbora, v določeni krizi in bo

prav tako treba že v bližnji prihodnosti temeljitih ukrepov, s katerimi bomo morali uspešno rešiti tudi obstoj in napredek pevskega zbora v naši občini.

Sestavek sem napisal z namenom, da nekoliko pojasnim določene ukrepe, ki so in še bodo potrebni za izboljšanje stanja na področju glasbenega življenja na Jesenicah. Nisem prepričan, da so vse misli in ideje najbolj primerne in pravilne za prihodnji razvoj naše glasbene kulture. Toda praksa bo pokazala, koliko so sprejemljive in jih bo po potrebi tudi spremenila. Prepričan pa sem, da je osnovna črta, ki sem jo nakazal, v vsakem primeru za naše razmere in pogoje edina možna pot k ponovnemu dvigu naše glasbene dejavnosti in s tem k plemenitenju naših delovnih ljudi!

inž. Karba

Jubilej godbe na Hrušici

V letošnjem letu slavi godba na pihala DPD Svoboda Hrušica 35-letnico obstoja.

Na pobudo nekaj ljubiteljev te glasbene zvrsti so leta 1930 na Hrušici ustanovili lastno godbo, predvsem iz vrst razpuščenega tamburaškega zbora. Prvi predsednik godbe je bil Stefan Potočnik, ki je veliko pripomogel, da so lahko kupili instrumente. Materialni pogoji so bili na začetku res zelo slabi in le navdušenju ter požrtvovalnosti godbenikov se lahko zahvalimo, da je godba začela delovati. Ustanovili so samostojno društvo, imenovano »Planinka«, ki je delovalo vse do druge svetovne vojne. Godba ni imela lastnih prostorov in se je selila iz enega konca Hrušice na drugi konec. Tudi s kapelniki niso imeli sreče. V desetih letih, do druge svetovne vojne, so se zvrstili kar štirje.

Med vojno godba ni delovala, pač pa so jo obnovili takoj po osvoboditvi 1.1945. Od tedaj naprej godbeniki

spet redno vadijo in nastopajo. V dvajsetih povojnih letih so nastopili že skoraj tisočkrat.

Po vojni so se najprej priključili prosvetnemu društvu »Ivana Krivca« na Hrušici, pozneje gasilskemu društvu, sedaj pa deluje godba v okviru DPD Svoboda Hrušica. Po osvoboditvi so se tudi materialne razmere godbe zelo izboljšale, toda še vedno imajo težave, saj je vzdrževanje godbe res drago, posebno z nakupom novih instrumentov, ker so stari prav gotovo že odslužili.

Ze skoraj vsa leta po vojni vodi godbo Štefan Preželj, ki ki je tudi pripravil koncert, s katerim bodo počastili svoj jubilej. Koncert bo v soboto, 27. novembra, ob 19. uri v domu družbenih organizacij na Hrušici in je obenem posvečen dnevu republike.

Prizadevnim godbenikom s Hrušice iskreno čestitamo k jubileju in želimo, da bi tudi v prihodnje razvsceljevali svoje ljubitelje.

- in

46. nadaljevanje

Če bi bil tisti hip Messner natanko proučil njun izraz, bi bil zlahka naletel na poteze, ki so kazale nemočno aboto. Nobenemu se ni posvetilo, kar je bilo za obveščevalnega šefa povsem naravno.

»Kje vendar radi leže ljudje njegovih let. A? Če le mogoče, pri svojih puncah. Ženska toplota je vse kaj drugega ko listje na Pšincu. Se vama ne zdi?«

»Godčevo dekle je vendar iz Selške doline,« je zinil presenečeni Sokoljak.

»Kdo sprašuje po tem, od kod je?« ga je zavrnil Messner. »Že dolgo čakam vajinega obvestila, da se nahaja tista učiteljica nekje v Bohinju. Na to nista utegnila pomisliti, kajne? A ona je tu, ali vsaj nekje v bližini. Iz svoje doline je izginila kmalu za Tomažem. Najbrž ne spi na Pšincu, ker bi bila sicer v praproti tudi peta vdolbina. Nemara bi jih bilo celo šest?«

»Ženska in dva metra snega in 30° mraza,« je Sokoljak glasno premišljeval. »Ne. V hribih ni bila in tudi zdaj ni. Če ni v hribih, je v dolini. In če je v dolini, je Tomaž pogosto v njeni bližini.« Sokoljak, ki je dobro poznal vsako Tomaževo predvojno čustvo in je vedel o Toni skoraj toliko kakor o svoji ženi, je spredel, da bi se moral udariti po čelu. »Kje je bila vendar moja pamet,« je rekel in se zazrl v letnice na mizi, s katere je nekoč jedel kraljevi namestnik knez Pavel.

»Zdaj postajate pametni,« ga je bodril Messner.

»Oprostite, prosim,« je vpadel Jager. »Nič mi ni znane o Godčevem intimnem življenju in zdaj prvič slišim, da je tukaj lahko neka ženska zelo pomemben člen.«

»Vi temu ne morete do kraja,« ga je prekinil Messner. »Gospod Sokoljak, ki stvari pozna do podrobnosti, naj premisli, na kakšno sled kaže kreniti.«

»Saj ni kaj premišljati,« je zinil Sokoljak in sklonil glavo še bliže k mizi. »Tomaž je v dolini. V neki vasi, pri nekih ljudeh. Zato lahko prihaja na sestanke in pripravlja presenečenja.«

»Tako nekako. Kar naprej. Zdaj ste na pravi sledi, gospod Adlerschitz!«

»Ta sled ne sme in ne more voditi v neznano. Imenjek?« Sokoljak je v nekaj hipih preletel vse ljudi in vse hiše. Da bi bil Tomaž v njegovi vasi, se mu je zazdelo nemogoče. »Jasnica? Ne. Prod? Sanica? Rovt? Ne... ali pa vendarle...?«

V sencih mu je razbijalo in v sobi je bilo tako tiho, kakor bi že leta ne bil sprožen noben strel. »Povsod je lahko? Zakaj nisem vedel, da je bister in uporen možak vedno tam, kjer je dosegljiv tudi drugi del njegovih čustev?«

»Zakaj niste nikoli pomislili na to? Zakaj, gospod Sokoljak?«

»Nihče me ni opozoril in moja pamet je bila prekratka.«

»Da,« je rekel preudarno obveščevalni oficir. »Odslej bo dovolj dolga. Tako vsaj upam. Nocoj bo na Bledu »Spiel für Kameraden«. Natanko ob sedmi uri v kazinski dvorani. Tja boste pripeljali tisti dve puncici; Jerko in Pavlo. Dotlej boste opravili vse ostalo. Ta hip skušajte misliti hitreje kot jaz! Preletite vse svoje zaupnike in skušajte predvideti, v katerem revirju bi mogel prenočevati Godec! Ko se vam bo posvetilo, mi povejte, kaj boste storili dotlej, da bo treba pripeljati na oficirsko zabavo dobrih sto kil ženskega mesa!«

»Ali ne bi vseeno kazalo pogledati, če je morda kaj resnice na tistem, kar je česnal poročnik?« je vprašal Jager.

»Za to naj vas ne skrbi! Pojdiva raje malo ven in pustiva postajnega načelnika, da uredi svoje misli,« ga je zavrnil Messner.

Dvignila sta se hkrati in vrata za sabo sta zaprla skoraj neslišno. Ko je Sokoljak stiskal svoje žile, ki so mu na čelu nevarno nabrekale, sta šla proti živi meji, mimo katere so takrat peljali policijski vozovi.

»Zdi se mi, da uporabljate za tukajšnje razmere zelo dobre prijeme,« je rekel Messner za skrivenčenimi vejicami bukovja.

»Tokrat sem bil prepozen,« se je pokesal Jager.

»Nič za to. Bolje prepozen, ko prežgoden. Nič nam ne more uiti. Povejte mi raje, kako prenaša vaše moštvo prepoved druženja z nižjo raso. Mislim na ženske.«

»Glede reda, gospod Messner, so moje vajeti zategnjene toliko, kakor zahtevajo navodila.«

»Res?«

»Za to odgovorjam in vsak dan sproti poskrbim, da ni noben moj Grentzschutz časa misliti na kaj takega, kar ni strogo njegova služba.«

Martinarji so peli svojim upokojujencem

Preteklo soboto je sindikalni odbor martinarne kot že vrsto let priredil v zgornjih prostorih Kazine sprejem za vse člane kolektiva, ki so bili v obdobju enega leta upokojeni. Udeležili so se ga poleg povabljenec s soprogami tudi predstavniki obratovodstva. Na sprejemu, ki je potekal v pristrčnem vzdušju, je zastopnik sindikalnega odbora tov. Janko Bauman razdelil navzočim upokojujencem kot spomin na njihovo delo v martinarni foto-

točka je bil nastop pevskega zbora martinarjev, ki je pod vodstvom prizadevnega pevo- vodje Poldeta Ulage zapel pet pesmi. V tem pevskem zboru, ki deluje že nekaj me- secev, sodelujejo samo de- lavci, člani delovnega kole- ktiva martinarne in elektro- peči, ki čutijo potrebo, da se poleg vsakodnevnega dela v livni jami, pri pečeh in na drugih delovnih mestih izživ- ljajo tudi na kulturnem pod- ročju. Z vztrajnim delom in uspešnimi nastopi je pev-

kulturnem področju v okviru samih delovnih enot. Najbolj zaslužni pri organizaciji pev- skega zbora so tov. Franc Zgonc in Janko Bauman, ki opravljata funkciji predsed- nika in tajnika zbora ter pe- vovodja Polde Ulaga. Razen tega je pokazal za delo mar- tinarjev na kulturnem pod- ročju veliko razumevanja tu- di obratovodja inž. Stanko Čop, ki je prav tako mnogo pripomogel, da je zbor lahko pričel uspešno delovati.

Prvi uspešni nastopi zbora so še povečali voljo članov in organizatorjev do nadaljnje- ga napredka, dviga kvalitete in študija zahtevnejšega pro- grama. V januarju je pred- viden prvi javni koncertni nastop na novo ustanovljene- ga simfoničnega orkestra Glasbene šole, ki bo pod na- slovom »Valčkov večer« iz- vedel program popularnih plesnih skladb Johana Straus- sa in drugi znanih skladate- ljev. Na tem koncertu bo pri- dveh skladbah sodeloval tudi zbor, sestavljen iz pevskega zbora javorške Svobode, komornega zbora jeseniške Svobode in zbora martinar- jev. Tako se bodo takrat martinarji v sodelovanju z obema ostalima zboroma tu- di prvič predstavili jeseni- škemu občinstvu na javnem koncertu s simfoničnim or- kestrom.

Brez dvoma lahko zaželi- mo zboru martinarjev še ve- liko uspeha pri njegovem de- lu, skrb nas vseh pa mora biti, da mu pri morebitnih težavah pomagamo in skrbi- mo za njegovo nenehno rast!

K.

Upokojeni sodelavci iz martinarne so se poslovili

grafije njihovih delovnih mest ter lčne plakete z mo- tivi iz martinarne.

Prijetno presenečenje na tem sprejemu je bil kulturni program, katerega osrednja

ski zbor zaoral v tem pogle- du ledino v naši železarni in dokazal, da je možno s pra- vilnimi prijemi in dobro vo- ljo doseči tudi aktivno sode- lovanje članov kolektiva na

Upokojenim martinarjem je zapel martinarski pevski zbor

Proti neosvojeni gori

NADALJEVANJE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Cez čas se ves zasopihan prikaže izza ovinka in ko nas zagleda, pravi: »Glej no, človek gre tako daleč v Himalajo, pa še tam sreča Slovence!« Vedno je pripravljen, da nas zabava.

Se predno se dan poslovi in nastopi noč, se megle razgrnejo in daleč na obzorju se prikažejo prvi velikani Himalaje. Na levi je Mamaľu, na desni pa mnogo bližje Makalu, ki se koplje v zadnjih sončnih žarkih. Velikasten prizor! Nebo na zahodu postaja vedno bolj rdeče, čez čas pa barve premenejo in gore zatonejo v temo.

Mineva dan za dnem. Vzpenjamo se na grebene in zopet spuščamo v doline, kjer običajno bučijo peneci se hudourniki. Na poti srečujemo skromne ljudi, ki že stoletja živijo kot njihovi predniki. Prvič smo imeli priliko videti, kako tu meľjejo moko. V ilovnatih tleh je zabiti bambus, ki je votel. Malo proč je pritrjena gred, na drugem koncu gredi pa je čep. Dve dekleti enakomerno pritiskata na konec gredi, ki se dvigne in pri prostem padu navzdol čep uhaja v votel bambus, kjer je mleti izdelek. Ta postopek traja izredno dolgo — dokler se zrno ne spremeni v moko.

Nosači so že daleč pred nami. Pospešimo korak, da jih dohitimo pri stikališču dveh hudournikov, koder v mrzlo vodo namočimo svoje prepotene noge. Metod zamisljeno zre proti oblakom. Le kje tavajo njegove misli? Morda je pri hčerkici, ki jo ima nad vse rad, ali pa razmišlja o gori, kateri gremo nasproti. To lenarjenje na toplem soncu se priľeže. Zadnje nosače vidimo visoko v strmini. Pohitimo tudi mi. Ko smo jih dohiteli, šerpe že postavljajo naš camp

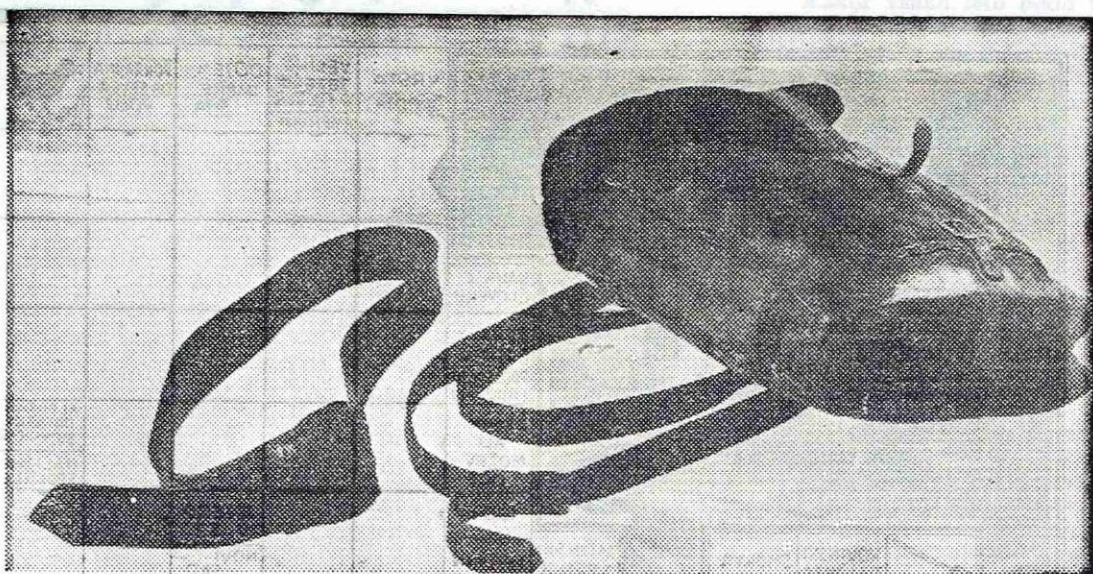
na malem gričku, sredi katerega je zabiti znameniti sveti kol. Kmalu prileti vaščan, ki nam dodeli mesto, kjer lahko puščamo odpadke, da ne bi slučajno onečastili to sveto mesto.

Naslednje jutro je moral Andrej že zgodaj ordinirati. Nosači so skoraj vsak dan zahtevali zdravniško pomoč, čeprav mnogim ni bila potrebna. Andrej pravi, da jim pride prav tudi majhna praska na nogi. Če pride nosač z isto poškodbo, mu samo pokaže svojo in je odpravljen. Ko je nekega dne ordiniral, so vsi nosači čakali v vrsti, le eden je za njegovim hrbtom hotel priti naprej. Ko ga je Andrej zagledal, ga je prijel za rame in ga spodil v vrsto z besedami: »Veš, kolega, tukaj ni čakalnica, tam na nasprotni strani je.«

Ko smo bili že deveti dan na pohodu, nas je proti večeru dohitel kurir z vestjo, da je del denarja, ki smo ga zahtevali, odobren. Bili smo veseli te vesti, saj smo vedeli, da sedaj zagotovo pridejo naši prijatelji. Iz nahrbtnika smo privlekli »skrito« rezervo konjaka in zalili veselo vest.

Dne 26. avgusta, to je deseti dan pohoda, smo prišli v mesto Taplejung, ki je sredi naše poti. Nosači, ki so nosili do tu, smo izplačali. Veselih obrazov so se poslavljali od nas, saj so v desetih dneh zaslužili mnogo več kot je letni dohodek na prebivalca, ki znaša okoli 30 do 40 Nr.

Kar dva dni smo morali čakati, da smo dobili zadostno število novih nosačev. Med čakanjem smo odigrali odbojgarsko tekmo. Blatno igrišče, katerega nismo vajeni, ter igralca manj in tekma je bila izgubljena. Do solz smo se nasmejali, ko smo ogledovali naše blatne postave. Po končani tekmi nas je okrajni sodnik po-

Dragocen prispevek Tehniškemu muzeju

Polde Trtnik-Iztok, ki je bil leta 1944 in 1945 komisar III. gorenjske relejne linije, nam je odstopil dragoceno zgodovinsko gradivo in sicer partizansko torbo, ki jo je imel s seboj, ko so bili 22. januarja 1945 napadeni kurirji v Medjem dolu v Karavankah. Torba je prestreljena in seveda tudi dokumenti ter literatura, ki je bila v njej. Takrat je padlo pet kurirjev, on sam pa je bil težko ranjen. Odstopil nam je tudi opasac, ki mu ga je leta 1943 podaril narodni heroj Andrej Žvan-Boris. Posebno dragocenost predstavljajo razni dokumenti kot okrožnice, dopisi, potrdila, sezname in brošure.

Želimo, da bi tudi ostali partizani in aktivisti odstopili gradivo, ki ga imajo še doma. Minilo je namreč 20 let od osvoboditve in taki predmeti so izpostavljeni stalnemu propadanju. Škodujejo mraz, vročina, svetloba in vlaga. Zato prosimo, če enkrat vse, ki imajo tako gradivo, da nam ga odstopijo in tako omogočijo, da bomo v naslednjih letih izpopolnili našo zbirko, obenem pa očuvali tako dragoceno gradivo pred uničenjem in propadanjem.

TEHNIŠKI MUZEJ
Oddelek za delavsko gibanje in NOB

Iz občinske knjižnice

Občinska knjižnica na Jesenicah prejema sredstva od sklada za kulturo in prosveto na podlagi števila izposojenih ter kupljenih knjig. Komisija, ki je pregledala delo v knjižnici za letošnje prvo polletje, je ugotovila, da so si bralci izposodili 34.012 zvezkov, ali za 11.012 več kot je bila obveza knjižnice v skladu s posebno pogodbo. Novih zvezkov so kupili 795 ali 45 več kot predvideva pogodba. Za ohranjanje knjižnega gradiva, ponovno vezavo, matično dejavnost, propagando, knjigovodska in administrativna dela je bilo določenih 1.250.000 dinarjev. Za delo po učinku in opravi-la, ki niso merjena, je knjižnica prejela 4.009.000 dinarjev, čeprav je bilo predvideno 4.001.000 dinarjev.

Ker so po rebalansu družbenega plana sredstva sklada za kulturo in prosveto skrcena, bo treba za knjižnico, za njeno nemoteno delo in napredek, najti najprimernejši izhod. Prav zato je bila imenovana že omenjena komisija, ki je pregledala delo in stanje razpoložljivih ter potrebnih sredstev.

V poročilu te komisije upravnemu odboru sklada je med drugim navedeno, da je v knjižnici zaposlenih pet stalnih in trije začasni delavci. Njihova dejavnost obsega knjižnico za odrasle in pionski oddelek na Jesenicah ter podružnice na Koroški Beli ter Dobravi, kjer pa so knjige last tamkajšnjega kulturno-prosvetnega društva. Koncem julija so imeli v vseh teh knjižnicah vpisanih 27.919 knjig. Kupujejo predvsem leposlovne in znanstvene knjige, ki jih jeseniški bralci najbolj iščejo in potrebujejo. Knjige nabavljajo pri vseh slovenskih založbah. Ker so se knjige podražile za povprečno 1000 dinarjev in ker je letos tudi najemnina povečana od 60.000 na 280.000 dinarjev letno, se je povečal tudi proračun knjižnice. Po sedanjih izgle-dih jim bo ob koncu leta zmanjkalo za nakup novih knjig okoli 750.000. O tej problematiki bodo razpravljali na sestanku kolektiv in na upravnem odboru sklada ter sveta za kulturo in prosveto.

B.

OBVESTILO

V soboto, 27. novembra ob 19. uri, bo v prostorih Krajevne skupnosti Podmežaklja proslava v počastitev dneva republike s kratkim programom. Vsi prebivalci s področja Krajevne skupnosti Podmežaklja so iskreno vabljeni!

Zuro

Zbor gorskih vodnikov na Vršiču

Zaradi vedno večjega zanimanja domačih in tujih izletnikov ter gornikov za naše gore je treba, da tudi naše planinsko-alpinistične organizacije izšolajo večje število sposobnih gorskih vodnikov. Pred leti je bila pri komisiji za alpinizem Planinske zveze Slovenije ustanovljena posebna podkomisija za gorsko vodništvo, ki je že opravičila svoj obstoj. Registrirani gorski vodniki so imeli veliko dela z ljubitelji planin iz Švice, Anglije, Francije, Italije in Avstrije, ki so jih vodili po Julijskih Alpah, Karavankah in Grin-tovcih. Pri nas je sedaj preko 80 gorskih vodnikov, ki bodo morali obiskovalce voditi v prihodnje tudi po nenadelanih poteh in plezalnih

smereh na zahtevnejše vrhove.

Letos je postala ta podkomisija samostojna komisija, ki je takoj navezala tesne stike z domačimi in tujimi potovalnimi in turistično-izletniškimi agencijami.

Gorske vodnike vzgajamo iz vrst najboljših plezalcev, alpinistov in gorskih reševalcev, zato v vsakem pogledu lahko zadovoljijo želje zahtevnih gostov. Komisija za gorsko vodništvo pa stalno skrbi tudi za njihovo izpopolnjevanje z zanimivimi teoretičnimi predavanji o favni in flori naših gora, zgodovini svetovnega in domačega planinstva, plezalnega športa in alpinizma, prvi pomoči v gorah in varnem prenosu ponesrečencev z gora v dolino.

o nevarnostih gora itd.

V dneh od 28. do 30. novembra bo na Vršiču v Erjavčevi koči prvi zbor gorskih vodnikov, na katerem bodo pregledali dosedanje delo, uspehe in pomanjkljivosti in na osnovi ugotovitev sprejeli ustrezne sklepe za prihodnje delo. Na Vršiču se bodo zbrali poleg gorskih vodnikov tudi številni predstavniki planinsko-alpinističnih organizacij ter turistično-potovalnih agencij. Udeleženci bodo lahko poslušali tudi zanimiva predavanja o prvi pomoči v gorah, orientaciji v gorah, o letošnji plezalno-alpinistični odpravi na Kavkaz, Ortler in Bernino, ki bodo spremljana z barvnimi diapozitivi.

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

27. in 28. novembra angleški barvni film TUDI TO SE DOGAJA, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

29. novembra italijanski barvni CS film MASČEVA-NJE VIKINGOV, ob 17. in 19. uri.

30. novembra poljski film MORILEC IN GOSPODIČNA, ob 17. in 19. uri.

1. decembra amer. barvni film SKRIVNOSTI ŽIVLJENJA, ob 17. in 19. uri.

2. decembra amer. barvni CS film APRILSKA LJUBEZEN, ob 17. in 19. uri.

3. decembra franc.-rom. barvni film KODIN, ob 17. in 19. uri.

4. in 5. decembra ameriški barvni CS film PET TEDNOV V BALONU, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri.

6. decembra ameriški film KRVNIK IZ NEVADE, ob 17. in 19. uri.

7. in 8. decembra francoski film MOST DO SONCA, ob 17. in 19. uri.

9. decembra mehiški barvni film NEVIHTA NAD MEHIKO, ob 17. in 19. uri.

10. decembra nemški film TAJNI ARHIV NA ELBI, ob 17. in 19. uri.

11. decembra amer. barvni film POGON IZ PEKLA, ob 17. in 19. uri.

Kino »PLAVŽ«

27. novembra amer. barvni film SKRIVNOSTI ŽIVLJENJA, ob 18. in 20. uri.

28. novembra poljski film MORILEC IN GOSPODIČNA, ob 16., 18. in 20. uri.

29. in 30. novembra angleški barvni film TUDI TO SE DOGAJA, ob 18. in 20. uri.

1. decembra ameriški barvni CS film APRILSKA LJUBEZEN, ob 18. in 20. uri.

2. in 3. decembra slovenski film LUCIJA, ob 18. in 20. uri.

4. in 5. decembra francoski film MOST DO SONCA, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri.

6. in 7. decembra ameriški barvni CS film PET TEDNOV V BALONU, ob 18. in 20. uri.

9. in 10. decembra franc.-rom. barvni film KODIN ob 18. in 20. uri.

8. decembra mehiški barvni film NEVIHTA NAD MEHIKO, ob 18. in 20. uri.

11. decembra mehiški film ANGEL UNICENJA, ob 18. in 20. uri.

Kino ŽIROVNICA

27. novembra jugoslovanski film SVETOVLJAN.

28. novembra ameriški film BUSTER KEATON — GENERAL.

30. novembra poljski barvni film PISANE NOGAVICE.

1. decembra angleški barvni film TUDI TO SE DOGAJA.

4. decembra poljski film MORILEC IN GOSPODIČNA.

5. decembra slovenski film LUCIJA.

8. decembra amer. barvni CS film PET TEDNOV V BALONU.

11. decembra franc. film MOST DO SONCA.

Kino DOVJE

27. novembra ameriški film BUSTER KEATON — GENERAL.

28. novembra jugoslovanski film SVETOVLJAN.

29. novembra amer. barvni film SKRIVNOSTI ŽIVLJENJA.

2. decembra angleški barvni film TUDI TO SE DOGAJA.

4. decembra slovenski film LUCIJA.

5. decembra poljski film MORILEC IN GOSPODIČNA.

9. decembra ameriški barvni CS film PET TEDNOV V BALONU.

11. decembra franc.-rom. barvni film KODIN.

Kino KOROŠKA BELA

27. novembra — zaprto!

28. novembra mehiški barvni film PESEM ZA KARABINKO 30-30.

29. novembra poljski film MORILEC IN GOSPODIČNA.

30. novembra slov. film LUCIJA.

2. decembra amer. barvni film SKRIVNOSTI ŽIVLJENJA.

4. decembra franc.-rom. barvni film KODIN.

5. decembra angleški barvni film TUDI TO SE DOGAJA.

6. decembra francoski film MOST DO SONCA.

11. decembra nemški film TAJNI ARHIV NA ELBI.

Kino KRANJSKA GORA

27. novembra mehiški barvni film PESEM ZA KARABINKO 30-30.

28. novembra slovenski film LUCIJA.

29. novembra poljski barvni film PISANE NOGAVICE.

30. novembra amer. barvni film SKRIVNOSTI ŽIVLJENJA.

2. decembra poljski film MORILEC IN GOSPODIČNA.

3. in 4. decembra angleški barvni film TUDI TO SE DOGAJA.

5. decembra franc.-rom. barvni film KODIN.

9. decembra francoski film MOST DO SONCA.

10. in 11. decembra ameriški barvni CS film PET TEDNOV V BALONU.

Letošnja revija na ledu v Celovcu

Kakor vsako leto bodo tudi letos imeli ljubitelji drsalnih revij na ledu priložnost ogledati si ta zanimiv spektakel v hali celovskega velesejma. V dneh od 3. do 20. februarja, torej letos nekoliko bolj zgodaj kot lani, bodo člani dunajske drsalne revije prikazali v letošnjem programu, ki nosi naslov »Mavrica«, bogat spekter barv, oblek, glasbe in drsalnih veščin. Kakor vsako leto bodo tudi letos naše turistične agencije poskrbele za ogled te revije.

V poslovalnici Kompas na Jesenicah smo zvedeli, da bodo organizirali ogled revije z vlakom po ceni 5.500 dinarjev na osebo z obmejno prostnico. Za tiste, ki bodo potovali na kolektivni potni list, bo cena za 200 dinarjev večja, imeli pa bodo možnost, da si lahko kupijo 25 šilingov. Udeleženci si bodo ogledali popoldansko predstavo. Prav gotovo je ogled revije z vlakom najbolj ugoden, saj ni odvisen od vremena, ki je včasih v tem času prav muhasto.

Turistični biro Ljubljana transport — poslovna enota Jesenice pa bo organiziral ogled revije z avtobusi. Cena na osebo bo okrog 6.800 dinarjev in je v njej zajet tudi skupinski potni list.

Torej tudi letos si bomo lahko po dokaj zmernih cenah ogledali to svojevrstno revijo, ki žanje uspehe po vsej Evropi. Pripomniti moramo le, da je pri cenah upoštevani sedanji uradni tečaj dinar: šiling in se bo torej, kolikor bi bil ta tečaj spremenjen spremenila tudi cena. — jn

Obvestilo

V soboto, 27. novembra, ob 19. uri bo v domu TVD Partizan na Jesenicah otvoritev 10. gorenjske razstave umetniške fotografije. Razstavljenih bo 80 del renomiranih avtorjev z vse Gorenjske. Razstava bo odprta do 2. decembra vsak dan od 9. do 12. ure in od 15. do 20. ure.

ČESTITKE IZ JLA

Za državni praznik dan republike želim kolektivu železarne še veliko delovnih zmag in uspehov v borbi za nadaljnjo izgradnjo socialistične Jugoslavije. Vaš nekdanji sodelavec iz OTK.

Mirko Rabič
V. P. 2175/8
Slavonska Požega

Toplo vas pozdravljam in se zahvaljujem za pošiljanje »Železarja«. Obenem čestitam vsem članom delovne skupnosti železarne za praznik, posebno pa DE plavž in želim še veliko delovnih uspehov.

Marjan Nikolavčič
V. P. 6800/3
Bosanski Bred

Kolektivu železarne Jesenice, predvsem pa sodelavcem s plavža, želim ob dnevu republike še veliko uspehov v delavskem samoupravljanju in novih zmag pri izpolnjevanju planskih nalog.

Janko Guzelj
V. P. 7488/4
Strumica —
Makedonija

Ob dnevu republike želim vsem sodelavcem delovnega kolektiva Železarne Jesenice še veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Siniša Lišanin
V. P. 8440/8
Vranje — Srbija

Obvestilo

Od 1. decembra naprej bodo v kantini v ŽIC prodajali za člane kolektiva širšo izbiro delikatesnih artiklov, ki so bili po sklepu upravnega odbora vzeti iz prodaje med rednim obratovanjem kantine. Kantina bo v ta namen odprta vsak dan, razen v nedeljah in praznikih, od 13. do 18. ure.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas od 26. novembra od 12. ure do 3. decembra do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Milan Čeh — Obratna ambulanta Železarne Jesenice, redna ordinacija od 7. do 13. ure.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Avgustin Tancar — Zdravstveni dom Jesenice, redna ordinacija vsak dan od 14. do 20. ure, razen ob sobotah od 7. do 13. ure.

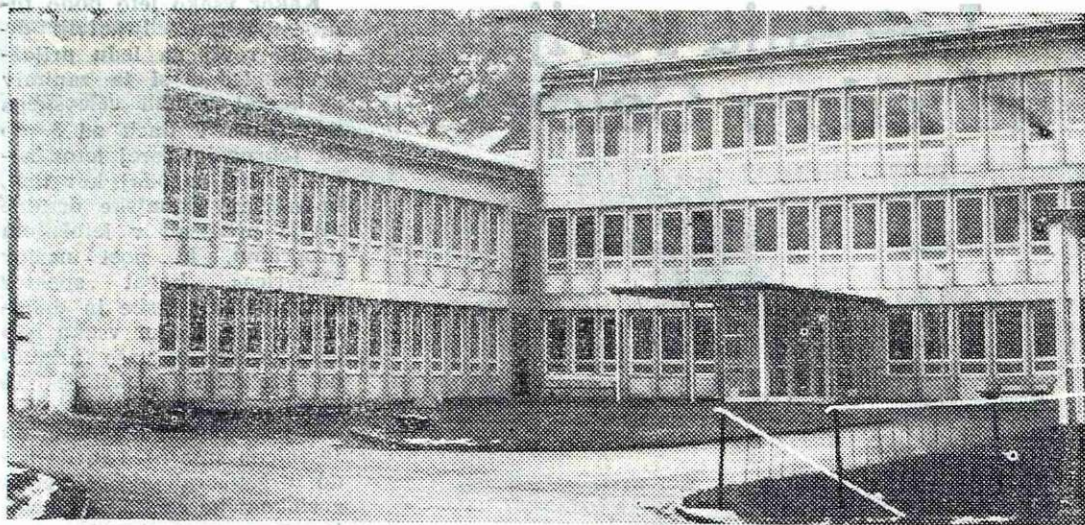
Za čas od 3. decembra od 12. ure do 10. decembra do 12. ure.

ZAHODNI DEL JESENIC: dr. Mihael Sajevec — Zdravstveni dom Jesenice, redna ordinacija vsak dan od 14. do 20. ure, razen sobote, ko ordinira od 7. do 13. ure.

VZHODNI DEL JESENIC: dr. Stanka Rosenstein — Zdravstveni dom Jesenice, redna ordinacija vsak dan od 7. do 13. ure.

Dežurna ambulanta v novem zdravstvenem domu je odprta vsak delavnik od 20. ure zvečer do 6. ure zjutraj, vsako soboto pa od 15. ure neprekinjeno preko nedelje do ponedeljka do 6. ure zjutraj v prostorih zdravstvenega doma, telefon 82-581, interni za zdravnika 26 in za medic. sestro 27.

Nujne zdravniške obiske naročite v novem zdravstvenem domu, telefon 82-581.

V soboto, 27. novembra popoldan, bodo novi zdravstveni dom uradno izročili namenu

Radio Jesenice

na srednjem valu 200 m

Program od 27. 11. do 9. 12. 1965

Sobota, 27. 11. ob 15. uri

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- kulturno prosvetne zanimivosti in problemi,
- čestitke in želje poslušalcev,
- mladinska oddaja — vmes 5 minut za poklicno usmerjanje mladine,
- čestitke delovnih kolektivov ob dnevu republike,
- reportaža ob otvoritvi Zdravstvenega doma na Jesenicah in otvoritvi razstave DOLIK,
- direktni prenos osrednje proslave pred 29. novembrom iz dvorane gledališča na Jesenicah.

Nedelja, 28. 11. ob 11. uri

- »Mi pa nismo se uklonili« — sestavek in koledar,
- obvestila in reklame,
- športnih deset minut — pred začetkom letošnjega hokejskega državnega prvenstva,
- čestitke in želje poslušalcev ter čestitke delovnih kolektivov ob dnevu republike.

Torek, 30. 11. ob 11. uri

- posebna oddaja ob dnevu republike,
- obvestila in reklame,
- čestitke delovnih kolektivov ob dnevu republike ter čestitke in želje poslušalcev.

Četrtek, 2. 12. ob 15. uri

- lokalna poročila in prispevek: hortikulturni nasveti v decembru,
- obvestila in reklame,
- pravnik vam svetuje,
- glasbena oddaja,
- jeseniške aktualnosti.

Sobota, 4. 12. ob 15. uri

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- kulturno prosvetne zanimivosti in problemi,
- čestitke in želje poslušalcev,
- mladinska oddaja, vmes 5 minut za poklicno usmerjanje mladine,

Nedelja, 5. 12. ob 11. uri

- »Mi pa nismo se uklonili« — sestavek in koledar,
- obvestila in reklame,
- športnih deset minut — čestitke in želje poslušalcev.

Torek, 7. 12. ob 15. uri

- lokalna poročila,
- naši amaterji nastopajo,
- Delavska univerza — predavanje iz ciklusa šola za starše,
- obvestila in reklame,
- naši poslanci in odborniki odgovarjajo občanom,
- čestitke in želje poslušalcev.

Četrtek, 9. 12. ob 15. uri

- lokalna poročila,
- obvestila in reklame,
- pravnik vam svetuje,
- glasbena oddaja,
- jeseniške aktualnosti.

Športne brzjavke

● Naši najboljši alpski smučarji se bodo ponovno zbrali na snegu. Na Vršiču, kjer je dovolj snega, bodo ostali sedem dni. Od Jesenčanov se bodo priprav udeležili Lakota, A. Klinar, M. Klinar, Detiček, Jakopič in Židan, v praznikih pa bo na Vršiču trenirala druga skupina.

● Tovarna »Elan« iz Begunj je izdelala nove skakalne smuči, ki so povsem enakovredne inozemskim. Zadržijo besedo in mnenje o njih bodo povedali skakalci Zajc, Pečar in Smolej, ki jih te dni preizkušajo na Pokljuki.

● V nedeljo dopoldan je bila redna letna skupščina Zveze za drsanje in kotalkanje SRS. Obravnavali so dvoletno delo te organizacije. Po poročilih in obširni razpravi so izvolili nov 11-članski odbor, v katerem sta tudi predsednik drsalno-kotalkarskega kluba Jesenice tov. Hanzi Verdnik in Robert Gorše.

● V drugem kolu evropskega prvenstva v hokeju na ledu se bodo pomerila med

seboj naslednja moštva: Gornik (Poljska) : ZKL Brno (ČSSR), Újpest (Madžarska) : KAC (Avstrija), Oslo (Norveška) : Pori (Finska), Cortina (Italija) : Füssen (Zahodna Nemčija).

Hokej

Visoka zmaga

V soboto zvečer so se Kranjskogorci pomerili z ekipo HC Klagenfurt in zmagali s 17:1 (4:0, 4:1, 9:0). Srečanje sta vodila Kozjek z Jesenic in Čebulj iz Radovljice.

KRANJSKA GORA: Knez, Gasar, Razinger, Vidmar, Sušnik, Endlihar, Valentar, Petač, Klinar, Hiti, Pipan, Eržen in Jan. Vrsto Kranjske gore sta okrepila igralca Jesenic Klinar in Valentar, toda brez potrebe, saj gostje niso pokazali pričakovane igre, kljub temu, da že pet let igrajo v avstrijski ligi. Nasprotno pa so Kranjskogorci pokazali izredno igro kljub temu, da je moštvo šele sestavljeno in zelo pomlajeno. To je razveseljivo, saj je pred vrati državno prvenstvo. Lahko upamo, da se bodo brez večjih težav uspešno borili za drugo mesto.

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega ljubega očeta

FRANCA NOČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se od njega poslovili in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Iskreno se zahvaljujemo darovalcem dragocenih vencev in cvetja, lastnikom osebnih avtomobilov za uslugo in pevcem za ganljive žalostinke.

Posebno zahvalo dolgujemo zdravniku dr. Jenku za večkratno zdravniško pomoč, vsem bližnjim dobrotnikom ter vsem sostanovalcem za nesebično pomoč v težkih dneh.

Vsem za vse še enkrat naša topla zahvala.

Zalujoči: sinova Franc in Tonček z družino, hčerke Francka, Ana in Minka z družinama.

14. seja UO

V soboto, 20. novembra, je bila 14. seja upravnega odbora. Čeprav sta bili na dnevnem redu le dve točki, niso končali z delom in so za sredo, 24. novembra, predvideli še eno sejo. Osnovno delo upravnega odbora na seji v soboto je bilo reševanje tekoče problematike. Naše bralce želimo seznaniti z naslednjim:

1. Po naročilu upravnega odbora je kadrovski sektor pripravil poročilo o strokovnem izobraževanju, predvsem o štipendiranju naših bodočih strokovnjakov. V zvezi s tem poročilom so sklenili:

— štipendije iz delovnega razmerja lahko odobri le delavski svet železarne, prej pa mora o predlogu razpravljati upravni odbor;

— štipendiste iz delovnega razmerja moramo stimulirati po letnikih študija, štipendija pa ne sme presegati povprečja železarne;

— štipendistom, ki ne opravljajo izpitov v določenem roku in v študiju niso uspešni, je treba štipendijo ukiniti;

— izrednim študentom se ne sme v nobenem primeru odobriti službeno odsotnost, niti jim ni mogoče izdati potnega naloga za obiskovanje šol, ki imajo seminarški značaj. V izjemnih primerih bo to lahko odobrila upravni odbor.

— kadrovski sektor je dolžan upravnemu odboru podati poročilo ob zaključku vsakega semestra, kakšen uspeh so dosegli naši štipendisti.

2. Upravni odbor je sprejel poročilo komisije, ki je bila imenovana, da analizira in predlaga poenostavitev administracije. S predlogi komisije se je upravni odbor strinjal, vendar je pripomnil, da je treba temu predlogu prej prilagoditi organizacijo dela v administraciji. Zato so zadolžili kadrovski sektor in sektor za ekonomiko, da po predlogu ukrepata in če bi nastale prepreke, predložita upravnemu odboru rešitve.

3. Z namenom, da bi lahko na določenih delovnih mestih namestili mlajše moči, mora kadrovski sektor do 15. decembra predložiti upravnemu odboru poimenski seznam vseh tistih uslužbencev in delavcev, ki so upokojeni in še naprej redno ali honorarno delajo. Dokler upravni odbor ne bo po tem vprašanju sprejel ustrezne odločitve, ne sme kadrovski sektor sklepiti nobenih pogodb glede delovnega razmerja.

4. Upravni odbor je potrdil bonifikacijo tistih delovnih mest, ki zaradi težkih delovnih pogojev pridobijo 14 mesecev za 1 leto dela.

Povečan dovoz surovin smo dokaj uspešno obvladali

Pretekli teden in prve dni tega tedna smo imeli zelo velik dovoz starega železa, indijske rude, tračnega železa iz ČSSR in iz valjarne na Javorniku.

Do prejšnjega petka pri razkladanju ni bilo težav, ker nismo dobili preveč vagonov naenkrat in ker so bila vsa dvigala uporabna. Težje je bilo v soboto, nedeljo in ponedeljek, ko so na Reki naložili veliko več vagonov, pa tudi domače staro železo smo spet začeli dobivati. Dobavo domačega starega železa smo sicer odložili za deset dni, ker pa je ladja na Reki čakala tri dni na navedo, le sedem dni v času dovoza z Reke nismo dobivali domačega starega železa. Pri vsem tem večjih zastojev ni bilo, saj smo skoraj vse sproti razkladali. Če bi imeli pod žerjavi prostor, pa sploh ne bi bilo težav, tako pa smo morali staro železo razkladati pretežno na haldi.

Na tirih v bazi je v soboto in nedeljo ostalo 34 vagonov starega železa in rude, ki so jih morali z železniške postaje prestaviti tja, da so izpraznili tire za tranzitne vlake. Dovoz rude je bil v glavnem zaključen v ponedeljek, dovoz starega železa pa v sredo.

Da smo povečano število vagonov z rudo in starim železom dokaj zadovoljivo hitro razložili, je zasluga razkladalnih delavcev, vodij dvigal in žerjavovodij jeklarne,

transporta, plavža ter predelovalnih obratov. Tudi delavci, ki vzdržujejo dvigala, so se izkazali. Pri dovozu, odvozu in dostavi voz pa so bili posebno prizadevni delavci normalnotirnega prometa. Da smo čim boljše obvladali povečan dovoz, je prav gotovo tudi zasluga nabavne službe, ki je za ta čas odpovedala vse surovine, ki jih je bilo še dovolj na zalogi.

ZAHVALA

Ob žalostni in mnogo prerani izgubi dragega moža in očeta

MARTINA MLINARIČA

se iskreno zahvaljujemo dr. Marčiču za dolgoletno zdravljenje in lajšanje trpljenja, darovalcem vencev in cvetja, godbenikom in pevcem za poslovilne žalostinke, lastnikom avtomobilov za uslugo, sosedu Zupanu za poslovilne besede in vsem tistim, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Zalujoči: žena Kristina, sinova Božidar in Srečko z družinama, sin Davorin in ostali sorodniki

»ZELEZAR« — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Telefon int. 758 in 394 — Tisk ČP »Gorenjski tisk«